

ČERNAVA

2026–2035

Černava

Rájec

Kobelec

PROGRAM ROZVOJE OBCE

Program rozvoje obce Černava vznikl v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

Platnost strategie je stanovena na deset let, tedy počínaje usnesením Zastupitelstva obce Černava, kterým je dokument oficiálně stvrzen. Po uplynutí této doby je potřebné dokument opětovně aktualizovat, vyhodnotit úspěšnost stanovených cílů a aktivit, a doplnit jej o cíle nové. Aktualizace je možná v odůvodněných případech i v průběhu, přičemž tato skutečnost musí být odsouhlasena zastupitelstvem obce.

Kolektiv autorů

Ing. Terezie Černochová, Ph.D.

Jitka Hanáková, Dis

RNDr. Marek Komárek

Ing. Luděk Beneš, MBA – konzultant dotace

SMS služby s.r.o.
IČO: 067 84 771
Národní 973/41, Praha 1, 110 00
Tel: +420 723 644 867
E-mail: kancelar@sms-sluzby.cz
Web: <http://www.sms-sluzby.cz>

Obsah

Potřeba tvorby strategie	5
ANALYTICKÁ ČÁST	6
Analýza obce	7
Obecná charakteristika území obce	7
Širší územní vztahy	7
Základní charakteristika krajiny	8
Významné kulturně historické aspekty území	9
Obyvatelstvo	13
Populační vývoj	13
Věkové složení	14
Předpokládaný rozvoj	16
Ekonomická situace	20
Ekonomické subjekty	20
Infrastruktura	21
Technická infrastruktura	21
Dopravní infrastruktura	22
Občanská vybavenost	24
Komunitní a společenský život	25
Příroda a krajina	27
Sídlní zeleň a veřejný prostor	32
Turismus a rekreační potenciál obce	36
Správa obce a její hospodaření	39
Dotazníkové šetření	43
Zapojení veřejnosti do tvorby strategie	43
STRATEGICKÁ ČÁST	49
Návrhová část	50

Metodika zpracování	50
Přístup k sestavování strategie obce – programu jejího možného rozvoje	51
Dlouhodobá vize	52
Rozvojové oblasti a strategické cíle	53
Vysvětlení karet strategických cílů	54
Rozvojová oblast I	56
Zlepšování kvality života v obci	56
Rozvojová oblast II	59
Rozvíjení kulturně historických hodnot území a komunitního života	59
Rozvojová oblast III	62
Krajina a veřejný prostor	62
Implementační část	66
Propojenost opatření a aktivit	66
Realizace a evaluace strategie	70
Závěrečná doložka	72

Potřeba tvorby strategie

Na úvod tohoto strategického dokumentu je žádoucí identifikovat potřebu jeho vytvoření. Třemi základními důvody jsou zejména:

- přirozená potřeba koordinace rozvoje dané oblasti
- orientace v dotačních příležitostech
- legislativa

Primárním důvodem vzniku programu rozvoje je samotná přirozená potřeba vzniku či aktualizace ucelené koncepce rozvoje území. Program rozvoje obce představuje zásadní dlouhodobý dokument, který napomůže konkrétnímu zacílení aktivit v nejbližších letech a určí směr budoucího rozvoje obce. Dokument by se také měl stát podkladem pro sestavování obecních rozpočtů i pro posuzování různých nadregionálních koncepčních dokumentů z pohledu obce. Další z motivací k pořízení programu rozvoje je efektivnější využití finančních zdrojů. Mít zpracovaný a zastupitelstvem schválený strategický rozvojový dokument je navíc v případě některých dotací (zejména z národních zdrojů) jednou ze základních podmínek jejich čerpání.

Program rozvoje obce je zakotven v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Obec dle § 2 tohoto zákona „*pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů*“, dle § 35 v rámci samostatné působnosti uspokojuje „*potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku*“ a dle § 38 je obec např. „*povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku*“.

An aerial photograph of a village nestled in a valley, surrounded by dense forests and green fields. The village features a central cluster of houses with red-tiled roofs, a small pond, and a few larger buildings. The surrounding landscape is a mix of lush green pastures and thick evergreen forests. Handwritten yellow text labels are overlaid on the image: 'Černava' in the upper left, 'Kobeleč' in the upper right, 'Ráječ' in the center, and 'ANALYTICKÁ ČÁST' in the bottom left corner.

Černava

Kobeleč

Ráječ

ANALYTICKÁ ČÁST

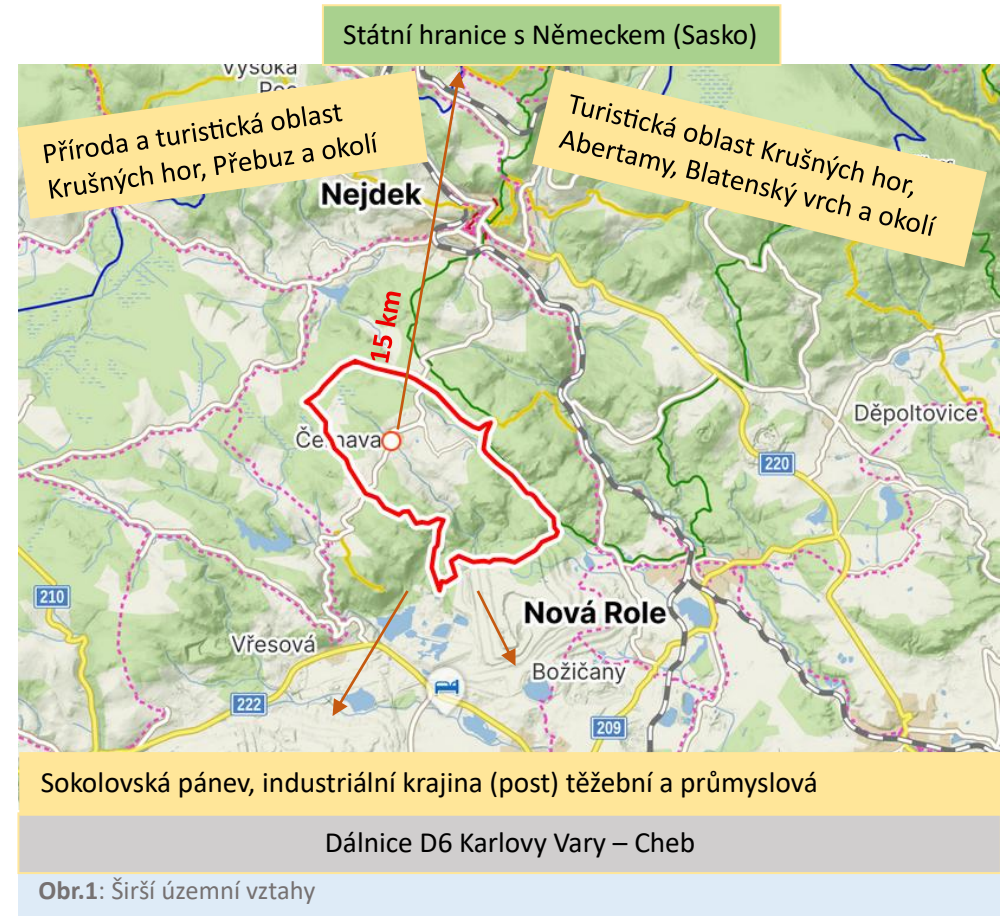
Analýza obce

Obecná charakteristika území obce

Širší územní vztahy

Obec Černava se nachází v Karlovarském kraji v blízkosti Karlových Varů v podhůří Krušných hor. Malá obec s 308 obyvateli slouží také k víkendové rekreaci, což je patrné

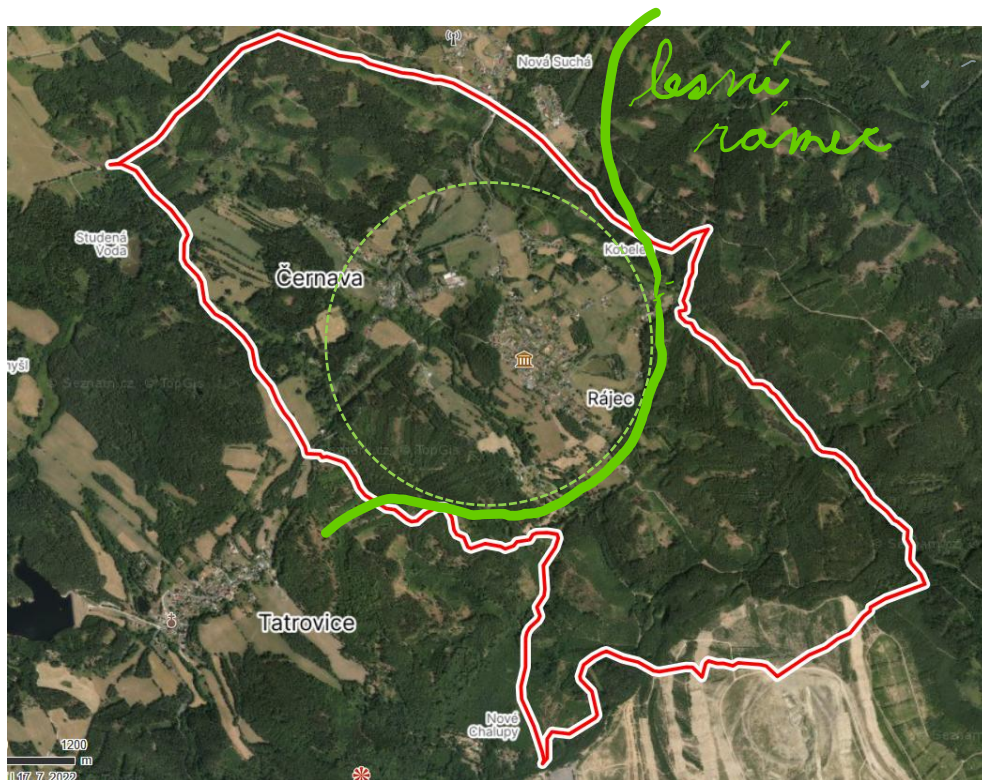

i z početného zastoupení chat a chalup v obou místních částech Černava a Rájec (s částí Kobelec). Jižní část katastru obce se přimyká ke Smolnické výsypce a (post) těžební krajině kolem Chodova, kde se nachází i paroplynová elektrárna Vřesová. Naštěstí pro Černavu je obec posazena ve vyšší nadmořské výšce, ve vrchovině podhorského typu, která může účinně tlumit případné nežádoucí projevy související s těžbou. Významné zastoupení lesů, luk a krajinné zeleně se příznivě promítá do přírodního charakteru území. Vzhledem k velikosti obce je nezbytné hledat občanskou vybavenost v okolních větších městech, a to zejména v Karlových Varech, v Nejdku či

Základní identifikační údaje	
ZUJ	538019
POÚ	Nejdek
ORP	Karlovy Vary
Okres	Karlovy Vary
Kraj	Karlovarský kraj
Počet obyvatel	308 (31.12.2024)
První písemná zpráva	1489
Katastrální výměra	707 ha
Nadmořská výška	619 m n. m.
Místní části	2

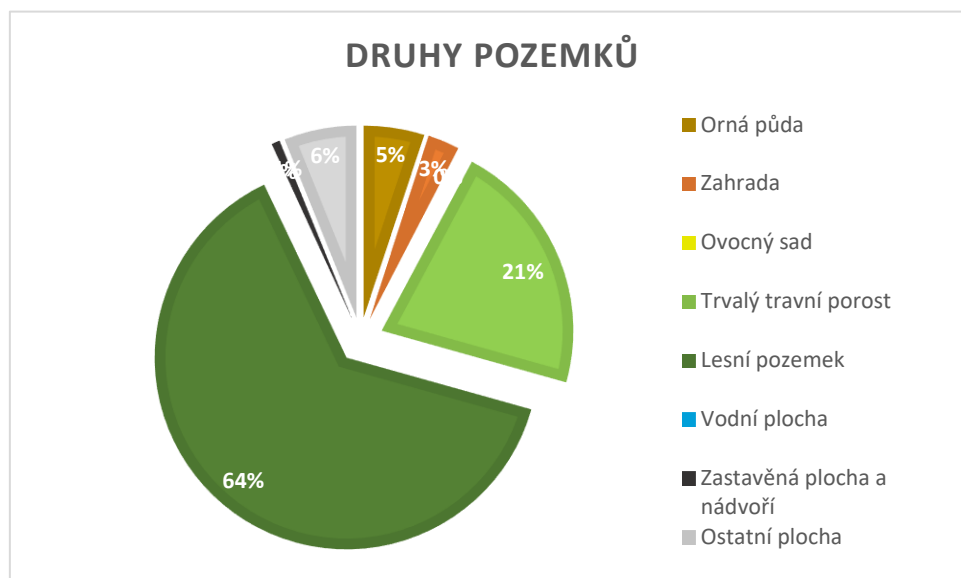
zdroj: ČSÚ, www.risy.cz

Chodově a Sokolově. Obcí protékají Černý a Vlčí potok, je zde řada vodních ploch. Sídlní struktura je původně rozptýlená, postupem času se zejména v Rájci soustřeďuje. Obě místní části vizuálně působí spíše jako samostatné jednotky spojené pouze cestou. Místně je možné spatřit ještě původnější objekty, architektonický ráz staveb je však často poznamenán přestavbami, dostavbami. Novější rozvoj obce přináší i méně typické venkovské objekty. Zázemí Krušných hor a blízkost hranic s Německem rozšiřuje potenciál území a možnosti pro místní obyvatele v mnoha ohledech.

Obr.2: Letecký pohled na území obce nabízí představu o rozdrobenosti či celistvosti krajinné i sídelní struktury. Lesní přírodní rámec fakticky vytváří „prstenec“ kolem sídla. Ideální prostor pro rekreaci a odpočinek.

Základní charakteristika krajiny

Graf 1: Druhy pozemků na území obce Černava

Zdroj ČSÚ, k 31.12. 2024

Z hlediska **úhrnných hodnot druhů pozemků** (ÚHDP) jsou na katastrálním území nejvíce zastoupeny lesy (64 %), které dohromady se zahradami, TTP a vodními plochami tvoří kolem 85 % území. **Takové zastoupení společenstev příznivě ovlivňující mikroklimatickou funkci území (zvyšující retenční potenciál), zvyšující jeho pestrost a celkově příznivě ovlivňující estetickou a rekreační funkci.** Orná půda se svými 5 % tvoří spolu se zastavěnými plochami jen velmi malou část území. Z uvedeného je zřejmé, že koeficient ekologické stability (KES), jako jeden z významných indikátorů udržitelného rozvoje (poměr stabilních a nestabilních ploch), vychází pro

dané území velmi příznivě (7,5). Ve srovnání s ORP (1,5), okresem Karlovy Vary (1,9) a celým Karlovarským krajem (2,2) je hodnota ještě příznivější. V případě okresu a kraje se tak dá hovořit o celkem vyvážené krajině, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. **V případě obce Černava je dosaženo nejvyššího možného a nejvýhodnějšího hodnocení, kdy se dle metodiky hodnocení jedná o relativně přírodní a přírodě blízkou krajinu.**

Pozn: Význam indikátoru KES z hlediska udržitelného rozvoje: Ekologická stabilita je významná z hlediska nosné kapacity prostředí. Aby krajina mohla odolávat větším či menším změnám (stresům, zátěži apod.), musí dosahovat určité úrovně ekologické stability. Ekologickou stabilitu území lze považovat přímo za jeden z klíčových principů (environmentální) udržitelnosti.

Vedle toho je území obce z hlediska regionalizace ČR podle míry ohrožení **suchem** řazeno do oblasti **mírně ohrožené**. Obec spadá do klimatického regionu 9, který je hodnocen jako chladný a vlhký. Průměrná roční teplota se pohybuje pod 5 °C, průměrný úhrn srážek je nad 800 mm.

Významné kulturní historické aspekty území

V bodech:

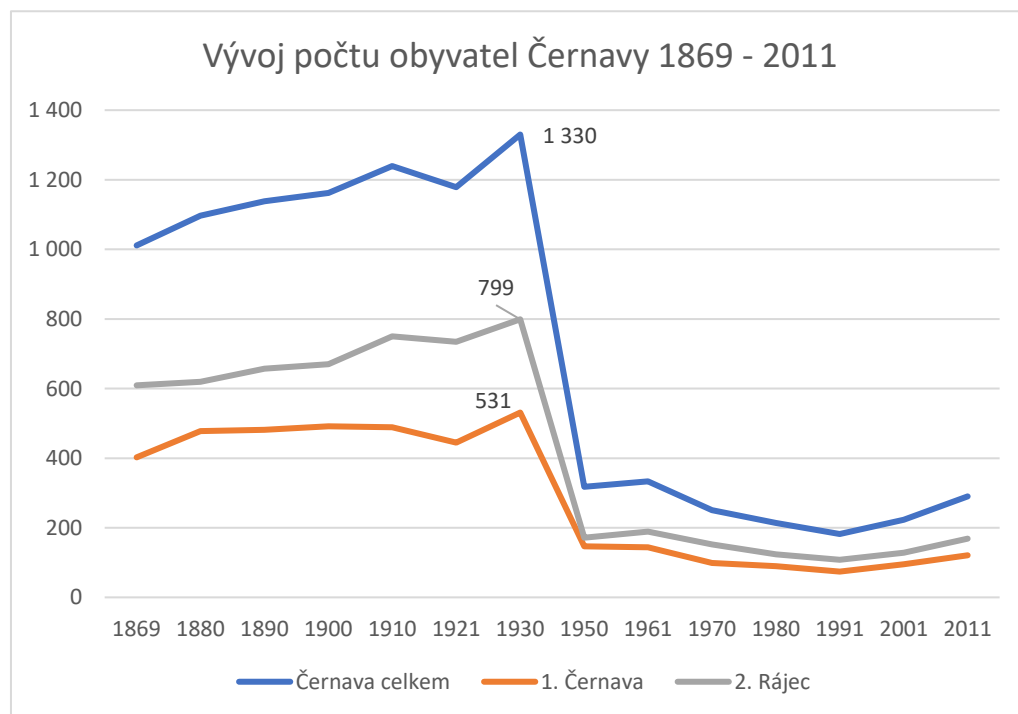
- ✓ Historie obce pravděpodobně sahá do konce 15. století (uváděna první písemná zmínka z roku 1489)
- ✓ Oblast těžby uhlí a kamene (žula a křemen pro sklářskou výrobu)
- ✓ Industrializace nedalekého Nejdku v 19. a 20. stol. přinesla do oblasti příliv nových obyvatel a pracovní příležitosti
- ✓ Sudetská oblast, poválečné odsunutí původních německy žijících obyvatel, extrémní pokles počtu obyvatel žijících a hospodařících v území
- ✓ 20. stol. rekreační oblast, chataři, chalupáři

Obr.3: Domy v údolí Černého potoka, které patří k původnějšímu osídlení.

ZLOMOVÉ POVÁLEČNÉ OBDOBÍ, HISTORICKÝ MEZNÍK VE VÝVOJI ÚZEMÍ

	Počet obyvatel													
	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Černava celkem	1 011	1 097	1 138	1 162	1 239	1 179	1 330	318	333	251	214	182	223	290
1. Černava	402	478	481	492	489	445	531	147	144	99	90	74	95	121
2. Rájec	609	619	657	670	750	734	799	171	189	152	124	108	128	169
Kobelec	304	318	338	334	368	350	424	106	105	32	79	62	.	.
Rájec	305	301	319	336	382	384	375	65	84	120	45	46	128	169
Historická proměna počtu obyvatel na území obce Černava v letech 1869–2011														
Zdroj: Historický lexikon obcí ČR 1869–2011														

Obec Černava na mapách stabilního katastru 1. pol. 19. st.

Díky dochování historických mapových podkladů z tohoto období jsme seznámeni se stavem a využitím území, urbanistickým typem sídel, majetkoprávními vztahy a máme přehled o kulturních hodnotách a díky reambulaci (*oprava a doplnění*) mapování také se změnami v území. V období vytváření map stabilního katastru (zde mapování k roku 1842, reambulace 1875) bylo území rozděleno na katastry Černava (Schwarzebach) a Rájec (Koestldorf). K tomuto roku bylo v obou sídelních částech jen velmi malé zastoupení zděných budov, vesměs se jednalo z požárního hlediska o snadno spalitelné dřevěné budovy. Zástavba byla rozmístěna rozptýleně po celém území, soustředěněji kolem cest či potoka. Ještě dnes na mnoha místech identifikujeme umístění původních chalup, násilím opuštěné a ponechané svému osudu. Vzhledem k vysokému zastoupení pastvin se řada dokladů původního osídlení a života ocitá uvnitř ploch pro pastvu a pohybu dobytka. Bez omezení pohybu hospodářských zvířat může docházet k výraznému narušení charakteristických znaků (hodnot) kulturní

krajiny daného území. Klasický návesní prostor sídlům chybí, náznak rozšířenějšího prostoru s možným společenským charakterem se vyskytuje kolem úseku potoka Schwarzebach (dnes v místech zástavby pod Domovem seniorů).

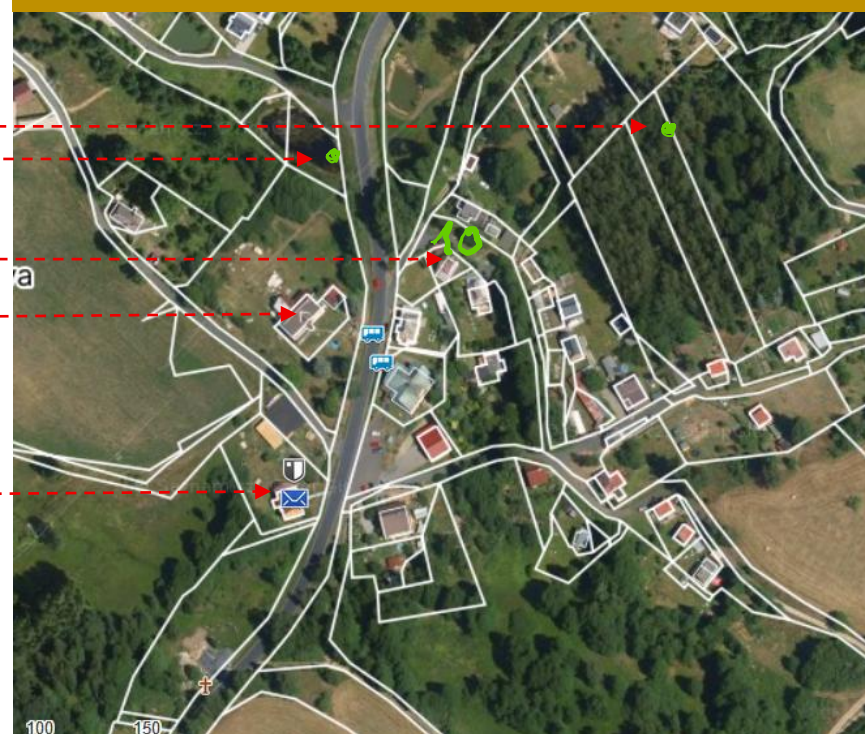
Historické mapování zaznamenává velké množství účelně vedených cest, a to jak v sídle, tak i v krajině. Pro obnovu území poskytují historické podklady zajímavé a využitelné informace.

Na území nejsou evidovány žádné památky zvýšené kulturní hodnoty. V současné době je v místech u zvoničky a komunitní pece vytvořeno lokální

HISTORICKÉ MAPY A SOUČASNOST

OTÁZKY A ODPOVĚDI?

Obr.4: Schwarzebach (Černava) na originálních mapách stabilního katastru k roku 1842. Zkoumáním historických souvislostí, dochovalosti stavu sídla a krajiny se prohlubuje náš vztah k místu, kde žijeme, pobýváme. Identifikace domů, cest, trasování toků, četnost rybníků, zastoupení lesa, luk, pastvin, existence zamokřených míst, to vše nám přináší důležité informace pro poznání a uchování přírodní a kulturně historické hodnoty, a dnes zejména pro obnovu krajiny. Reambulace (oprava a doplnění) mapy k roku 1875 je graficky znázorněna červenými čarami v mapě – konkrétně na výřezu jsou patrné změny v trasování hlavní cesty, rozrůstání výstavby podél cesty a do lesa. Také dům, kde sídlí obecní úřad je již v mapě. Kam zmizel kříž naproti domu č.p. 8 nad obecním domem, cca v místě dnešního parkoviště u sběrných nádob? Porovnáním si klademe otázky.

Zdroj historických map: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Vesnické muzeum. Mezi **kulturně historické hodnoty obce** lze řadit již zmiňovanou zvoničku a muzeum, křížky (řada nedochována), kamenné sloupky plotů a veškeré doklady života a hospodaření v kulturní krajině jako jsou základy původních domů, kamenné zídky podél cest, terasy a kamenné snosy v krajině, ovocné stromy a jiné dosud čitelné historické stopy utkvělé v paměti krajiny.

Shrnutí

- Obec se nachází v Karlovarském kraji v podhůří Krušných hor
- Vývoj území ovlivněn poválečným vysídlením a následnými událostmi
- Od 20. stol. výrazná rekreační funkce obce (chaty a chalupáři), která proměnila původní charakter sídel Černava a Rájec (Kobelec)
- V zázemí turisticky atraktivní lokality Krušných hor (Abertamy, Přebuz, Jelení...), zimní turistika, lyžařské magistrály
- Příhraniční oblast s Německem (pův. NDR)
- Více než ¾ území obce tvoří ekologicky stabilní plochy významně se podílející na hospodářském a rekreačním potenciálu území

Obr.5: Shora Vesnické muzeum vybudované ve stodole se stálou i příležitostnou expozicí. Zvonička s výzdobou starých obrázků obce. Mapa území je indikační skicou z období 1842.

Obyvatelstvo

Populační vývoj

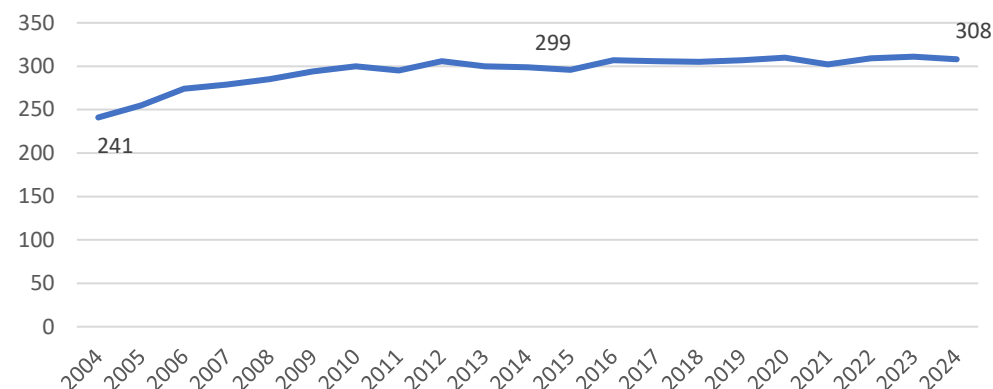
Černava má v současné době 308 obyvatel. Ze statistických údajů lze vyčíst stabilní populační křivku kolem 300 obyvatel od roku 2010. Historické údaje ze sčítání ukazují, že do 30. let 20. století měla obec přes 1000 obyvatel, zlomové poválečné události způsobily razantní pokles a následně se křivka udržuje mezi 200-300 obyvateli (v roce 1991 historicky pravděpodobně nejméně – 182 obyv.). Dlouhodobější trend je znázorněn na grafu č.2 v rámci sledovaného období 24 let, kdy je patrná velmi mírná zvyšující se tendence. Z hlediska zastoupení obyvatel podle pohlaví dlouhodobě mírně převažují muži nad ženami. Statistické údaje v průběhu období 2004–2024 potvrzují pohyb obyvatel oběma směry, do obce se lidé stěhují i vystěhovávají. Za období 20 let

Obec Černava							
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet obyvatel celkem		307	310	302	309	311	308
v tom podle pohlaví	muži	164	169	165	165	165	164
	ženy	143	141	137	144	146	144
v tom ve věku (let)	0-14	42	48	47	47	47	47
	15-64	196	197	197	199	200	193
	65 a více	69	65	58	63	64	68
Průměrný věk		44,0	43,1	42,6	43,3	44,2	44,8

Tab. 1: Obyvatelstvo Černava, základní údaje

zdroj: ČSÚ, k 31.12.

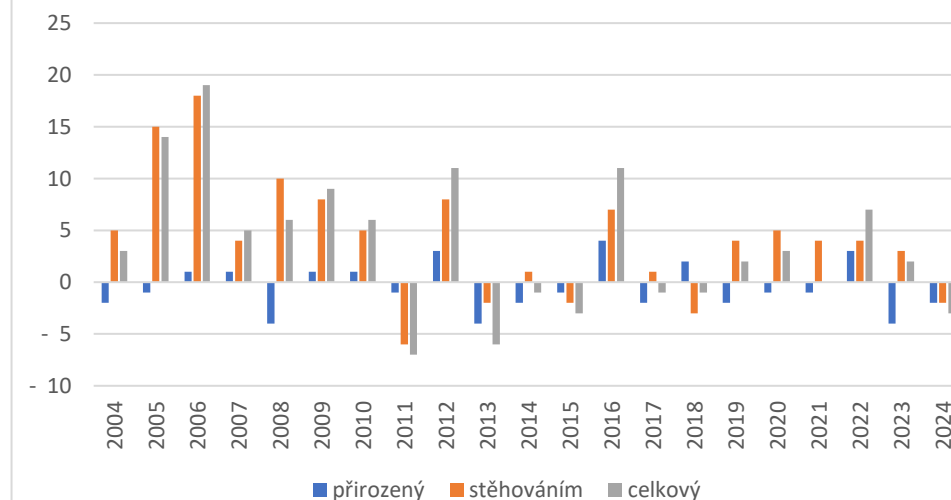
Černava populace

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel obce

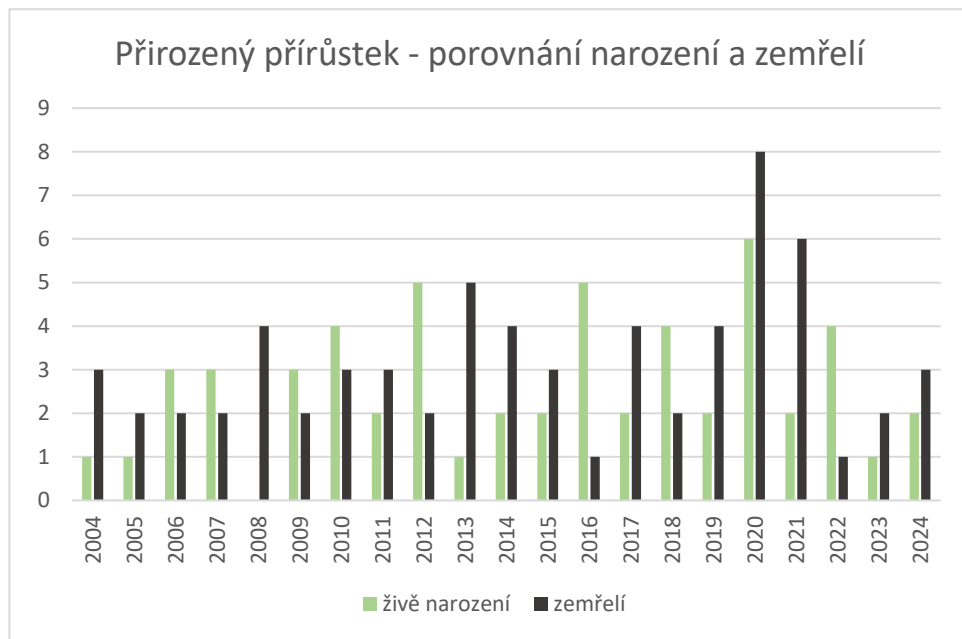
Zdroj: ČSÚ, k 31.12.

Dlouhodobý přírůstek/úbytek

Graf 3: Přírůstek/úbytek obyvatel obce

Zdroj: ČSÚ, k 31.12.

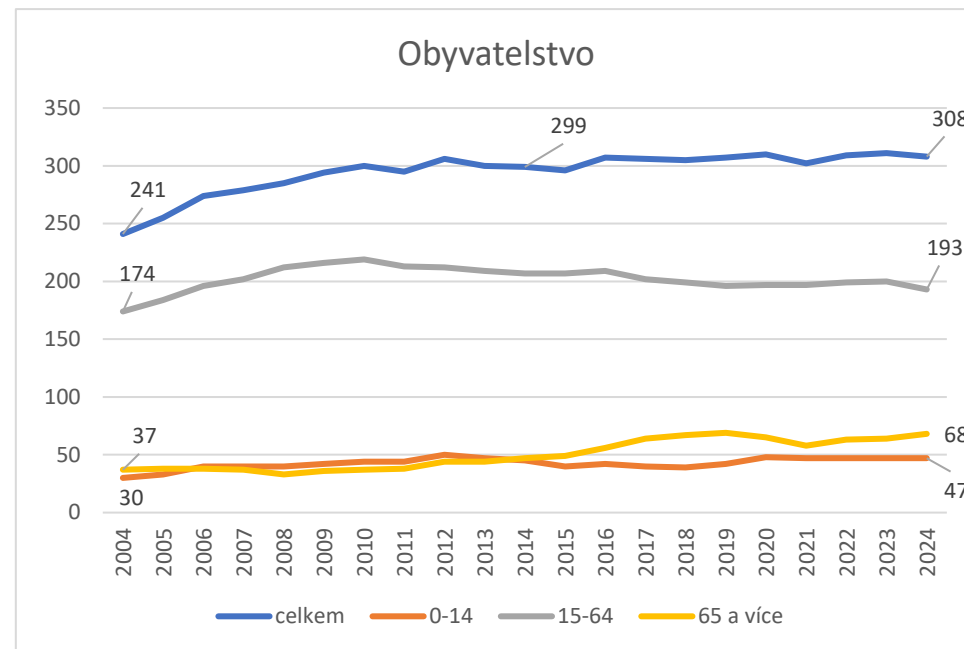
Graf 4: Přirozený přírůstek obce

Zdroj: ČSÚ, k 31.12.

převažuje přistěhování, kdy se do území přistěhovalo 227 obyvatel a vystěhovalo 140. **Přirozený přírůstek/úbytek** obyvatel daný podílem živě narozených a zemřelých vykazuje za posledních 20 let vyšší úmrtnost než porodnost, čímž se v souhrnu celkový přirozený přírůstek pohybuje v záporu (pohyb patrný na Grafu 3,4).

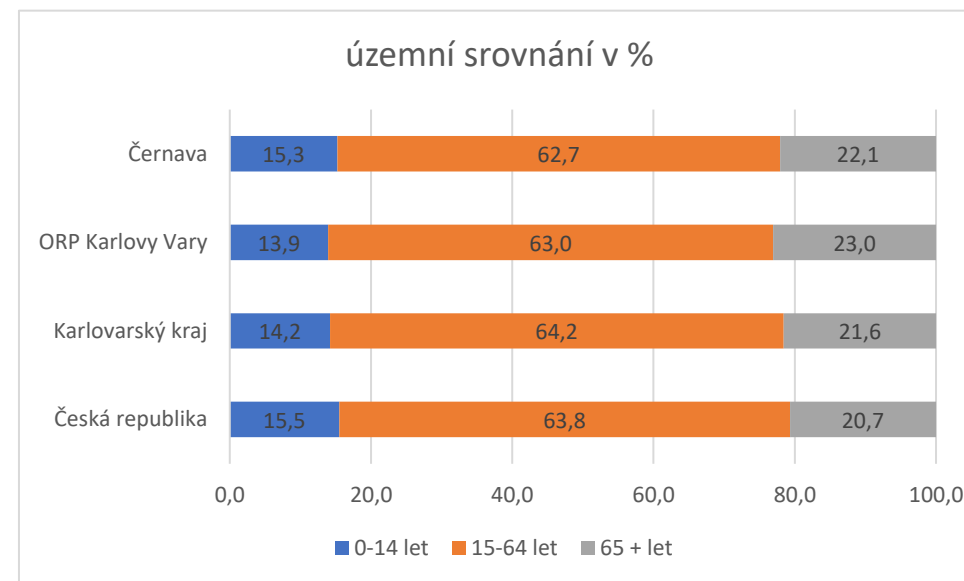
Věkové složení

Průměrný věk v obci k roku 2024 je 44,8 let, což je obdobné s údaji za okres (44,7) a celorepublikový průměr (43,1). Graf 5 nabízí srovnání základních věkových kategorií opět po delší časové období (20 let). Z grafu je patrné, že

Graf 5: Porovnání vývoje věkových skupin obce

Zdroj ČSÚ: k 31.12.

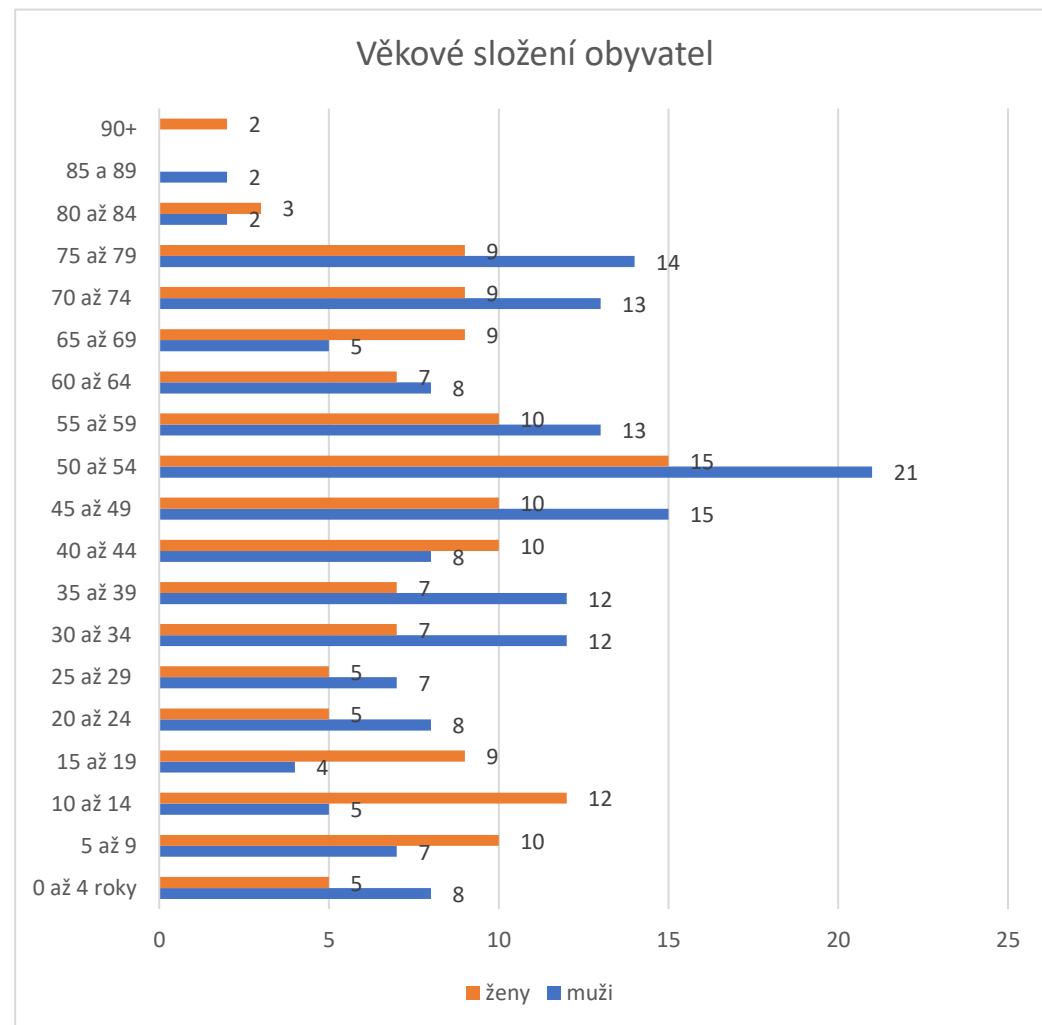

Graf 6: Věkové složení obyvatel, územní srovnání

Zdroj ČSÚ: k 31.12. 2024

nepatrně stoupl počet dětí do 14 let a obyvatel v produktivním věku, ale nejvýrazněji narostla nejstarší věková skupina. Z porovnání dvou významných věkových kategorií poukazující na stárnutí či omlazení populace má nyní stárnutí navrch. K tomu je potřeba počítat i s tím, že v horizontu 20 let lze očekávat, podobně jako v celé české společnosti, další zvýšený nárůst podílu seniorů, jelikož do seniorské složky vstoupí nejpočetněji zastoupené ročníky tzv. generace Husákovy děti nar. 1973–1976. To se přirozeně projeví zvýšeným tlakem na zařízení poskytující sociální péči. V územním srovnání s vyššími úrovněmi vychází Černava lépe než ORP a kraj. Má vyšší zastoupení mladší kategorie a menší nejstarší věkové skupiny. Podle věkového složení vyplývá z nejaktuálnějších údajů ČSÚ, že **nejpočetnější skupina** obyvatel zde v obci je zastoupena v rozmezí věku **45–54 let**, což odpovídá zmiňované generaci Husákových dětí. **Následuje kategorie seniorů ve věku 70–79 let.** **Dobrou zprávou je, že se zde v obci vyskytuje i docela početná skupina dětí od nejmenších po náctileté 0–14 let** (viz Graf 7). Ke spokojenému životu každá z věkových skupin „potřebuje“ něco jiného, je tedy vhodné sledovat přání (možnosti) jak dětí, tak starších osob a v rámci rozvoje obce se na tyto podněty (náměty k přemýšlení) pokusit nějak reagovat (např. nabídkou odpovídajících akcí nebo instalací sportovních doplňků, prvků na hřištích, ale třeba i odpovídající nabídkou knih v knihovně apod).

Platný územní plán (změna č.1, 9/2023, Ing. arch. A. Kasková) počítá s rozvojem bydlení v obci zejména na individuálních plochách. Nejen z toho

Graf 7: Věkové složení obyvatel v obci

Zdroj ČSÚ: k 31.12. 2024

Lze soudit, že v dohledné době se nepředpokládá výraznější „skokový“ nárůst obyvatel v území.

Jeden z ukazatelů, potenciálně ovlivňující lepší ekonomický a sociální rozvoj, je vzdělanostní struktura obyvatel. Údaje ze Sčítání lidí domů a bytů (SLDB

2021) jsou vztaženy k počtu obyvatel 15 let a více (248 obyv.). Ke střednímu vzdělání bez maturity se přihlásilo 40 % (okres Karlovy Vary 33 %), s maturitou včetně nástavbového studia a pomaturitního studia to bylo 33 % (okres 30 %). Vyšší a vysokoškolské vzdělání uvedlo 5,6 % (okres 13,3 %). Základní vzdělání včetně neukončeného bylo evidováno u 12,5 % obyvatel (okres 15 %).

Z hlediska náboženství se ve sčítání z roku 2021 označilo pouze 8 obyvatel za věřící (hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru) a z toho 3 z nich se přihlásilo k církvi římskokatolické, 4 k Českobratrské církvi evangelické, a jeden bez určení. Jen velmi malé procento věřících odráží obdobný trend v pohraničních oblastech postižených odsunem.

Shrnutí

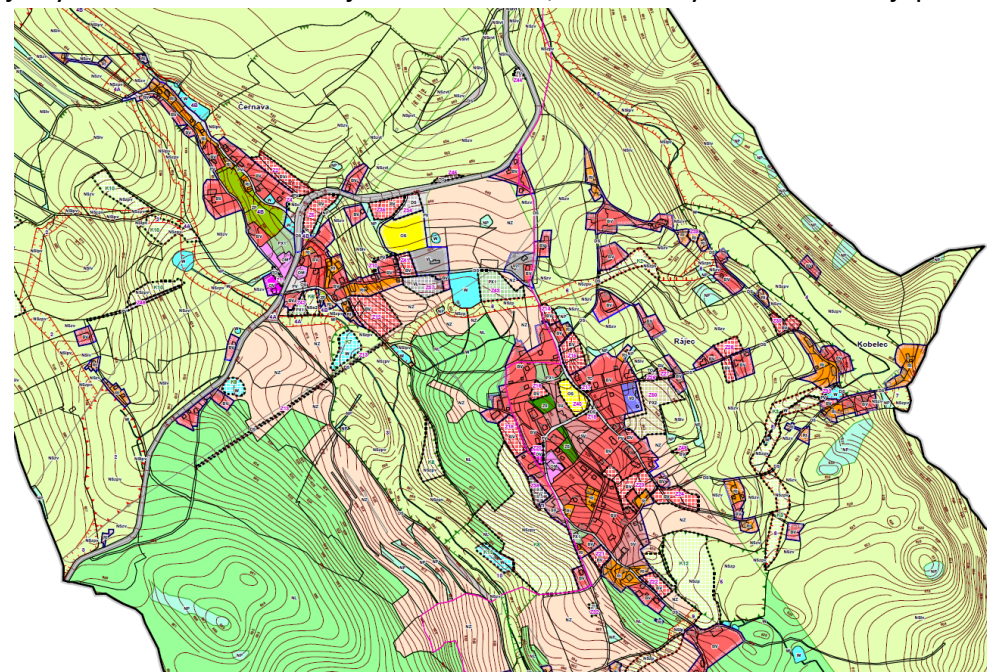
- Vývoj území (včetně počtu obyvatel velmi výrazně ovlivnily poválečné a následné události charakteristické pro pohraniční oblasti)
- Počet obyvatel posledních 20 let zůstává víceméně konstantní
- Přirozený přírůstek se za posledních 20 let pohybuje v záporných číslech
- Největší zastoupení má obyvatelstvo v rozmezí věku 45–54, 70–79
- Vyšší zastoupení obyvatel nad 65 let než dětí do 14 let
- Rekreační využití sídel (chaty a chalupy)

Předpokládaný rozvoj

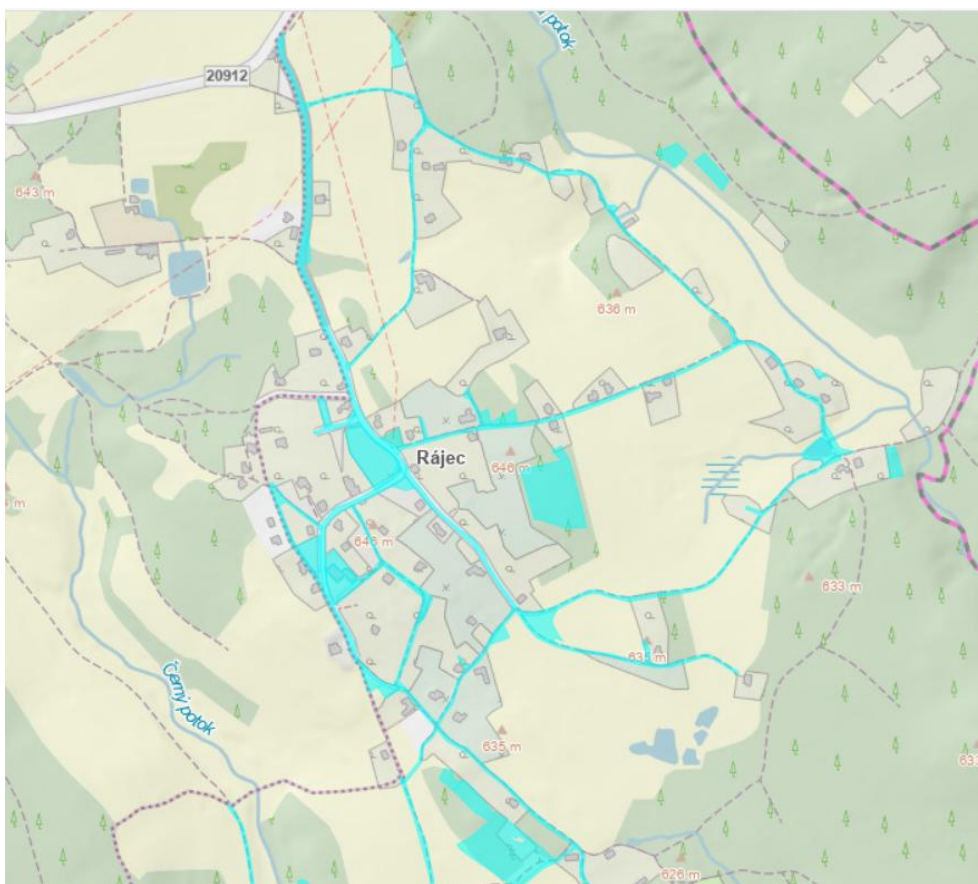
Obec Černava se nachází v atraktivní lokalitě Podkrušnohoří v dostupné vzdálenosti od větších měst (např. Karlovy Vary, Chodov, Sokolov). Z těchto důvodů zde může být vyšší poptávka po pozemcích na

bydlení v „zeleni a v dosahu měst“. Vzhledem k poloze obce v zajímavém přírodním zázemí a k oblibě místa pro víkendový pobyt, je řada objektů využívána jako rekreační chaty (nebo jsou tyto objekty využívány celoročně). V území se v současnosti nachází cca 180 domů z nichž něco kolem poloviny je využito rekreačně. Údaje ze Sčítání lidí, domů a bytů 2021 uvádějí počet

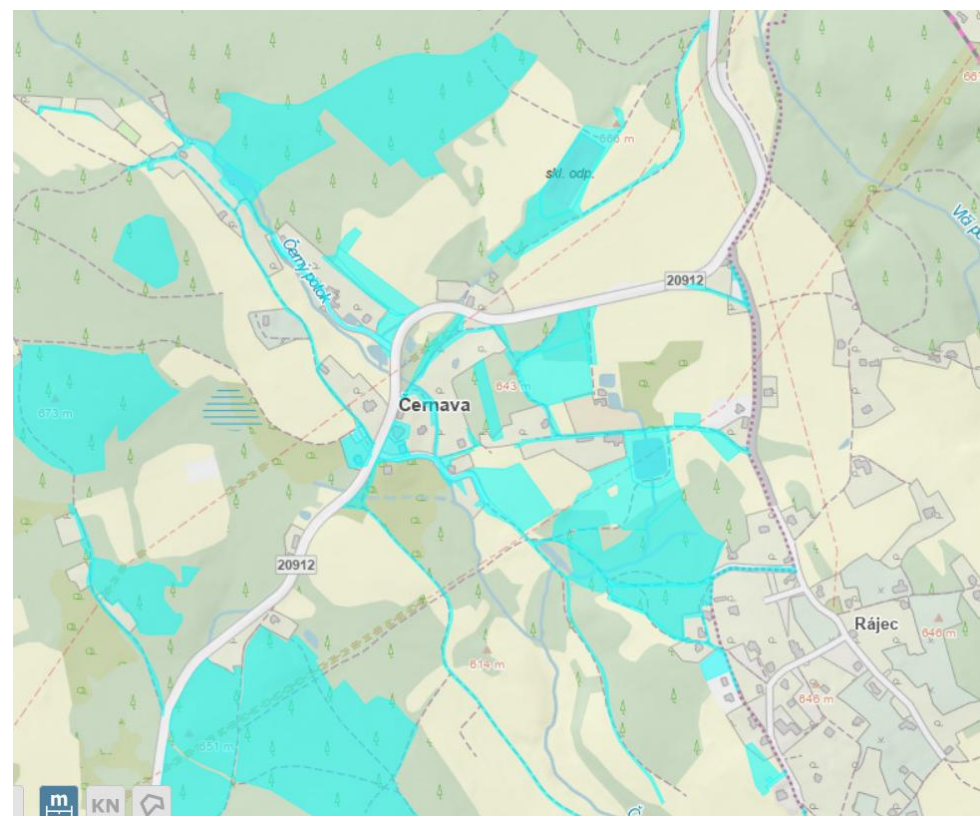

Obr.6: Výřez platného územního plánu obce Černava (2014, po změně č.1, 2023).

118 rodinných domů a jeden bytový dům (stavba č.p. 78). Závazným dokumentem obce, který nastavuje rozvoj území v delším časovém horizontu (a na jehož podobě se mohli spolupodílet svými připomínkami i občané) je Územní plán obce Černava (2014, po změně č.1, červen 2023). V něm je mj. vymezena urbanistická koncepce (charakter, rozvoj bydlení, výroby a dalších funkcí území), navržena koncepce sídelní zeleně a koncepce uspořádání krajiny. Návrh urbanistické koncepce z platného ÚP předpokládá že:

- Obec Černava se bude rozvíjet jako polyfunkční **obec zajišťující** svým obyvatelům **podmínky pro bydlení, sport i možnost nových pracovních příležitostí**.
- Sídlo **Rájec** se bude rozvíjet jako klidové obytné **rekreační sídlo s areálem drobné výroby na okraji zástavby**.

Obr.7-8: Výřez katastrální mapy s vyznačením obecního majetku. Pro obec je dobré vlastnit pozemky s prvky podporující krajinotvorné funkce (např. cesty, vodní toky, rybníky, lesy, meze). Mohou tak snadněji a bez řešení majetkových vztahů pečovat o přírodní prostředí a provádět přírodě blízká protierozní opatření, opatření pro adaptaci krajiny na klimatické změny, popř. koncepčně přistupovat k náhradním výsadbám.

- *Místní část Kobelec se bude i nadále rozvíjet rozptýlenou zástavbou pro **bydlení nebo rekreaci**, a to při místních komunikacích.*
- *Stávající **sportovní areál v Černavě** i navržený **sportovní areál v Rájci** budou **doplněny parkovišti**.*
- ***Podél parovodu Vřesová – Nejdek** jižně od Černavy bude vedena **cyklostezka** (pozn. dnes preferována cyklotrasa).*

Územní plán se tak může stát podkladem pro naformulování jednotlivých aktivit a opatření do strategického dokumentu (tzn. zobrazí se jako konkrétní záměry). Viz např. cyklotrasa nebo vymezení ploch veřejné zeleně na plochách **ve vlastnictví státu**: *Zastavitelné plochy veřejných prostranství – se specifickým využitím – veřejná zeleň – PP1, PP2 jsou navrženy na plochách Z42 a Z43 v kontaktu se zástavbou Černavy. Na východním okraji Rájce doplňuje zástavbu zastavitelná plocha veřejných prostranství – se specifickým využitím – sad – PP3, která je určena pro založení genofondového sadu západní části Krušnohoří. Zdroj: Textová část ÚP, Změna č.1., s.14*

Navržené plochy změn v krajině (jako koncepce krajiny) by měly přispět k lepší retenci území a posílení stability území. Ve svém konečném důsledku a při správné realizování mohou, kromě zlepšení prostupnosti území (zde především pro organismy a tok energií, neboť se jedná o ÚSES), přispět také k adaptaci území na klimatické změny. V rámci ÚP byl také předpokládán rozvoj technické infrastruktury (nová ČOV a splašková kanalizace v Rájci)

(velmi složité), plynofikace obce a napojení – v současné době neaktuální)) a rozšiřován prostor pro plochy výroby a skladování, ale také pro sport a rekreaci.

Obecní objekty	
OÚ s poštou a knihovnou	
Vesnické muzeum	
hospoda	
Budova č.p. 78 bytový dům	
Hasičská zbrojnice	
Budova ČOV	
Pozemky (lesy, louky, vodní plochy, ostatní plochy)	
cesty	
Tab2: obecní majetek	zdroj: katastr

Obecní objekty, o které se obec musí starat, jsou uvedeny v tabulce. Kromě nich má obec ve svém majetku také vodní prvky, louky a lesy (hospodaří Loketské městské lesy s.r.o.), cesty, což kromě zodpovědnosti a péče přináší také snazší plánování obnovy a využití

veřejného a krajinného prostoru jako složek s výrazným vlivem na kvalitu života v obci. **Úpravy veřejných prostranství, podpora sídelní zeleně, napojení území na okolí a vytváření nových spojnic posilující prostupnost území jakož i posila celkové funkce krajiny jsou vhodnými podněty k zařazení do strategického dokumentu.**

Shrnutí

- Platný územní plán (2014, po změně č.1, 2023), ve kterém je počítáno s rozvojem sídla doplněním ploch pro trvalé bydlení
- Navržená urbanistická koncepce předpokládá zachování urbanistického typu obce (uskupení podél cest, nespojitost Černava a Rájec, Kobelec rozptýlená zástavba)
- Z hlediska charakteru bydlení převládají rodinné domy, chaty (a chalupy), jen částečné dochování původního typu domu, řada přestaveb, přístaveb
- Dle ÚP se v rámci rozvoje počítá s rozšiřováním ploch pro drobnou výrobu a skladování a úpravou prostor pro sport a rekreaci
- Z ÚP vyplývají i podněty k rozšiřování ploch veřejné zeleně a s opatřeními do krajiny
- Obec v rekreačně zajímavé oblasti v dosahu větších měst s možným tlakem na pozemky pro bydlení
- Obec má kromě budov ve vlastnictví také vodní plochy, plochy veřejných prostranství, lesní pozemky, cesty, čímž může částečně ovlivňovat rozvíjení hodnot území
- Obec chce udržet rozvoj bydlení na individuálních plochách, není nakloněna rozsáhlejší plošné výstavbě satelitů

Vybrané limity využití území:

		lokální biocentrum nefunkční
		lokální biokoridor nefunkční
		čísla biocenter a biokoridorů
		poddolované území
		staré zátěže území a kontaminované plochy
		kritický bod - přívalemé srážky
		riziková území při extrémních přívalemých srážkách
		trafostanice
		pátevní radiový směrový spoj
		ochranné pásmo mezinárodního letiště Karlovy Vary s výškovým omezením staveb
		migračně významné území

Obr.9: Limity využití území z ÚP nejsou vždy omezením pro rozvoj území, poukazují spíše na „specifický“ přístup k využití místa, území, oblasti. V některých případech nám pomohou zamyslet se nad zlepšením situace a hledat nějaké nové řešení (např. v případě rizikových jevů z důvodu vody, sucha, eroze ...)

Ekonomická situace

Podíl nezaměstnaných osob z obyvatel ve věku 15-64 let v obci Černava uvedený na ČSÚ (k období: 31.12.2024) činí 2,5 %, což je mnohem méně, než je uváděno pro okres Karlovy Vary (4,9 %) a celý Karlovarský kraj (4,8 %). Ve srovnání s okolními obcemi Smolné Pece (245 obyv., 0,6 %) a Tatrovce (162 obyv., 1,8 %) vychází Černava o něco hůře.

V Černavě je několik málo pracovních příležitostí, většina obyvatel však denně vyjíždí za práci nebo pracují z domova. Dle statistického geoportálu čerpající z výsledků dat SDLB 2021 (geodata.csu.gov.cz) je rozptýl vyjíždění velice pestrý. Nejvíce pracovních příležitostí v blízkém okolí poskytuje Nejdek, Karlovy Vary, Sokolov. Další možností je Chodov, Vřesová, Vintřov či vzdálenější Ostrov. Blízkost hranic s Německem je příležitost pro práci v zahraničí. Obecní úřad zaměstnává 2 osoby (+ paní starostka) a další přibírá dle potřeby na sezónní práce. Za významného zaměstnavatele v okolí lze považovat Nejdeckou česárnu bavlny.

Ekonomické subjekty

Na území je v databázi ČSÚ evidováno celkem 35 podnikatelských subjektů se zjištěnou aktivitou (31.12.2024). Podnikání je podle převažující činnosti zaměřeno zejména na stavebnictví, průmysl, zemědělství, lesnictví, rybářství.

Jeden z podniků s možností zaměstnat i místní obyvatele je pila, prodej a zpracování dřeva v Rájci. V Černavě je také pár drobných podnikatelů (autodopravce, truhlář, zedník).

Okolní zemědělské pozemky obhospodařují soukromí zemědělci, jedná se zejména o pastevní hospodaření.

Shrnutí

- Obyvatelé obce mají málo pracovních příležitostí přímo v obci. Za práci se vyjíždí do okolí, zejména do Nejdku, Karlových Varů či Sokolova
- Místní pracovní možnosti: Pila, restaurace, OÚ
- Výhodná poloha obce vzhledem k možné práci za hranicemi
- Ve srovnání s krajem a okresem nižší podíl nezaměstnaných osob
- Využití luk k pastevnímu hospodaření

Infrastruktura

Technická infrastruktura

Černava nemá vybudovanou kanalizaci, pouze část Rájce je odkanalizována do nové ČOV naproti restauraci. Územní plán předpokládal doplnění splaškové kanalizace a systému

ČOV. Vzhledem ke složitosti posazení obce v terénu (různým výškám) a rozptýlenosti zástavby je pro obec celkové vyřešení kanalizace velmi náročné. V současné době se uvažuje o vytvoření nové ČOV v místech pod OÚ, a to i vzhledem k výhledovému využití pozemků v okolí na bydlení. Obec finančně podporuje domovní ČOV, čímž napomáhá individuálně řešit nevyhovující situaci. O umístění ČOV bylo uvažováno i pro Kobelec. Posouzení možností koncepčního řešení nakládání s odpadními vodami by mělo vycházet z odborné studie, která variantními řešeními může pomoci obci se rozhodnout i z hlediska finanční náročnosti.

Kromě kanalizace obec nemá ani veřejný vodovod. Řešení zajištění kvalitní pitné vody se, vzhledem k nedávno zjištěným překročeným hodnotám beryllia v několika odebraných vzorcích vody, začíná jevit jako palčivější problém. Obec doporučuje obyvatelům, aby si nechali zkontrolovat kvalitu vody ve svých zdrojích. V případě závadnosti je třeba řešit prozatím situaci individuálně s odborníky. Obec by mohla uvažovat o hledání nezávadného obecního zdroje, který by nemusel být rozveden po obci, ale byl by

stacionárním zdrojem vody pro obyvatele v případě potřeby. Pro dešťovou vodu územní plán předpokládá: *dešťová voda bude v rámci zastavěného a zastavitelného území zasakována, využita a zadržena v retenčních nádržích na pozemcích.*

Skrz území Černavy (Černavy sídla) prochází dvě soustavy dálkového vedení el. energie – nadzemního vedení VN 22 kV, které je jednak limitou využití území (min. v šíře ochranného pásma) a jednak vizuálně ovlivňuje sídelní obraz obce. V rámci místních částí je elektřina také rozváděna nad zemí, spolu s veřejným osvětlením, v některých částech tak dochází k větší kumulaci sloupů a drátů. Mezi lety 1995–1997 byl zbudován parovod Vřesová – Nejdek, který je veden také na části katastru obce Černava (obec není napojena, jedná se o další limitu území a vizuální jev).

ÚP předpokládal změnu koncepce zásobování území plynem a navrhoval plošnou plynofikaci Černavy, Rájce i místní části Kobelec rozvedem středotlakého plynovodu přivedeného podél silnice III/20912 z vysokotlaké regulační stanice Nejdek III. – Suchá. Za současné světové situace se tento záměr nejeví jako perspektivní. Rozhlas obec nemá, pro komunikaci se hodně využívají sociální sítě. Mobilní signál je na území obce špatný. Prozatím se nepodařilo ani s operátory najít vhodné funkční řešení, což může způsobovat značné komplikace např. pro Domov seniorů. Jednotlivá opatření pro posílení signálu je tak potřeba posuzovat individuálně (vhodnost a smysluplnost využití např. posilovače, opakovače signálu).

Obec si nechává zpracovat Místní energetickou koncepci, na jejímž základě by upravila spotřebovávání energií a případně nastavila změny vytápění obecních budov s využitím energie z obnovitelných zdrojů (např. FVE na obecních budovách).

Dopravní infrastruktura

Automobilová doprava

Obcí prochází silnice III. třídy č. 20912, která zajišťuje propojení obcí mezi Nejdkem a Tatrovicemi (směr Vřesová, Chodov). Intenzita osobní a nákladní dopravy byla sledována v rámci celostátního sčítání dopravy (2020, provádí Ředitelství silnic a dálnic), kdy bylo v součtu napočítáno 1062 vozidel za den. Z toho cca desetinu tvoří těžká motorová vozidla zbytek osobní a dodávková vozidla. Špičková hodinová intenzita dopravy je spočítána na 120 voz/h. Je patrný výrazný rozdíl v intenzitě dopravy mezi pracovními dny a volnými dny (tzn. převládá cestování kvůli práci). Vzhledem ke klimaticky „drsnějším“ podmínkám Krušnohoří, území s vyšším výskytem sněhových přeháněk, mrznoucího deště, námrazy na silnicích, mlhy apod je provoz v podzimních a zimních měsících na silnici obtížnější, což se může projevat i na dostupnosti služeb nebo IZS (do místa i z místa).

Využívání osobních automobilů ovlivňuje místní dopravní dostupnost obce veřejnou dopravou a využitelné časové nabídky spojů. Intenzita automobilové dopravy je dále přímo úměrná potřebám obyvatel:

vyjíždění/dojíždění za prací, službami a dovážení dětí za kroužky po okolí. Parkování a odstavování vozidel v obci je zajišťováno v rámci vlastních pozemků a na veřejných parkovištích v obci, a to u Obecního úřadu, místní restaurace a muzea nebo na parkoviště Rájec na konci obce. Obec nemá chodníky, vzhledem k dopravně klidnější povaze území s výraznou rekreační funkcí (chaty a chalupy) je prostor pro chodce relativně bezpečný. Je patrné, že v případě méně bezpečných a přehledných úseků, se obec umí postarat, viz zábradlí u T-křižovatky za hřištěm.

Autobusová doprava

Veřejnou dopravu do obce Černava zajišťuje Dopravní podnik Karlovy Vary a.s. autobusovou linkou 420301. V území se nachází dvě zastávky bus na silnici III. třídy, zastávky Černava Rájec (pro obyv. Rájce a Kobelec) a Černava (u OÚ. Domov seniorů). Do jednotlivých místních částí autobus nezajíždí. Linka projíždí obce mezi Chodovem a Nejdkem. V těchto městech lze přestupovat na další autobusové spoje nebo na vlak. Ranní spoje na Chodov (Vřesová elektrárna) a opačně na Nejde (škola, práce) nabízejí několik spojů, které předpokládají, že pracujete od brzy. Během dne je nepravidelně rozmístěno ještě 7 spojů, z nichž 3 jsou mezi 13–16 hod. Poslední spoje, které obcí projíždí z obou směrů jsou mezi 22–23 hodinou. V sobotu a v neděli je provoz omezen na dva spoje, směrem na Nejde je to v 6,30 a v 18,30, v opačném směru kolem 5. hodiny ráno a 17 hod. večerní. Z toho

Ize usuzovat, že v sobotu a neděli je cestování možné spíše jen vlastním dopravním prostředkem. Což platí i pro případné turisty a návštěvníky.

Železniční doprava

Přímé železniční napojení obec nemá. Využitelnost se tedy odvíjí od potřeby (cestování za prací nebo na výlet). Pro turistické návštěvníky mohou být potenciálně zajímavé tratě procházející Nejdekem a Chodovem. Trať z Nejdku spojuje Karlovy Vary a Potůčky (Johanngeorgenstad), vine se krásnou krušnohorskou přírodou a jednotlivé zastávky poskytují zajímavá východiště pro letní i zimní turistiku (běžkařské tratě, v Perninku či Potůčkách lze dojít rovnou na sjezdovku). Z Chodova lze cestovat na Karlovy Vary či na Cheb nebo i do historicky zajímavého Lokte.

Cyklotrasy a turistické trasy, naučné trasy – viz kap. Turismus...

Shrnutí

- Obec bez základní technické infrastruktury (kanalizace, veřejný vodovod) se složitými terénními podmínkami území
- Obec přispívá na domovní ČOV
- Překročené hodnoty sloučenin beryllia v některých zdrojích vody dávají podnět k zamyšlení, jestli řešit obecní vodovod či zdroj
- Dálkové vedení VN skrz území ve dvou liniích

- Území bez výrazné dopravní zátěže, větší část s výraznou nižší dopravou pouze s provozem místních obyvatel.
- Vazba veřejnou dopravou na Nejdek, Chodov. Obecně směr na Karlovy Vary lepší než na Sokolov
- Zcela omezené možnosti využití veřejné dopravy o víkendu a svátcích

Obr.10: Dráty vysokého napětí, limita využití území se silným vizuálním dopadem.

Občanská vybavenost

Obec Černava se zastoupením občanské vybavenosti příliš neliší od současného stavu a možností malých obcí. Obecní úřad je zároveň spojen i s poštovními službami. Naproti němu přes hlavní silnici se v bývalé škole nachází Domov seniorů (8 bytů) a hasičárna (původně, dnes spíše sklad techniky). Výhodou obce je dlouhodobé rekreační využití řady objektů, které se neomezuje jen na víkend a s tím spojený komunitní zájem na rozvoji území v otázkách dotváření společných veřejných prostor. Díky tomu se pravděpodobně podařilo vytvořit **Vesnické muzeum, komunitní pec**, udržet alespoň v nějakém režimu Pohostinství pod Kaštany (a to je dnes spíše ojedinělé) či do/vy/tvářet prostory na sportování. Místní hospoda je v pronájmu, funguje kromě jednoho dne každý den odpoledne. Součástí budovy je velký kulturní sál, kde se mohou odehrávat kromě plesů i další kulturní a společenské akce pod střechou. V obci se také nachází vybavené víceúčelové veřejné sportoviště, kde si lze zahrát fotbal, pin pong, posilovat, menší děti si mohou hrát na dětském hřišti a někdo jen třeba posedět u stolu a povídat si. Tento prostor by na základě přání některých obyvatel výhledově mohl projít proměnou ve víceúčelové multifunkční hřiště s umělým povrchem a s možností vytvoření kluziště v zimním období. Obec by ráda smysluplně využila také prostor bývalého fotbalového hřiště mezi pilou Rájec a hlavní komunikací. Konkrétní představa prozatím není dána, ale mělo by se jednat o prostor s vyšším

důrazem na potřeby **kulturně společenských** akcí s možností i sportovního využití. Vedle toho je uvažováno i o možnosti poskytnout část prostoru veřejnosti jako tzv. prostor Bez kempu, tzn. zastavení na noc pro karavany či stanující. Jedna z otázek v dotazníkovém šetření také zjišťovala názor občanů na možné využití plochy bývalé deponie, která se také nachází na obecním pozemku. Dlouhodobě již není využívána a mohla by být obci k užitu např. jako **obecní kompostárna** či jinak. Zajímavým počínek, který doplňuje občanskou vybavenost, jsou knihovny v autobusových zastávkách při hlavní silnici. Vkusně upravený prostor s možností posezení jistě zpříjemní čekání na spoj.

Je pochopitelné, že místní obyvatelé musejí za rozšiřujícími službami, lékařem, vzděláním, kulturou, většími nákupy apod dojíždět do okolních měst (např. Karlovy Vary, Chodov,

Obr.11: Knihovničky v autobusových zastávkách jsou velmi zajímavým počínek. Upravenost prostoru a péče o vybavení nedává pochybovat o osobním zaujetí iniciátora nápadu.

Sokolov, Nejdek). V obci funguje od roku 2025 služba **Senior taxi**, která zajistí v případě zájmu obyvatelům nad 65 let dopravu např. na úřad, k lékaři či na

nákupy. Pokud je potřeba, mohou občané využívat sociální služby z Nejdku (domácí péče).

V Černavě (včetně místní části Rájec) bývala základní škola, a nacházela se i mateřská škola. Obojí však pro nedostatek žáků končí v 70. letech 20. století. Dnes žáci navštěvují nejvíce základní školu v Nejdku, kde se nachází i několik mateřských škol a Základní umělecká škola. V bližším okolí Černavy se ZŠ a MŠ nacházejí také v Nové Roli, Jindřichovicích (jen MŠ), Božičanech (jen ZŠ), v Chodově a samozřejmě v Karlových Varech. Střední vzdělání je poskytováno např. v Ostrově a Karlových Varech. Vysoké školy pak nejbližší v Plzni či Ústí na Labem.

Shrnutí

- Občanská obec odpovídající malým obcím, hospoda s odpolední otvárací dobou
- Velmi pěkně vytvořené Vesnické muzeum s možností domluvy prohlídky /o víkendu otevřeno/
- Výraznější rekreační využití území se snahou o vytváření kulturních, sportovních, herních, setkávacích prostor
- Senior taxi
- Další služby, vzdělání a kulturní život v okolních městských centrech

Komunitní a společenský život

Obec Černava má několik aktivních spolků (k roku 2025) a určitě o ní lze říci, že místní mají možnost podílet se a žít komunitním životem. Nabídky vzájemného setkávání a aktivit obohacuje např.

Spolek Odbor naruby, Kobelecký spolek vzájemné pomoci, Rybářský kroužek pro děti, Kroužek šikovných rukou pro všechny, Počítačový kroužek od 10 do 99. Bohatost akcí pořádaných v průběhu roku jasně naznačuje, že se v obci „něco děje“ a účastníci jsou vítáni. Že je komunitní život a vytváření příležitostí k setkávání a pořádání kulturních akcí považováno obcí za důležité hovoří i to, že je s předstihem vytvářen harmonogram akcí na celý rok a projednán na Zastupitelstvu obce. Takové naplánování umožňuje si vše zaznamenat a vyhnout se případným kolizím termínů s jinými akcemi. Poměrně nedávno dotvořený veřejný prostup u kapličky o **komunitní pec Soptík** vytváří řadu možností k setkávání, sdílení a pořádání tradičních i netradičních akcí. Za tento počín byla obec oceněna **v roce 2025 Zlatou cihlou v Programu obnovy venkova** (kategorie C – nové venkovské stavby). Restaurace fungující v odpoledních hodinách pak vytváří další místo k možnému rozvoji myšlenek. O akcích jsou obyvatelé informováni prostřednictvím webových stránek, mobilní aplikací a zejména po sociálních sítích. Občasník Černavan zpětně shrnuje a hodnotí prožité

období v obci a uvádí i pozvánky na akce budoucí. Je vhodné si uvědomit, že ke komunitnímu životu přispívá nejen aktivní společenství, ale také možnosti veřejného prostoru. **Veřejný prostor** je nejen vizitkou obce, ale především **místem setkávání**, a je vhodné těmto mnohdy neplánovaným společenským setkáváním vytvářet podmínky a zpříjemnit chvíle zastavení, např. umístěním laviček.

Příprava akcí

OZ projednalo a vzalo na vědomí program společenských akcí na rok 2025.

25.1. 19:30 Ples pod kaštany

22.2. 17:00 Maškarní pro děti

8.3. 19:00 MDŽ + oslava narozenin jubilantů

21.3. 14:00 Komunitní pec – jarní rovnodennost

12.4. 14:00 Jarní brigáda

20.4. 16:00 Velikonoční výstava

30.4. 18:00 Pálení čarodějnic

1.5. 13:30 Prvomájový průvod

1.5. 17:00 Otevření muzea (výstava fotografií G. Šťastné)

31.5. 19:00 Kácení máje

7.6. 10:00 Vítání občánků v muzeu

21.6. 14:00 Komunitní pec – letní slunovrat

28.6. 15:00 Hurá prázdniny - -dětský den

23.8. 09:00 Sportovní den

30.8. 20:00 Putovní kino

19.9. 13:00 Národní divadlo – zájezd

20.9. 14:00 Komunitní pec – podzimní rovnodennost

27.9. 15:00 Drakiáda

24.10. 18:00 Výstava dýní

14.11. 17:00 Lampionový průvod

15.11. 20:00 Pyžamová zábava – POSLEDNÍ ŠANCE

30.11. 16:00 Adventní výstava

30.11. 17:00 Adventní koncert

6.12. 17:00 Mikulášská pro děti

24.12. 21.30 Zpívání u zvonice více o aktivitách a činnosti jednotlivých spolků informovat nebo je nějak vhodně představit i „**nové**“ skupině obyvatel.

Zdroj: Zápis č.22, 2025, Obecní zastupitelstvo 22.1. 2025

Shrnutí

- V obci se konají různé kulturní a společenské akce pro všechny věkové kategorie.
- Komunitní pec – počín oceněný **Zlatou cihlou** (ocenění příkladných staveb realizovaných v duchu Programu obnovy venkova)
- Promýšlení akcí na rok s předstihem, kalendář akcí
- Na akce jsou místní zváni prostřednictvím webových stránek, ústně, sociálními sítěmi

Příroda a krajina

V širším kontextu spadá zájmové území do geomorfologického celku Krušné hory, okrsku Jindřichovická vrchovina. Vrchovinu charakterizuje větší míra vnitřního zvlnění krajiny s obvyklou nadmořskou výškou 600–900 m. Obec Černava jak morfologií území, tak i charakterem prostředí odpovídá typické krajině podhorského charakteru této části Krušnohoří. Umístění Černavy je o to zajímavější, že je doslova vyzvednuta nad Sokolovskou pánev. Výrazný rozdíl nadmořských výšek je možné dobře pozorovat z vyhlídkového místa Chodaublick u Liščího kopce. Zde se otvírá výhled na post/těžební krajinu, dříve na ty „méně šťastné tam dole“, dnes snad na novu odvážnou vizi proměny území. Černava spadá do území s vysokou lesnatostí, která však z hlediska kvality porostů a druhové diverzity na mnoha místech odráží dřívější nevhodnou volbu monokulturních smrčín (dnes s průkaznou neodolností kalamitnímu šíření kůrovce). Přirozená obnova přírody, která využívá místa a času, a tak „nesystematicky“ přirozeně obohacuje porosty kde a jak chce, dává radostnou naději na lepší časy. Při cílené umělé obnově by bylo vhodné zvýšit podíl melioračních dřevin (listnatých), které jsou odolnější proti nepříznivým klimatickým jevům a pomáhají zlepšit mikroklima a stabilitu lesního ekosystému. Plochy lesa doplňují větší či menší

plošky luk hojně využívaných k pastvě dobytka. V krajinné struktuře jsou dodnes patrné historické prvky kulturní krajiny, jako jsou kamenné meze, zídky, terasy. Pruhy zídek, oddělující jednotlivé pozemky, jsou vedle zanikajících pozůstatků osídlení (ruiny chalup) stálým dokladem existence života a násilného přerušení kontinuálního vývoje území. Původní rozptýlená forma osídlení umožňovala přirozenější sepětí sídla a zázemí vzájemným prolínáním obou „systémů“. Pozdější pravidelnější doplňování a zahušťování vnáší nová pravidla, oplocení a soustředění (a seberealizování) se na prostor vlastní zahrady. Současná Černava si zachovává důležité propojení

Obr.12: Dochovalost znaků kulturní krajiny, kamenné snosy a neobdělávané pásy (pruhy) mezi jednotlivými pozemky.

s krajinným zázemím přes cesty, vodu, krajinnou zeleň a volné prostory. Bariéry a překážky pro vzájemné „navštěvování“ vznikají s výrazným novodobým trendem vymezování vlastnictví. Časté je omezování průchodu v důsledku soustavy ohradníků, soukromého vlastnictví (zahrady, cesty), neprůchodnosti cest po pojezdu těžké techniky (zemědělské stroje, těžba) apod.

Z hlediska retenční schopnosti území zadržovat vodu má Černava dobré předpoklady. Již vysoký KES indikuje, i díky skladbě společenstev, lepší podmínky k zadržování vody. Vedle toho je zde také příznivé zastoupení mokřadních a nivních společenstev. Taková místa, při neporušeném režimu, vlhká a syrová, jsou nedočkavou „houbou“ čekající na nasycení. Tato místa je třeba vnímat jako důležitou hodnotu území a ochránit je před narušením jejich funkce, zejména s ohledem na nežádoucí pokles hladiny spodní vody či zvýšení výparu způsobeného např. odlesněním v okolí. Jako doplněk zásobárny vody je v území řada vodních ploch i s funkcí retenčních nádrží. Černý potok je víceméně ponechán v přirozeném režimu. Jeho přirozené meandrující vedení s možností rozlivu v nivě je důležitým přírodním opatřením chránící zejména území dolní části toku (mimo katastr) před nežádoucími projevy vyššího stavu vody. Již delší dobu je pozorován opačný trend, úbytek vody během roku (zejména v létě), kdy dochází k vysychání Černého potoka (což podle místních dříve nebývalo). Tato skutečnost může vést k zamyšlení, zdali jde o problém způsobený narušením režimu toku,

zejména v jeho horní části (proběhla těžba s výrazným odlesněním kolem prameniště, místo vysoce citlivé na změnu režimu vodní hladiny) nebo o projev kolísavého (a nižšího) úhrnu vody ze srážek a vliv mírných zim oproti dřívější době. Dle naměřených údajů ČHMÚ je pokles úhrnu srážek za rok patrný, ale nepůsobí tak dramaticky (viz tabulka pětiletých období pod kapitolou). Naproti tomu údaje o teplotách v území z hlediska dlouhodobého vývoje zaznamenávají výrazný trend oteplování (zvyšující se průměrná teplota v roce, viz též vyhodnocení klimatických údajů v MEKu Černava). Rok 2024 je vyhodnocen jako nejteplejším rokem ve sledované řadě 1940–2024, což může situaci zásoby vody v půdě také nepříznivě ovlivňovat. Ve východní části pod Kobelcem se nachází Vlčí potok, který v území také pramení, a jehož části toku se současná těžba (odlesnění) také dotýká. **Sledovaný stav úbytku**

vodnatosti toků není neobvyklý, přesto by mohl vybídnout k tomu, podívat se po příčině. To i vzhledem k současným snahám připravit se na vyvstalé klimatické změny (adaptace území) a s tím spojené snahy maximálně zadržet vodu

v daném území. Pokud by byl doprovázen i **nedostatkem vody v jednotlivých zdrojích pitné vody pro domácnosti, určitě by nějaké odborné posouzení stavu a možností bylo na místě.** Nutně se totiž nemusí jednat o úbytek vody

v důsledku menšího objemu srážek, ale může jít o narušení režimu podzemní vody, jehož příčina by se měla zjistit a odstranit (pokud to půjde, vhodnými opatřeními napravit).

Malebnost krajiny této části Sudet podtrhují **klíčové charakteristické znaky** oblasti, kterými jsou **kamenné zídky, snosy, zastoupení typických dřevin hornatín** – jeřáby ptačí, břízy a javory, jejichž podzimní barevnost dodává i nostalgickým uskupením na kráse. Esteticky náročným liniovým prvkem Černavy je průběh vedení el. napětí skrz území. Tento technický prvek s omezujícími možnostmi „zakrytí“ je pro svoji výšku nepřehlédnutelný. Možností zmírnit negativní dopady vymezeného ochranného pásma alespoň v „dolním patře“ je jen částečná, a to vyplněním prázdné „rýhy“ v maximální povolené výšce (3 m) krajinnou zelení (keře a stromy).

V území se střídá pestrý reliéf, krajina nemá jednotný ráz, ale je dynamická, zvlněná místa kolem Černého potoka a kulturní terasy kolem jsou vizuálním jevem se silným estetickým účinkem. Biodiverzitu území obohacují různé druhy společenstev, v nivě jsou to porosty olšin, mokřady, společenstva kulturních luk, pestré stromové a keřové pásy mezí s hojným výskytem listnatých stromů, monokulturní, ale i smíšené lesy a společenstva zaniklých osídlení, kde jako torzo starých časů vyniká přítomnost ovocných stromů. Kvetoucí stromy dotvářející malebnost venkovské kulturní krajiny, ať již jsou podél cest, solitérně v krajině či vtroušeně zastoupeny v mezích. V současné

době je jich na území Černavy zastoupeno velmi málo (vzpomínky na letní jablka a třešně jsou dokladem, že zde byly a chybí).

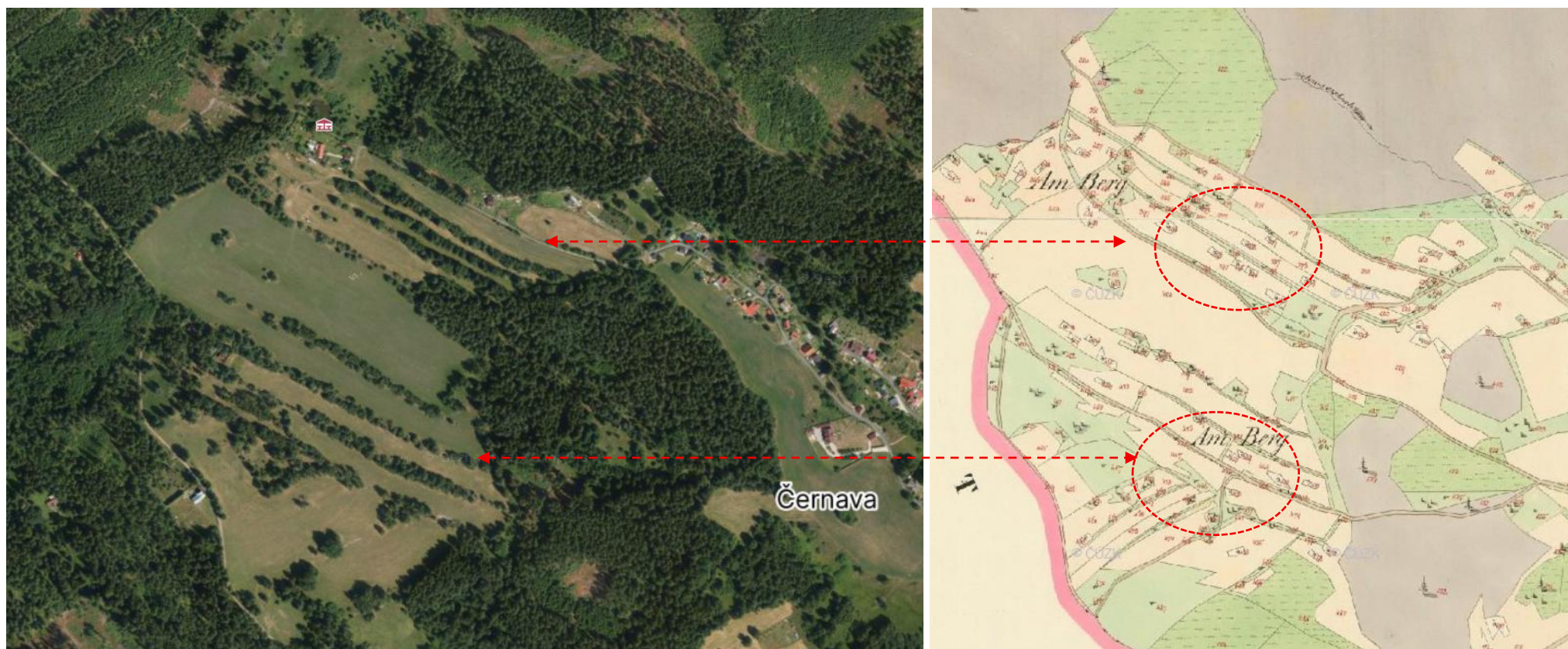
Obr.13: Ovocný strom, zde jako vzpomínka na vysídlení. Jako identifikátory života v krajině mají mnoho dalších užitečných funkcí. Významnou úlohu zastávají z hlediska biodiverzity a estetiky. Kvetoucí stromy dotvářející malebnost venkovské kulturní krajiny, oživují místa. Jsou to veskrze společenské stromy – společné sbírání ovoce to podtrhuje.

Celkově vyvážená krajinná struktura území se příznivě promítá do pohledových charakteristiky krajiny, tj. do našeho vnímání a hodnocení krajinného obrazu, ale také má vliv na samotnou funkci krajiny, která tak lépe odolává nestandardním klimatickým výkyvům. I tak se v území mohou objevovat projevy lokální eroze půdy a snížené schopnosti retence půdy, a to zejména v místech svažitých pozemků, či v místech intenzivního udusání půdy v důsledku pastvy (v nejzatíženějších enklávách pastevního areálu – napajedla, stezky, zimoviště, označovány jako tzv hotspot místa) či pojezdu lesní a zemědělské techniky.

Podle *Metodického postupu pro hodnocení vlivu pastvy skotu na půdní vlastnosti, množství a jakost vody, biodiverzitu v krajině* (Fučík P. a kol,

VÚMOP v.v.i., 2015) se mohou důsledky sešlapávání půdy zvířaty při pastvě projevit na pastevní ploše různě v souvislosti s několika faktory: intenzita sešlapávání (charakter pastvy, pohyb a druh zvířat na pastvině), vlhkost půdy a její distribuce v ploše, geomorfologie lokality a zastoupené půdní typy a druhy, charakter porostu, sklon a tvar pozemku. S rostoucí vlhkostí půdy

jsou následky pastvy obecně větší a trvalejší. **Změny fyzikálních vlastností půd a pedokompakce (zhuťňování půdy) mohou znamenat ve svém důsledku pokles retence půd pro vodu.** Realizace nejen protierozních opatření či opatření na podporu retence se však neobejde bez podpory

Obr.14: Kulturní meze jako doklady hospodaření v krajině, historicky a krajinářsky cenné prvky, které mají velký pozitivní vliv na estetické vnímání místa. Jsou to však zároveň prostory s vlivem na biodiverzitu území, přispívají ke stabilitě a utvářejí charakteristický vzhled oblasti. Pokud se meze ocitají v pastvině, záleží na uživateli, jakým způsobem s nimi bude nakládat. V současné době je možné využít výzvu z Národního programu ŽP **Výzva č. 15/2024: Péče o krajinné prvky**. Podmínkou je zaregistrování krajinných prvků do systému Elpis. Je možné to chápat i jako motivační nástroj, protože v rámci dotačních programů lze získat finanční příspěvky na obnovu, zachování a na zakládání nových krajinných prvků. Mělo by se tak zabránit jejich nešetrnému odstraňování a ničení.

vlastníků pozemků, případně hospodařících subjektů a stojí na vzájemné ochotě vyjít si vstříc při řešení společného problému.

Také územní plán musí nastavit pravidla pro koncepci krajiny a stanovit opatření vedoucí k naplnění udržitelné vize. V případě řady navržených opatření se však obec potýká s problémem, že nejsou navrženy na jejich

OPATŘENÍ KE SNIŽOVÁNÍ OHROŽENÍ ÚZEMÍ dle ÚP

➤ ÚP navrhuje v nezastavěné kulturní krajině plochy změn v krajině pro zvýšení retence vody v krajině:

K7 - malá vodní nádrž pro retenci vody na dolním toku Černého potoka – W

K9 - malá vodní nádrž pro retenci vody západně u Černavy – W

K10 - plochy pro doplnění drobných mokřadů a vyhloubení vsakovacích rýh západně u Černavy - NSzpv

K11 - plochy pro doplnění drobných mokřadů a vyhloubení vsakovacích rýh při západní hranici území obce - NSzpv

K12 - plocha pro doplnění výsadby stromů a vyhloubení vsakovacích rýh při jihovýchodním okraji obce - NSzp

K13 - malá vodní nádrž pro dočištění vod z ČOV W

➤ ÚP navrhuje v nezastavěné kulturní krajině tuto plochu změn v krajině jako protierozní opatření:

K8 - plocha pro doplnění výsadby stromů a vyhloubení vsakovacích rýh na svazích levého břehu dolního toku Černého potoka – NSzpv

Pozn.: je třeba posoudit aktuálnost současného stavu, možné změny od původních výchozích podmínek a účinnost navržených opatření i vzhledem ke klimatickým změnám.

pozemcích, ale na pozemcích soukromých osob. Nelze tedy vymáhat jeho realizaci, ale musí být dobrá vůle a odpovědný přístup.

OPATŘENÍ PRO OBNOVU A ZVYŠOVÁNÍ EKOLOGICKÉ STABILITY KRAJINY

ÚP navrhuje zpřesnění vymezení prvků ÚSES na území obce Černava do podrobnosti katastrální mapy a zároveň navrhuje úpravy krajiny pro založení vybraných vymezených dnes nefunkčních prvků ÚSES:

Územní systém ekologické stability

založení vymezených prvků ÚSES

VU1 - založení lokálního biokoridoru č. 6 - plocha změn v krajině K2

VU2 - založení lokálního biokoridoru č. 8 - plocha změn v krajině K3

VU3 - založení lokálního biokoridoru č. 9 - plocha změn v krajině K4

Pozn. autorky: pozemky nejsou ve vlastnictví obce, realizace tak musí být v součinnosti s vlastníky, je třeba je motivovat k tomu, že to má smysl. Poradit by mohl orgán ochrany přírody.

Z hlediska ochrany přírody se zde nenachází žádný zákonem 114/1992 Sb. stanovený jev. Územní systém ekologické stability (ÚSES) je v ÚP vymezen v nadregionální a lokální úrovni. ÚSES je přírodní limitou, kterou je třeba při řešení potenciálního rozvoje zohledňovat, stejně jako respektování významných krajinných prvků (VKP) a to nejen registrovaných, ale i neregistrovaných, jejichž ochrana je stanovena zákonem 114/1992 Sb. Mezi neregistrované VKP patří na území Černavy lesy, rašeliniště, vodní toky, údolní nivy a rybníky.

Z hlediska kvality životního prostředí se dnes snad již dá předpokládat spíše lepší stav ovzduší. Jistou mírou mohou (dle směru větru) stav ovzduší ovlivňovat těžební aktivity v Sokolovské pánvi a některé provozovny označené ČHMÚ jako REZZO 1 v Nejdku (česárna vlny – VLNAP a.s., WITTE a.s. – zamykací systémy do aut, SWIS FORM – výroba kovodělných výrobků).

Problematické pro obyvatel Černavy by mohl být zjištěný nadlimitní výskyt beryllia ve vodě, který nebývá častý. Může pocházet ze specifického horninového podloží, nebo z lidské činnosti. Zdrojem bývá popel z fosilních paliv nebo metalurgický a elektronický průmysl. Dlouhodobý příjem zvýšených koncentrací beryllia ve vodě zvyšuje riziko rakoviny.

Sídelní zeleň a veřejný prostor

Pro venkov je charakteristické vyšší zastoupení zeleně v intravilánu sídla. O to více to platí v sídle rozptýleného urbanistického typu. Plochy veřejné i neveřejné zeleně jsou prvky významné mikro-klimatické funkce a eko stabilizujícím doplňkem se společenskou funkcí. Z hlediska posuzování sídla mají nepopiratelný vliv na pocitový vztah – estetickou stránku vnímání místa. V Černavě není o sídelní zeleň a volné prostory přírodnější povahy nouze, řada z nich je součástí soukromých ploch a z toho důvody lze koncepci využití, funkci a podobu místa z pozice obce jen velmi těžko

ovlivnit. Naproti tomu zastoupení prostoru s veřejnou funkcí a koncepční úpravou zeleně, je vzhledem k původně rozptýlené formě osídlování a k následnému vývoji a dotváření místa spíše sporé. Mezi takovou plochu lze zařadit např. prostor před restaurací, místo kolem zvoničky, sportoviště v Rájci. U těchto ploch obecní povahy je realizace záměrů využití a úprav vzhledem k vlastnictví snazší.

Veřejnou zeleň vizuálně doplňuje zeleň soukromých zahrad. Sídla Černava, Rájec i Kobelec prošla proměnou spojenou s rekreačním (pobytovým) využitím, které přineslo nové formy bydlení (přestavby na chalupy a výstavby chat), jasné ohraničení pozemků ploty a vyšší zacílení na úpravu vlastních zahrad. Pochopitelná individualita pojetí zahrady se nutně musí projevit i v kontextu celkového obrazu sídla. Občasná bizardnost vzniklého obrazu venkova je o to větší, v jakém typu sídla a v jaké krajině se zrovna nacházíme. Dalším obrazotvorným prvkem sídla je jeho vnější sídelní rámec, který tvoří přechodový prostor mezi vsí a krajinou. Dle prostorového funkčního využití a uspořádání pozemků kolem obce je buď velmi bohatý a účinně se uplatňuje v pohledu na obec zvenčí nebo chudý a prostý bez základní funkce ochrany sídla proti projevům nepříznivých klimatických jevů (např. erozí). Černava má kolem sebe louky (pastviny) či les, což je základem účinně propojujícího přechodu sídla do krajiny. Slabina nastává v nejistém využití těchto míst z hlediska prostupnosti. Jestliže se všechny volné travnaté plochy využijí jako pastviny, zůstávají obyvatelé odkázáni jen na cesty,

uzavření v sídle bez možnosti procházet a plně využít hodnot a krás krajiny mimo cesty. Existence sídlení zeleně vyžaduje také péči a **koncepti postupné obnovy přestárých dřevin a jejich dosadby**, díky čemuž je vytvářen trvalý harmonický soulad uvnitř sídla i navenek. Zájem by se měl také soustředit na stromy podél cest, které jsou pro harmonický obraz sídla velmi podstatné, ale které jsou velmi často ve vlastnictví kraje či jiného subjektu.

Obr.15: Volné plochy, které potenciálně mohou lákat k zastavění. Tyto prostory jsou cenné pro zachování historického charakteru původního sídla. Ponechání přírodních ploch, zde ještě navíc s výraznou krajinářskou hodnotou, vytváří prostory k relaxaci, odpočinku a setkávání. Taková místa kromě toho, že jsou hezká, přinášejí spokojenost, pohodu a zvyšují kvalitu života místních obyvatel. Jen musejí zůstat průchozí!

Investice, o kterých obec přemýšlí a které posílí funkci veřejné a sídelní zeleně: záměr vytvoření ovocného sadu (původní ovocné odrůdy), dosadby ovocných stromů do vhodných prostor po obci (např. kolem rybníku Karčák).

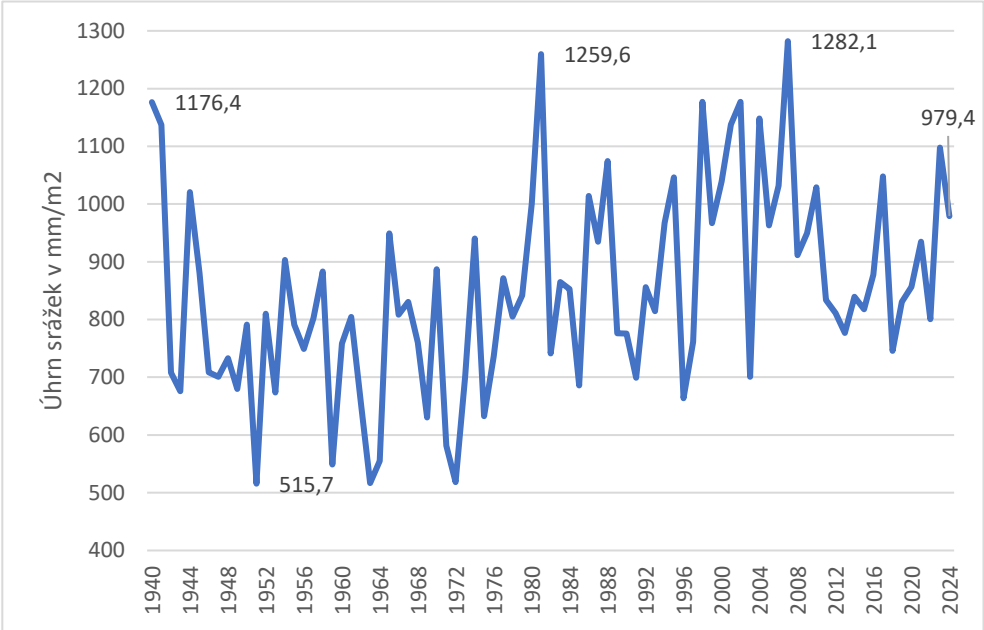
Pozemky na území Černavy vesměs obhospodařují soukromí zemědělci. Je prováděna zejména pastva hovězího dobytka a využití luk na seno.

Obr. 16: Veřejné prostory výrazně ovlivňují kvalitu života obyvatel a dotvářejí estetickou hodnotu sídla. Dnes je mnohdy potřeba vyřešit další doplňkové funkce, zejména dopravní nebo umístění nádob na třídění odpadu. Často je to na úkor sídelní zeleně a prostor se tak stává méně vlnitý a příhodný pro společná setkávání. Je třeba položit si otázku, Co by náš společný prostor měl vlastně plnit? Někde stačí málo, někde se očekává více.

Shrnutí

- Sepětí sídla a krajiny, vzájemné prolínání
- Četné volné přírodní prostory jsou jedinečnou hodnotou obce,
- Dle způsobu zeměd. hospodaření a případného ohraničení je proměnlivá možnost využití bezprostředního krajinného zázemí (omezena prostupnost volné krajiny)
- Zajímavá morfologie terénu, dochované doklady původního osídlení a hospodaření zvyšují estetickou a kulturně historickou hodnotu místa
- Výrazné zastoupení vodních prvků se schopností zadržovat vodu a zlepšovat mikroklima obce
- Pramenná oblast Černého a Vlčího potoka
- Současný pozorovaný jev vysychání potoků

Graf 8: Úhrn srážek stanice Nejdek 1940–2024

Zdroj ČHMÚ

Tab: Celoroční úhrny srážek (mm/m²), uskupeno po 5letých obdobích (2000–2024)									
1. období		2. období		3. období		4. období		5. období	
2000	1039	2005	963,2	2010	1028,8	2015	817,9	2020	856,8
2001	1137,9	2006	1031,6	2011	833,6	2016	877,5	2021	934,5
2002	1176,9	2007	1282,1	2012	811,4	2017	1047,6	2022	800,4
2003	700,7	2008	911,6	2013	777	2018	745,9	2023	1097,5
2004	1148,3	2009	949,9	2014	839,5	2019	830,4	2024	979,4
celkem	5202,8		5138,4		4290,3		4319,3		4668,6
Historicky nejsušším rokem ve sledovaném období 1940–2024 byl rok 1951, kdy bylo naměřeno 516 mm srážek. Naopak nejdeštivějším rokem byl rok 2007 s téměř trojnásobným úhrnem 1282 mm.									
Zdroj dat: ČHMÚ									

Vybraná veřejně prospěšná opatření

založení vymezených prvků ÚSES

VU1 - založení lokálního biokoridoru č. 6 - plocha změn v krajině K2

VU2 - založení lokálního biokoridoru č. 8 - plocha změn v krajině K3

VU3 - založení lokálního biokoridoru č. 9 - plocha změn v krajině K4

PLOCHY A KORIDORY S MOŽNOSTÍ UPLATNĚNÍ POUZE PŘEDKUPNÍHO PRÁVA

Veřejná prostranství

PP1 - plocha veřejného prostranství s veřejnou zelení na jihu obce - rozv. pl. Z42

PP2 - plocha veřejného prostranství s veřejnou zelení na východě obce - rozv. pl. Z43

PP3 - plocha veřejného prostranství pro genofondový sad - rozv. pl. Z50

Výřez z výkresu veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací (ÚP, 9/2023, pův. znění 2013). Takto vymezená místa jsou součástí rozvoje území, je třeba s nimi počítat a výhledově přemýšlet o realizaci záměrů. Problémem stále zůstává vlastnictví ploch pro veřejně prospěšná opatření.

snížování ohrožení v území povodněmi a jinými přírodními katastrofami

VK1 - plochy pro doplnění výsadby stromů a vyhloubení vsakovacích rýh na svazích levého břehu dolního toku Černého potoka - plochy změn v krajině K8

zvyšování retečních schopností území

VR1 - malá vodní nádrž pro retenci vody na dolním toku Černého potoka - plocha změn v krajině K7

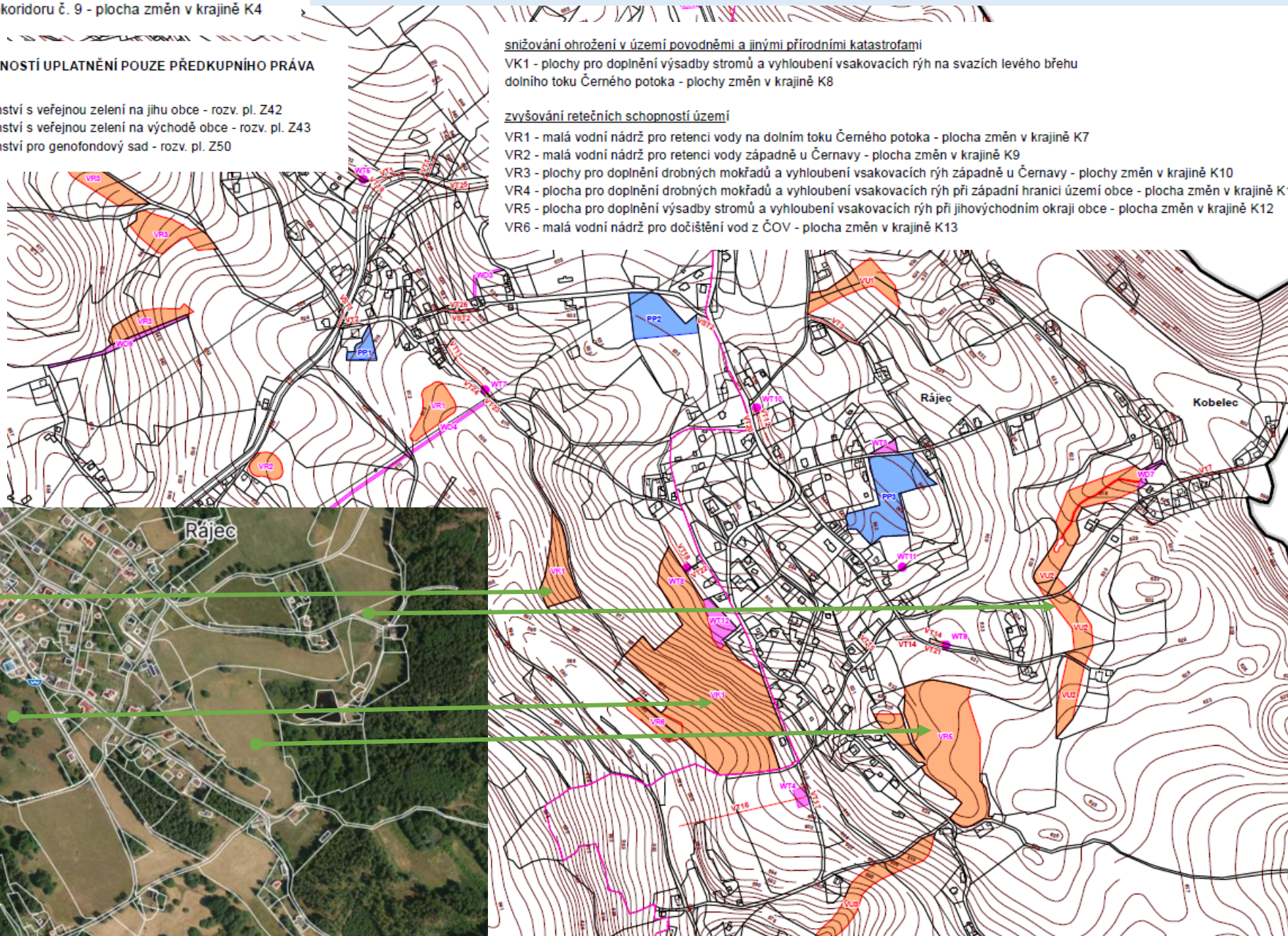
VR2 - malá vodní nádrž pro retenci vody západně u Černavy - plocha změn v krajině K9

VR3 - plochy pro doplnění drobných mokřadů a vyhloubení vsakovacích rýh západně u Černavy - plochy změn v krajině K10

VR4 - plocha pro doplnění drobných mokřadů a vyhloubení vsakovacích rýh při západní hranici území obce - plocha změn v krajině K11

VR5 - plocha pro doplnění výsadby stromů a vyhloubení vsakovacích rýh při jihovýchodním okraji obce - plocha změn v krajině K12

VR6 - malá vodní nádrž pro dočištění vod z ČOV - plocha změn v krajině K13

Turismus a rekreační potenciál obce

Černava je posazena v krušnohorské krajině s bohatou možností náročnější pěší, cyklo a lyžařské turistiky. Je zřejmé, že pro místní obyvatele jsou vytvořeny vhodné podmínky k aktivnímu odpočinku. Byť bychom mohli označit rekreační potenciál krajiny za příhodný, z hlediska turistického ruchu (návštěvníci zvenčí) je pro absenci ubytování, celodenní restaurace, cílených turistických zajímavostí apod. nepříhodný. Předpokladem pro zastavení může být venkovské muzeum a restaurace. Obojí má však omezenou otvírací dobu, což může být na překážku. Černava a okolí se tak mohou stát náhodnou zastávkou „na trase“ v rámci cyklovýletu či pěšího putování. V současné době však není přímé napojení na značené trasy, což by se výhledově v případě cyklistiky mohlo změnit vytvořením cyklotrasy pod dráty VN, která by propojovala existující spojení (Tatrovice, Poušť, Nejdek, Nová Role...) a vedla kolem muzea v Rájci. Značené turistické trasy se nacházejí mimo katastr obce, a to na jihu žlutá značka z Tatrovic na Liščí kopec s vyhlídkou Chodaublick na těžební krajinu sokolovské pánve. Značka i cesta zde končí. Další turistické trasy jsou vedeny východně od Kobelce. Zelená prochází po hranici katastru a spojuje tak Novou Roli a Nejdek. Žlutá trasa přichází od zastávky Nová Role k rozcestí U Kobelce, kde se napojuje na zelenou a končí. Z rozcestí je to k vesnickému muzeu

přibližně 1,3 km, což by mohlo některým za odbočení z trasy stát, ale není vytvořena další návaznost z obce ani dopravní (sporé bus spoje zejména o víkendu) ani vhodná pěší spojnice dál na nějaký cíl a spoj.

Černava má spíše **předpoklady soustředit se na rozvoj místního potenciálu pro vlastní obyvatele**, čímž může i nepřímo ovlivnit obyvatele okolí. Jeden z počínů obce k tomu předpoklad jistě už má, je jím výstavba komunitní pece a možnosti jejího využití. To může zahrnovat např. pozvání jiné obce (skupiny lidí) na pečení v peci, popřípadě doprovodný program. Otevřený přístup obce je založen na vzájemné důvěře, místní tak mohou využít místo po

Obr.17: Vesnické muzeum zaujme už jenom vlastní stavbou, opravený prostor stodoly je výsledek úsilí místních obyvatel.

domluvě ke své soukromé akci. Podmínkou je včasné dotázání se a vyřízení si zatopení v peci s odpovědnou osobou. Vedle toho může i další záměr významově přesahovat za hranice obce. Mohlo by tím být současně uvažované rozšíření sportovních možností jak na stávajícím hřišti v obci, tak zejména na prostoru bývalého fotbalového hřiště. Obojí může vytvářet podmínky (dle celkové koncepce řešení) pro setkávání (využití) místa jak pro okolní obce, tak náhodné návštěvníky. Finančně méně náročnou možností, jak zviditelnit hodnoty své obce, je **vytvoření naučné stezky**. Téma stezky může být různé, možné navrhovat dle cílené kategorie pro koho má být vytvořena. Zde v kraji nelze opominout významný utvářecí aspekt území a tím je *vysídlení, proměna, paměť krajiny a místa, lidé a osudy, ale také těžba uhlí, kamene a post těžební obnova území*. Obzvláště v místech, kde se stále lze setkat se vzpomínkami nejen v paměti lidí, ale i krajiny, kterými jsou dosud čitelné stopy po chalupách a kultivaci prostoru, je téma příhodné a vlastní. Stezka s edukativním podtextem by jistě měla přesah za hranice lokálnosti obce. Nosným tématem může být i místní příroda a ekosystémová společenstva, charakteristická pro místní oblast. Zajímavé informace mohou být podány o vodě (např. s vhodným umístěním u potoka či rybníka), původních ovocných odrůdách (viz plánovaný sad), ptácích lesů, luk a pastvin, ale i o těžbě a s tím souvisejícím ovlivňováním životního prostředí a života obyvatel vůbec, rekultivace apod.

Další hodnotou obce, kterou obohacuje i své okolí, je koupání v rybníku Karčák s písčnou pláží. Potenciálně zajímavým místem rozhledu se po vytěžení části lesa stal Rájecký Špičák (618 m) z něhož lze také shlížet na zajímavosti post/těžební krajiny (Smolnická výsypka), rovinu sokolovské pánve, ale také na Doupovské hory či Slavkovský les.

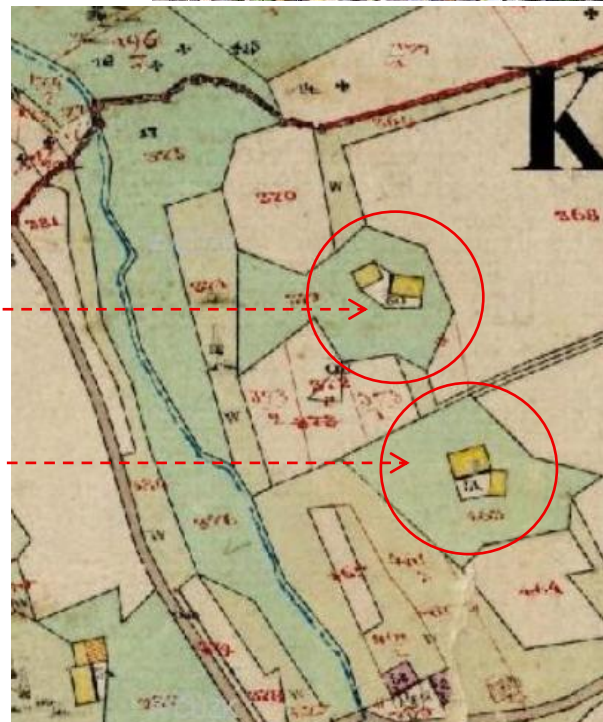
Přestože místní obyvatelé pravděpodobně netrpí zásadním nedostatkem možností vyjít ven ze vsi, i zde (současný vzrůstající jev) se však vlivem využití pozemků v okolí k pasení, omezují možnosti vycházek (někdy jen po určitou dobu roku, někdy po celý rok). Případný příliš omezující stav by bylo vhodné řešit dohodou s majiteli pozemků (či jejich uživateli) a hledat vzájemně vyhovující kompromisní řešení.

Hodnoty obce v heslech (s ohledem na rekreační potenciál):

- ✓ Vesnické muzeum (expozice, prostor)
- ✓ Komunitní pec
- ✓ Doklady kulturní krajiny a osídlení
- ✓ Krajinářsky hodnotná místa
- ✓ Rájecký Špičák s potenciální možností výhledu
- ✓ Vodní toky, rybníky, pláž Karčák
- ✓ Existence prostorů s výhledovými investicemi do zeleně (výsadby ovocných stromů)

Shrnutí

- Vysídlená krajina s doklady dřívějšího života a hospodaření
- Krajinářsky zajímavé přírodní zázemí
- Ohrožena kvalita vody nadlimitním výskytem beryllia
- Území bez zviditelnění hodnot pro potenciálního návštěvníka, za současného stavu „neviditelné“ (může být i úmysl)
- Místo s dobrým předpokladem pro rekreaci místních obyvatel
- V současnosti bez propojení na značené turistické trasy v okolí
- Potenciál pro záměry, aktivity přesahující lokálnost prostoru

Obr.19: Paměť krajiny je dlouhá, zánik osídlení byl destruktivním činem, ale ještě dnes jsou doklady života patrné.

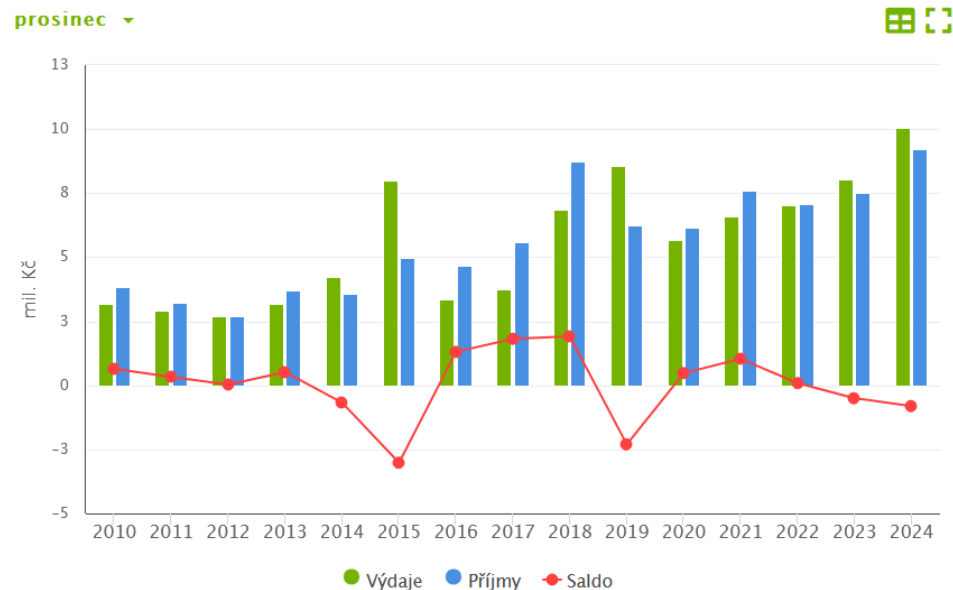
Správa obce a její hospodaření

V čele obce Černava je uvolněná starostka s místostarostkou a pěti zastupiteli. Obec má v majetku několik obecních budov, které využívá, chce využívat a pečuje o ně.

Obec je povinna ze zákona zlikvidovat komunální odpad vznikající na jejím území. V obci jsou vkusně umístěny nádoby na třídění odpad, od ledna 2025 doplněné o kontejnery pro charitativní ekologický sběr oděvů a párové obuvi. Informace o poplatcích jsou uvedeny na stránkách obce. Kromě webu jsou dalším zdrojem informací mobilní aplikace V obraze a sociální sítě. Obec vydává nepravidelně občasník Černavan. Obec se nedávno stala členem MAS Krušné hory o.p.s, která zahrnuje velice rozsáhlé území a jehož součástí jsou partneři jak z veřejné správy (obce), tak zájmová sdružení, podnikatelé a jiné organizace.

Z porovnání časové řady příjmů, výdajů a salda rozpočtů pro období let 2010 až 2024 je patrné, že obec s mírnými výkyvy hospodaří vyrovnaně. Základním plánem pro hospodaření obce je zastupiteli každoročně schvalovaný rozpočet. Na rok 2025 je schválen rozpočet schodkový, cca -2.3 mil. Kč. Případné pokrytí výdajů navíc je možné z přebytků minulých let. Příjmy by se měly pohybovat kolem 7,3 mil. Kč.

Graf 7: Vývoj příjmů v obci Černava k prosinci 2024 Zdroj: Monitor státní pokladny

Shrnutí

- Výhledově investice do úspor energií (zadáno zpracování Místní energetická koncepce)
- Snahy o snížení objemu komunálního odpadu zavedením poplatku za popelnici, hledání vhodného způsobu, jak řešit problematiku odpadů
- Obec je členem MAS Krušné hory

VÝCHODISKA PRO NÁVRHOVOU ČÁST

Situační analýza – hodnoty obce

HODNOTY ZVYŠUJÍCÍ POTENCIÁL ÚZEMÍ

- ✓ Přírodní zázemí obce
- ✓ Příroda Krušných hor
- ✓ Klid, z velké části neprůjezdná obec
- ✓ Předpoklady pro nenáročné zimní sporty (běžkování, sáňkování, menší sjezdovky v dostupné vzdálenosti)
- ✓ Fungující hospoda s odpoledním režimem
- ✓ Vesnické muzeum s možností domluvy návštěvy
- ✓ **Komunitně využití prostoru kolem zvoničky, pec Soptík**
- ✓ Vstřícný postoj obce k možnosti individuálního využití komunitní pece, důraz na **vzájemnou důvěru a odpovědnost**
- ✓ Vodní toky, niva toku v přirozeném režimu
- ✓ Vodní plochy na území obce jako retenční a mikroklimatické prvky
- ✓ Krajinářsky hodnotná místa (v souvislosti s pastvou malá možnost využít je k procházkám a odpočinku)
- ✓ Aktivita obce, existující komunita lidí ochotná i něco dělat pro obec
- ✓ Možnost být aktivní

SOUČASNÝ STAV S VLIVEM NA HODNOTY A POTENCIÁL ÚZEMÍ

- ✓ **Ohrožena kvalita vody (výskyt berilia) jako základního předpokladu pro kvalitní bydlení**
- ✓ Dosud nejasná příčina výkyvů stavu vody v Černém potoce, patrný úbytek v letních měsících
- ✓ Bez napojení na turisticky značené trasy (tzn. pro některou skupinu turistů mimo zájem),
- ✓ Neviditelné hodnoty obce pro kolemjdoucí (venkovské muzeum, pec Soptík, doklady osídlení, Rájecký Špičák...)
- ✓ Pastva určující využití krajinářsky zajímavých míst
- ✓ Dlouhodobější těžba a export dřeva, radikální změny v území s možným dopadem na rekreaci místních obyvatel (omezení po dobu těžby, otázka dalšího přístupu k zalesnění)
- ✓ Klimatické změny
- ✓ Omezená otvírací doba muzea
- ✓ Vizualní ovlivnění území v důsledku trasování VN, pásma pod dráty s omezeným využitím a možnostmi úprav

PŘÍLEŽITOSTI K POZITIVNÍM ZMĚNÁM, ZHODNOCENÍ POTENCIÁLU ÚZEMÍ

- ✓ Zalesňování druhově bohatší skladbou dřevin
- ✓ Posílení retence vody v území znovuoobením vodního režimu Černého potoka a případným dalším vytvořením retenčních nádrží
- ✓ Spolupráce s hospodařícími subjekty na obnově krajiny a hodnot kulturní krajiny (vymezení míst s vyšší kulturně historickou hodnotou na pastvinách jako krajinné prvky, ochrana břehových částí před sešlapem dobytka, ochrana kamenných mezí před vlivem pasoucích zvířat, výsadby stromů (ovocných) do krajiny – budou poskytovat stín zvířatům)
- ✓ Protierozní opatření tam, kde je třeba
- ✓ Vytipování míst k posezení a odpočinku v sídle i krajině
- ✓ Cyklotrasa do Černavy
- ✓ Smysluplné využití prostoru bývalé deponie
- ✓ Posílení biodiverzity území a estetické stránky výsadbou ovocných stromů do sídla a krajiny
- ✓ Obecní včelín, komunitní projekt na záchranu včel (i včelařů) na území obce
- ✓ Dotvoření vybraného výhledového místa rozhlednou, altánem, posezením...
- ✓ Pro zachování jedinečnosti obce vnímat i do budoucna (zejména se změnou ÚP) některé volné plochy (prostory) jako nezastavitelné, vytipovat citlivá místa
- ✓ Využití části území bývalého fotbal. hřiště pro odpočinek a rekreaci: bez kempu, vytvoření útulny, podpora malé turistiky

MOŽNÁ OHROŽENÍ ÚZEMÍ

- ✓ Blízkost větších měst, možný tlak na vytváření dalších rozvojových ploch pro bydlení v zázemí měst, vytváření nevenkovských satelitů
- ✓ Špatná kvalita vody bez uspokojivého řešení
- ✓ Developerské záměry nekorespondující s „venkovským“ duchem místa
- ✓ Stárnutí populace, tlak na zajištění sociální péče
- ✓ Tlak na zastavení volných pozemků uvnitř zástavby utvářející současný ráz obce (místa rekreačně hodnotná)
- ✓ Nedostupnost dotační podpory
- ✓ Zvyšující se finanční nároky na základní potřeby obyvatel mohu snižovat zájem o potřeby okolí
- ✓ Rostoucí náklady na údržbu majetku obce, technického zázemí
- ✓ Nečekané výdaje obce vedoucí k zadlužení
- ✓ Klimatické výkyvy – sucho, vítr, přívalový déšť, lokální záplavy
- ✓ Umístění větrných elektráren v nadmístním zájmu bez respektu k místu a obyvatelům
- ✓ Vliv nadměrného pasení na vegetaci, kvalitu vody, půdu (na ŽP) a prostupnost krajiny pro obyvatele
- ✓ Vyčerpání lidského potenciálu, únava aktivních lidí

Dotazníkové šetření

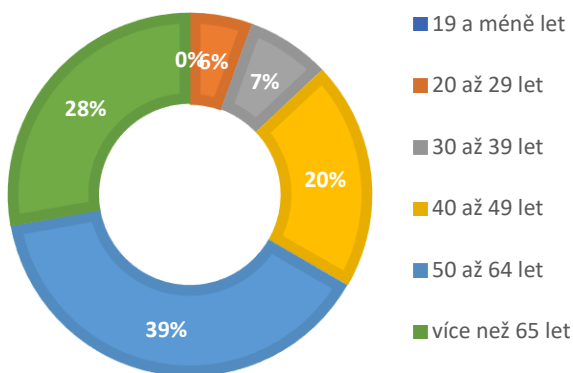
Zapojení veřejnosti do tvorby strategie

Do tvorby Programu rozvoje obce Černavy na období 2026-2036 byla kromě představitelů obce a členů pracovní skupiny zapojena také veřejnost.

V rámci tištěných a elektronických dotazníků mohla veřejnost zhodnotit stav a vyjádřit svůj pohled, jakým směrem by se měla obec ubírat v krátkodobém, ale i dlouhodobějším horizontu.

Dotazníkové šetření bylo uskutečněno od října do prosince 2025, termín sběru byl prodlužován i s ohledem na vydání přílohy dotazníku v rámci občasníku Černavan. **Z celkové populace obce se ho zúčastnilo 17 %**

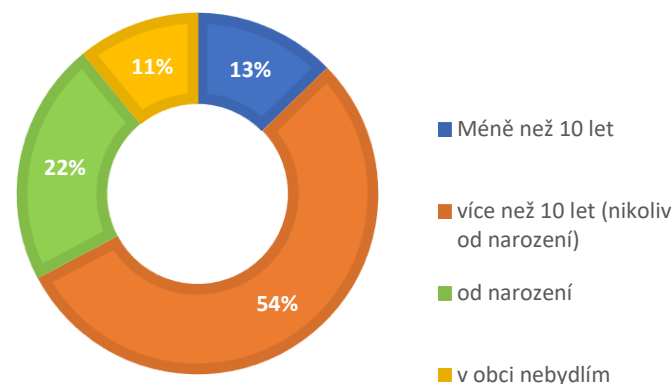
Zastoupení respondentů dle věkových skupin

obyvatel (celkem 63 odpovědí). Ne vždy respondenti odpovídali na všechny otázky. Dotazník bylo možné vyplnit jak v papírové podobě, tak online na webu obce. Využity byly obě možnosti s mírnou

převahou papírové formy. **Z hlediska věku** se na šetření podíleli nejvíce obyvatelé od **50 let a více**. Následovala skupina obyvatel ve věku **40–49** let. Kromě nejmladších obyvatel (náctiletých) se do šetření nakonec zapojily všechny nastavené věkové kategorie.

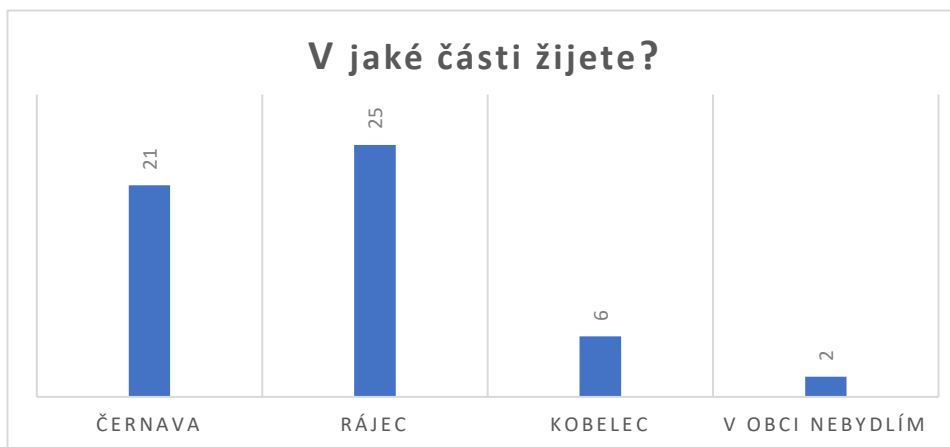
Délka pobytu respondentů v obci

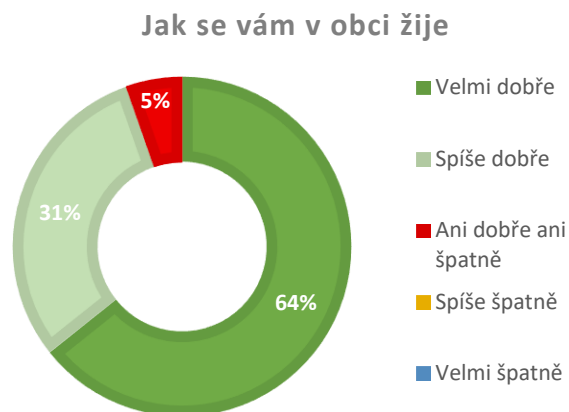
Přes polovinu respondentů tvořili obyvatelé, kteří se sice v obci nenarodili, ale **žijí zde déle než 10 let** a následně **místní rodáci**. V účasti na dotazníkovém

šetření byli stejně aktivní ženy jako muži. O něco **více odpovědí** se sešlo z místní části **Rájec** než z Černavy.

V jaké části žijete?

S životem v Černavě panuje, alespoň mezi respondenty, **výrazná**

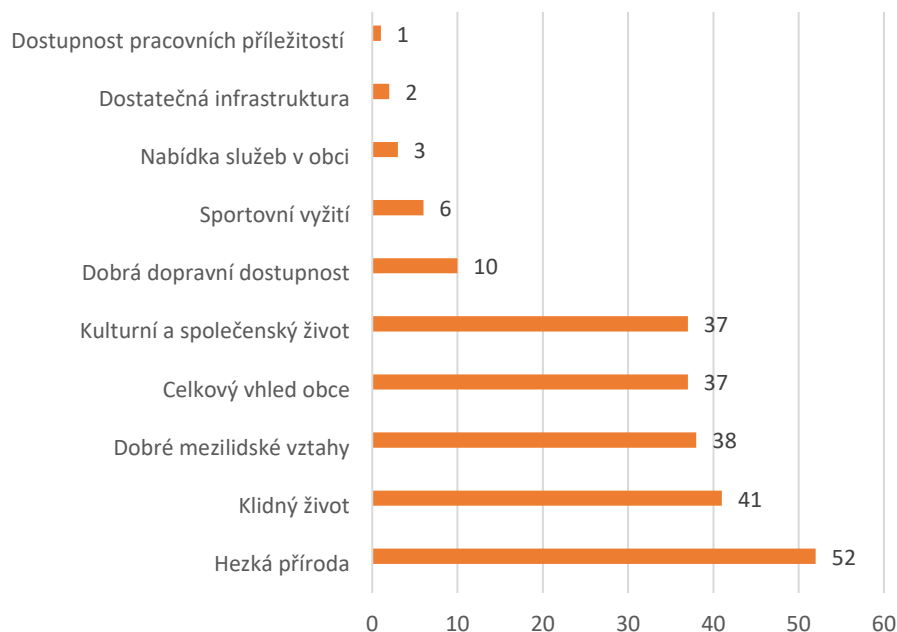

spokojenost, 95 % respondentů hodnotí život v obci jako **velmi a spíše dobrý**. Nikdo z dotázaných nezvolil negativní hodnocení, pouze 5 % se vyjádřilo neutrálně.

V možnosti vyjádřit, jaká pozitiva obec má a poskytuje (možnost více odpovědí), jednoznačně vedla **hezká příroda (podíl 93 %) a klidný život v obci. Nadprůměrně dobře byl hodnocen i celkový vzhled obce a vzájemné mezilidské vztahy.**

V doplňujícím komentáři se opakovaně vyzdvihovala **PŘÍRODA** v okolí obce a hodnoty ovlivňující psychickou stránku života jakou jsou **KLID A POHODA, sociální kontakt (komunita, akce, mezilidské vztahy).**

Hodnoty očima respondedtů

Slabé stránky očima respondentů

Naproti tomu, pokud se museli respondenti vyjádřit k tomu s čím jsou v obci nespokojeni, dvacet z nich nejprve zvolilo možnost, že **se vším jsou spokojeni**! „Neochota“ odpovídat na tuto otázku (pouze 47 odpovědí) možná jde ruku v ruce s uvedenou reakcí, spokojenost převažuje. Přesto se našlo i několik málo oblastí, kde se třeba dá ještě něco vylepšit. Mezi to respondenti zahrnují: **zájem (více) obyvatel na dění v obci, téma technické infrastruktury, sportovního zázemí obce a rozvoj cyklistické infrastruktury...** V doplňujícím komentáři byl opakovaně zmiňován telekomunikační problém: *špatný mobilní signál a internetové pokrytí, opravy cest, pravidelná spojení autobusu na dva směry Nejdek-Chodov, bezpečnost na silnici u velké zatáčky v Černavě, přidat pár dětských atrakcí v hospodě? (nebylo myšleno před hospodou?) prezentovat kamenické mistrovství našich předků (toto by jistě stálo za bližší rozvinutí).*

Zjišťování participativní metodou (zapojením veřejnosti) má pomoci stanovit základní témata (okruhy) rozvoje obce z pohledu občanů. V jedné z otázek tak měli respondenti možnost vybrat na jaké oblasti rozvoje by se obec měla v nejbližších letech soustředit. Vzhledem k tomu, že otázka nebyla povinná, odpovědělo pouze 53 respondentů. Při porovnání jednotlivých oblastí podle počtu hlasů vychází nejvíce podporovanou oblastí **TECHNICKÁ**

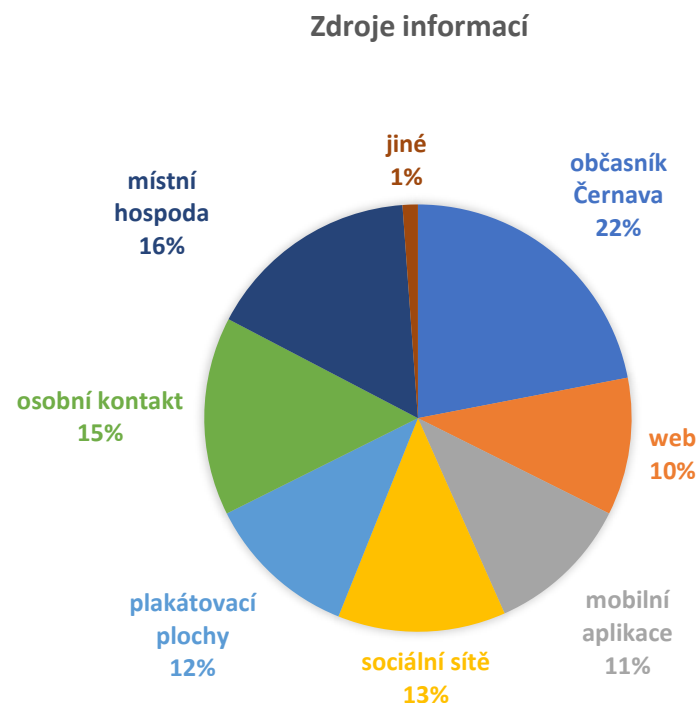
INFRASTRUKTURA následovaná zájmovou oblastí **VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ A ZELEŇ**. Naopak **nejmenší podpory** se dostalo rozvoji v oblasti výstavby nových bytů či domů. Snaha udržet obec v rozumné urbanistické koncepci bez přilepených satelitů, byla patrná i z jednání s účastníky pracovní skupiny.

Priority rozvoje obce z pohledu občanů (53 odpovědí)		hlasy
Dopravní infrastruktura, dostupnost a bezpečnost	ano	18
Technická infrastruktura	ano	27
Sport a kultura	spíše ano	19
Veřejná prostranství a zeleň	ano	23
Školní a předškolní zařízení, aktivity	spíše ano/ne	13
Životní prostředí a krajina	ano	19
Místní energetika a nakládání s odpady	ano/spíše ano	19
Výstavba nových domů či bytů	ne	20
Nabídka služeb v obci	spíše ano	22
Cestovní ruch	spíše ne	19

Mezi konkrétními návrhy (výběr), které by občané rádi v obci realizovali, se objevily:

- **ČOV, realizace kanalizace**
- **Internet (místní internetová síť???)**
- Pitná voda, vodovod
- Sběrný dvůr na bioodpad, odpad (svoz, třídění)
- Rekonstrukce hřišť, multifunkční hřiště
- Sbor dobrovolných hasičů
- Využití dešťové vody
- Zadržování vody v krajině

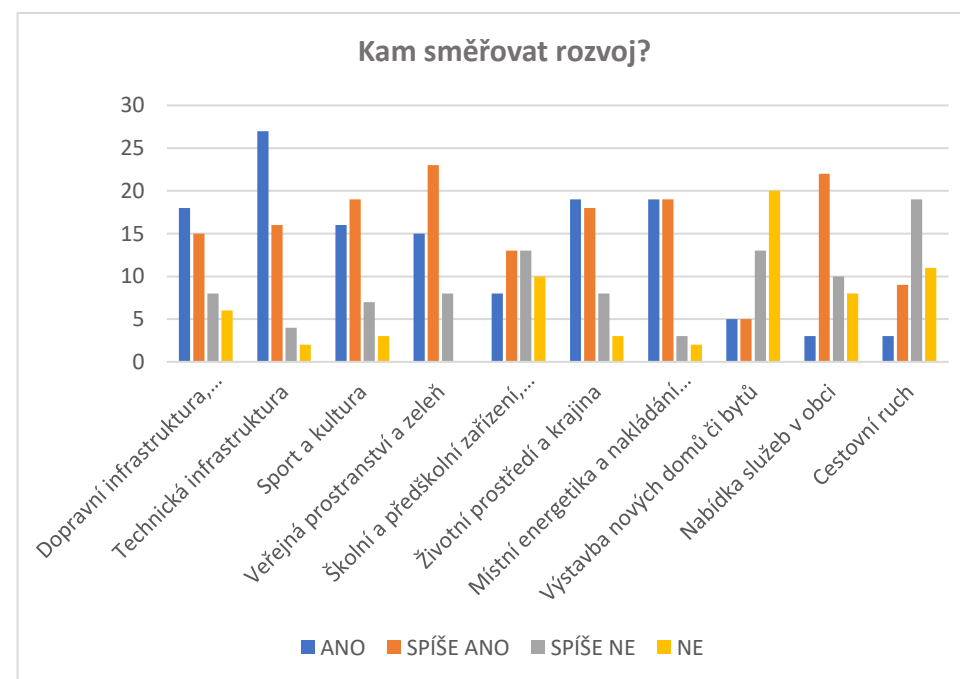
Pro mnoho obyvatel je kvalitní život spojen i s dobrou informovaností. Jak a kde lze získat v Černavě informace o dění v obci ukazuje následující graf.

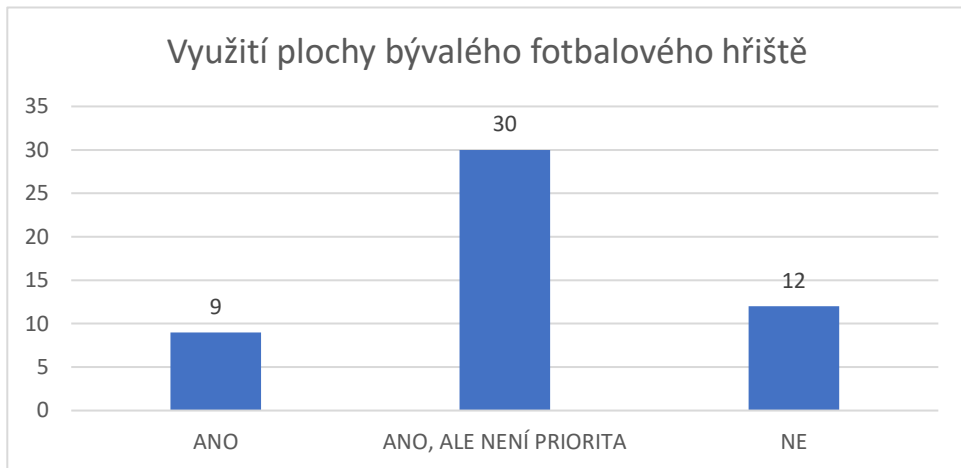
V otázce vzájemné komunikace mezi obcí a občany (zda něco zlepšit) byla více méně mezi respondenty shoda v tom, že ji považují za dostatečnou. Jeden z podnětů patřil vyššímu využití el. komunikace (email, whatsapp) a zapojit více občanů do komise OZ?

Záměry

Součástí dotazníkového šetření je také hodnocení obecních záměrů. Naformulovány byly dva záměry obce. Oba dva se týkaly využití obecních pozemků, které v současné době neplní svoji funkci. Jedním z nich je místo bývalého fotbalového hřiště (stále zatravněné plocha) s přilehlými pozemky a druhým je místo bývalé deponie nejdecké česárny vlny, které se již velmi dlouho nepoužívá a zůstalo opuštěné. V případě bývalého fotbalového hřiště

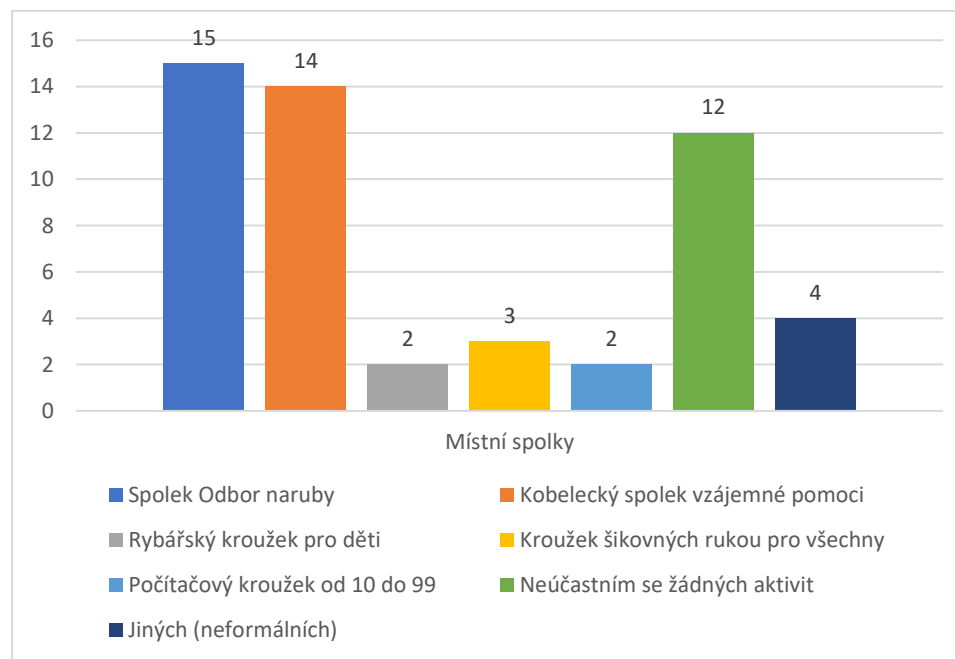
byla otázka naformulována: **Souhlasíte s novým využitím plochy bývalého fotbalového hřiště a přilehlého pozemku?** Např. multifunkční hřiště, dráha pro in-line, pódium, parkoviště pro karavany apod. Na tuto otázku bylo dáno

51 odpovědí, ve kterých se respondenti nadpoloviční většinou shodli, že **ANO, ALE NEJEDNÁ SE O PRIORITY**. Mezi nápady nepřibýlo nic moc nového, než bylo uvedeno jako možný příklad využití. Podporu získává multifunkční hřiště (zde by však mělo být bráno v potaz, že je v obci již na stávajícím sportovišti záměr vytvoření multifunkčního hřiště, je tedy třeba zvážit vhodné místo, skutečné potřeby a využití pro obec), in-line dráha, letní kino /ponechat možnost uskutečňovat/, pódium a možnost rozšíření "malého" turismu (útulna, využití pro obytné vozy - bezkempu.cz). Ke zvážení je jistě také poznámka, ponechat tak jak je a sekat s odstraněním náletů (za sebe chápu jako nechat tomu funkci fotbalového hřiště). **Shoda by byla v tom, že se místo má využít na kulturní a společenské akce s možností sportování.**

Na druhou otázku možného využití prostoru bývalé deponie z 31 odpovědí cca polovina směřovala k likvidaci a dalšího zpracování bioodpadu (kompostárna). Někteří odpovědí dali najevo zájem, ale neměli nápad a nevěděli. K opatrnosti nabádala poznámka od jednoho respondenta, aby **jakýkoliv záměr neznečistil zdroje vod** (podzemní). Vedle zcela jiného využití (bez určení) padl nápad zrekultivovat místo v přírodním duchu s možností zastávky a odpočinku při procházkách (např. výsadba ovocných stromů, posezení).

Účast na komunitním životě obce může být spojena se spolkovou činností. V Černavě funguje 6 spolků. Mezi nejvíce navštěvované patří podle průzkumu **Spolek Odbor naruby a Kobelecký spolek vzájemné pomoci**.

Ukazuje se, že je mezi respondenty ještě dost občanů, kteří si žádný z fungujících spolků **dosud nevybrali** (důvody neznáme, tvoří podíl z odpovědí 33 %). Celkově se tato otázka dočkala malého zájmu, odpovědělo na ní jen 36 respondentů, což je polovina ze všech. Výsledky z této otázky mohou pomoci při plánování podpory rozvoje jednotlivých spolků a jejich činnosti, a možná i k uvědomění si, o jaké aktéry se lze v obci opřít. Navazující dotaz, co komu v obci z pohledu dalších aktivit chybí, příliš mnoho nepřinesl. Odpověď **nechybí** byla nejčastější a jistě od těch, kteří si své místo v obci našli. Za zmínku stojí nápad společenských her pro starší a oživení požárníků. Jak je patrné v expozici Vesnického muzea, v obci byl aktivní Sbor hasičů, ale zanikl již dávno. Požadavek aktivnějšího přístupu lidí mezi 18-30 let je spíše povzdech, lehce koresponduje i s malou účastí této kategorie na vyplnění dotazníku.

Dobrá zpráva na konec – ochota zapojit se do aktivit obce

Ráda, samozřejmě, zapojuji se, spolupracuji, v budoucnu ano ... to vše je vyjádřením ochoty přispět ze svého času a dle možností svými schopnostmi.

Obecní shrnutí

Dotazník byl spuštěn od října do prosince v online i tiskové podobě. Dokončeno bylo 63 dotazníků. Žádná z otázek nebyla vyplněna všemi respondenty. Nejvíce bylo **56** odpovědí a to na otázku č. 1 (**život v obci**) a č.2 vyzdvižení **pozitivních stránek obce**. Naopak nejmenší oblibu a tím i nejméně odpovědí (**14**), pokud vynecháme zcela dobrovolnou poslední otázku *na chuť zapojit se do rozvoje obce*, zaznamenala otevřená otázka směřovaná k doplnění nespokojenosti (negativ) **na životě v obci**.

V otevřených otázkách týkající se dvou konkrétních záměrů obce se respondenti možná až příliš nechali inspirovat doplňujícím návodným komentářem pod otázkou, díky čemuž nepřibýlo příliš nových nápadů a alternativ, o kterých by se dalo také přemýšlet.

Z dotazníkového šetření jednoznačně vyplynulo, že obyvatelé Černavy vnímají **hodnoty** obce jako je

PŘÍROD, KLID a POHODA

a v prioritách rozvoje se vyslovením jednoznačného **ano** přiklání k investicím do **TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY, VEŘEJNÉHO PROSTORU A ZELENĚ.**

STRATEGICKÁ ČÁST

Návrhová část

Na základě detailního seznámení se situací v obci (s využitím analytických podkladů, terénního šetření, konzultací) a výstupů ve formě analýzy hodnot je možné navrhnout další směřování obce Černava. V této kapitole dochází ke zformování budoucí dlouhodobé vize a strategických cílů. Každý strategický cíl se dále skládá z několika příslušných opatření, v jejichž rámci jsou pak definovány konkrétní aktivity.

Metodika zpracování

Před zahájením zpracování dokumentu bylo vedení obce Černava požádáno, aby ustanovilo *tzv. pracovní skupinu*, tj. skupinu osob, kteří mají příležitost dokument v průběhu jeho tvorby aktivně spoluutvářet a připomínkovat. Ustanovením této skupiny bylo zajištěno, že program rozvoje není vytvořen pouze na základě priorit jednotlivce či úzké skupiny osob, ale že se do procesu jeho tvorby mohly zapojit různé zájmové, tematické, profesní či např. věkové skupiny.

Za účasti členů ustanovené pracovní skupiny se **12. listopadu 2025** uskutečnilo v obci setkání se zástupci zpracovatelského týmu, před kterým ještě proběhl terénní průzkum obce a okolí. Náplní vlastního setkání bylo bližší seznámení se s obcí, jejími charakteristickými znaky, s pozitivy a negativy současné situace, ve které se obec nachází. Významné je pro vytváření strategického programu odhalení potenciálních problémů, příležitostí a reálných výzev pro následující období.

Podklady z diskusního setkání spolu s terénním šetřením a daty z veřejně dostupných zdrojů byly základem pro sestavení analytické části. Analytická část byla zakončena zformováním hodnot území a jejich potenciálního využití či ohrožení. Významným podnětným zdrojem k získání dalších informací o obci bylo dotazníkové šetření, jehož se mohli zúčastnit jak místní občané, tak také další osoby se vztahem k obci. Po vyhodnocení šetření následovalo vypracování základní struktury návrhové části založené na získaných poznatcích v předešlých krocích a doplněné o odborné zkušenosti. Pracovní verze strategického dokumentu byla následně předána spolu s kompletní analytickou částí, vizí a návrhem strategických cílů k vyjádření členům pracovní skupiny.

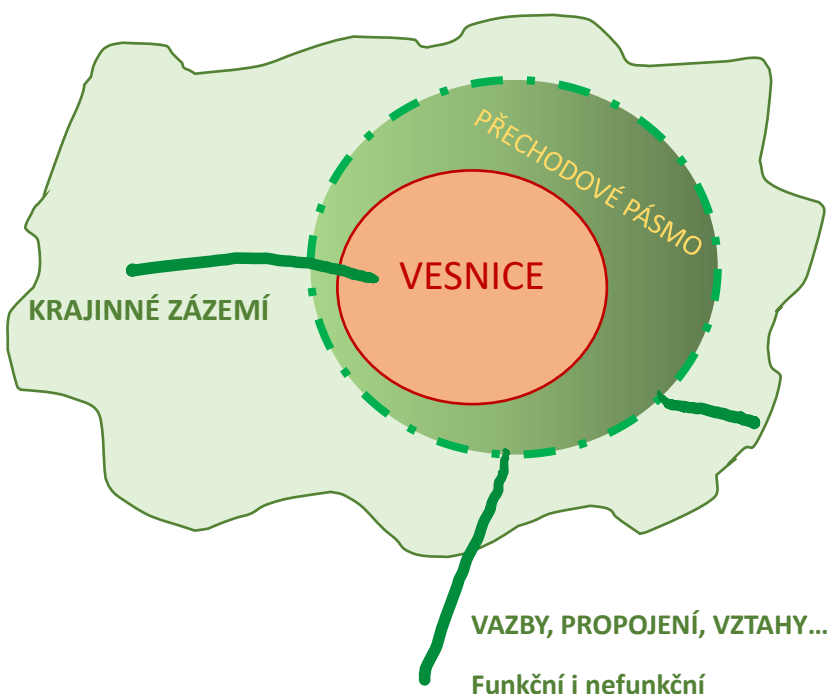
Předpoklad: Obec je vnímána jako součást prostředí, s řadou vzájemně propletených vazeb.

Vzájemné vazby,
provázanost,
vztahy,
ovlivnění

➤ **VESNICE, SÍDLO** *zahrnuje životní prostor zejména pro obyvatele*

PŘECHODOVÉ PÁSMO MEZI. Kvalita tohoto prostoru mezi složkami má vliv na stabilitu, funkčnost a estetickou hodnotu

➤ **KRAJINNÉ ZÁZEMÍ** *zahrnuje prostor pro přírodu a člověka*

Strategie je vnímána jako cesta obnovy, péče a rozvoje

Dotýká se mnoha oblastí. Má umožnit vylepšovat nedostatky a udržitelně rozvíjet potenciál území, ale také nastavit vizi (přání), kam se posunout?

Rozvoj sídla (kvalita bydlení, vytváření příležitostí pro..., rozvíjení společenského a komunitního života, zvyšování estetické hodnoty sídla, kvalita sídelní zeleně a její zapojení do prostoru...) *rozvíjet Prostor a Život*

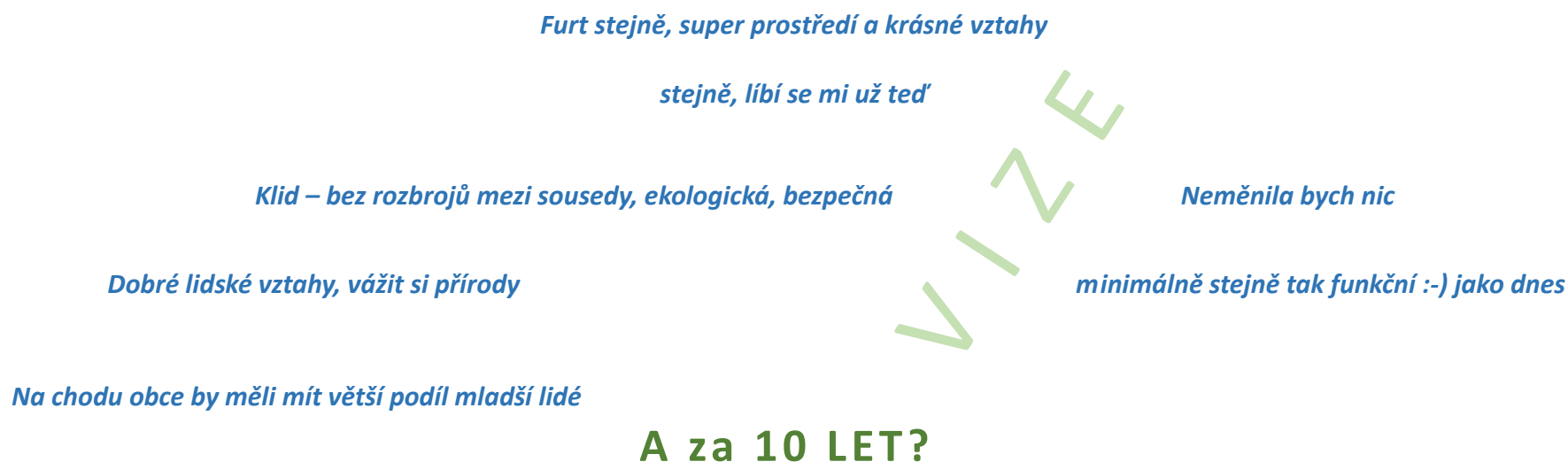
Péče o krajinu jako multifunkční prostor (nároky přírody a člověka). Kvalita území se odvíjí od funkčnosti jednotlivých složek přírodního prostředí (péče o vodní režim území, půda a eroze, hospodaření v krajině, cesty a možnosti pohybu v krajině, přírodní a kulturní hodnota území, zachování či obnova charakteristických znaků místa, oblasti)

Identita obyvatel, vztah, pocit sounáležitosti a historický odkaz místa (historický kontext, obnova a zachování kulturně historických odkazů, zviditelnění, obnova vztahu k místu...)

Dlouhodobá vize

NAŠE VIZE ZA 10 LET?

Dlouhodobá rozvojová vize obce definuje ideální stav, ke kterému by měla obec ve střednědobém až dlouhodobém horizontu směřovat. Vize vychází z podrobného poznání a kritického zhodnocení současného stavu, uvědomění si hodnot a celkového potenciálu území. Cílem rozvojové vize je posílit všestranný, systematický a ohleduplný rozvoj celého území obce. Dlouhodobá vize zároveň poskytuje základní rámec rozvojových oblastí, které jsou následně podrobněji definovány.

Dobudované komunikace, vyřešené odpadní vody a zachování společenského a kulturního života v obci

Nejlépe stejně jako dnes

podobně jako dnes, aby lidé byli spokojeni, že žijí v hezké vesnici, a ne ve městě

Zelenější, sportovnější a soudržnější

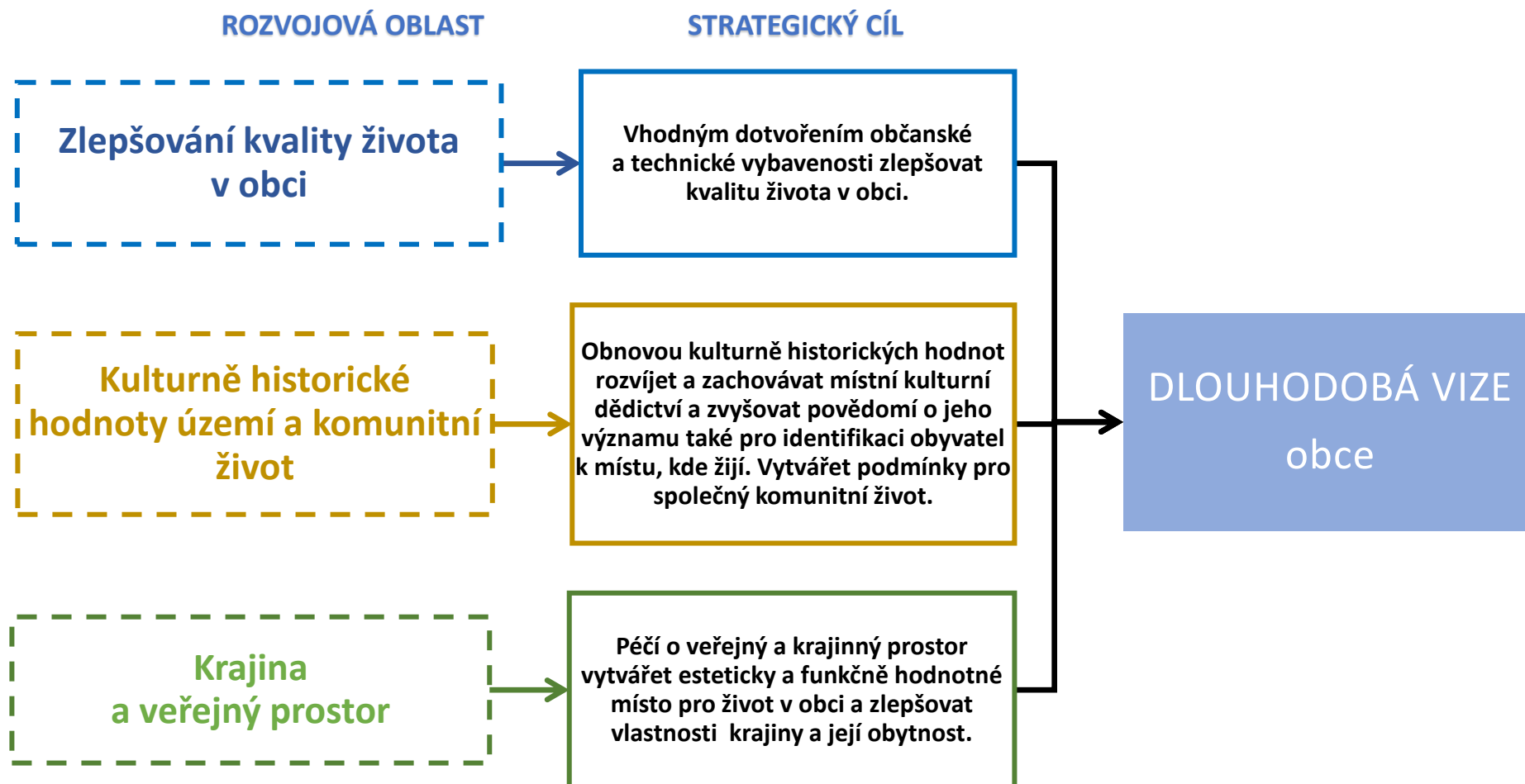
bez skládek

Krásně

Rozvojové oblasti a strategické cíle

K naplnění předložené dlouhodobé vize přispívají jednotlivé rozvojové oblasti a z nich plynoucí strategické cíle. Rozvojové oblastí se skládají ze třech témat definovaných mj. na základě objektivních poznatků (prezentovaných v analytické části), systematické (tzv. SWOT) analýzy, setkání s pracovní skupinou, poznatků z dotazníkového šetření a dílčích konzultací. Naplnění vytyčených strategických cílů je dosaženo skrze více podrobné specifické cíle, které se dále skládají z konkrétních opatření a aktivit. Ty pak představují základní prvek návrhové části, pomocí nichž budou aktéři rozvoje naplňovat dlouhodobou vizi obce.

Vysvětlení karet strategických cílů

Následující podkapitola zobrazuje přehled zkratk a piktogramů použitých dále na rozvojových kartách jednotlivých strategických cílů. Jedná se o zkratky potenciálních finančních zdrojů, kterých je možné využít ke spolufinancování plánovaných aktivit. S ohledem na finanční náročnost některých opatření je doporučováno volit prostředky z evropských či národních zdrojů namísto financování výhradně z obecního rozpočtu.

Vysvětlivky pro níže uvedené zkratky správců dotačních titulů

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (resp. Státní fond podnikání a

MŽP – Ministerstvo životního prostředí ČR (resp. Státní fond ŽP, resp. Národní program ŽP, MOF – Modernizační fond)

MZE – Ministerstvo zemědělství ČR

MF – Ministerstvo financí ČR

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

MV – Ministerstvo vnitra ČR

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

NSA – Národní sportovní agentura

MK – Ministerstvo kultury ČR

Mof – Modernizační fond

SFPI – Státní fond podpory investic

MD – Ministerstvo dopravy ČR (resp. Státní fond dopravní infrastruktury)

MO – Ministerstvo obrany ČR

OPŽP – Operační program Životní prostředí

IROP – Integrovaný regionální operační program

SZP – Společná zemědělská politika ČR

OPZ – Operační program Zaměstnanost+

OPTAK – Operační program Technologie a aplikace pro

Kraj – krajské dotační tituly

Nadace – nadace a nadační fondy

SFDI – státní fond dopravní infrastruktury

NPŽP – Národní program životního prostředí

Jiné – Jiné, v tabulce neuvedené zdroje (např. nositelé integrovaných

V realizaci Programu rozvoje obce představuje **nejdůležitějšího aktéra samotná obec**. Naplňování řady navrhovaných opatření ale předpokládá široké zapojení dalších subjektů působících v obci nebo jí vymezeném prostoru. V důsledku toho je pro lepší koordinaci rozvoje zapotřebí pravidelná komunikace a kooperace s různými aktéry jak z veřejného, privátního, tak neziskového sektoru, která vychází z principů partnerství. V malých obcích je většinou zodpovědnou osobou pro jednání někdo přímo z vedení obce. Nezbytná spolupráce obce s různými aktéry posiluje jejich vzájemnou důvěru, což jednak zvyšuje pravděpodobnost úspěšné realizace rozvojového dokumentu a také přispívá k posilování vnitřního prostředí, jež je odolnější vůči negativním dopadům z vnějšku. Časový potenciál realizace jednotlivých opatření a aktivit se skládá ze třech kategorií – **aktuální, výhledová a vize**, vzhledem k řadě nepředvídatelných okolností se pro obec jedná o orientační časový odhad. **Stupeň připravenosti** může být rozdílný. V mnoha případech je o záměru prozatím pouze uvažováno, některé se tak v časovém horizontu ocitají ve výhledu či vizi. Vzhledem k dlouhodobějšímu charakteru dokumentu mají i vize v programu rozvoje obce své místo. Jednak mohou být v budoucnu nastaveny lepší podmínky pro realizaci záměru a jednak dávají i případnému nově příchozímu vedení informaci do jakých oblastí chtěla obec investovat, kam chtěla směřovat.

Vedení obce je v počáteční fázi tvorby PRO obce požádáno o tabulkové předání probíhajících i budoucích záměrů. Tyto záměry jsou v průběhu

procesu dále rozvíjeny a upřesňovány. Tím je vytvořen základní podklad pro naformulování strategických cílů a zejména opatření a aktivit.

Vysvětlivky pro níže uvedené piktogramy předpokládaných aktérů:

 obec	 – Lesy ČR
Kraj – Karlovarská kraj	 – podnikatelé
 – ostatní municipality	 – ČEZ, a. s.
 – spolky	 – zemědělci
 – veřejnost	 – vlastníci nemovitostí
 – neziskové organizace	 – církevní organizace
 rybáři	

Rozvojová oblast I

Strategický cíl 1

Vhodným dotvořením občanské a technické vybavenosti zlepšovat kvalitu života v obci

Zlepšování kvality života v obci

Obec Černava má velmi složité podmínky pro vytvoření obecního systému nakládání s odpadními vodami. Nelehkou situaci se snaží řešit finančním zvýhodněním při vytváření ČOV, nerezignuje však ani na myšlenku vybudování společné (či částečné) splaškové kanalizace

a čistíren pro jednotlivé části. Finanční náročnost je jedna stránka a druhou je posouzení vlastní efektivity řešení a přínos pro obyvatele. Vedle toho vyžaduje současná situace řešit také problematiku kvality vody a s tím související případné zajištění nezávadného obecního vodního zdroje pro případ, že by kvalitu vody v individuálních zdrojích nebylo možné účinně vyřešit. Nakládání s odpadními vodami i kvalitní a dostupná voda jsou nezpochybnitelně podstatné složky podílející se na kvalitě života obyvatel, jejich řešení však vyžaduje čas a finance. Obec se proto musí zaměřit i na jiné úkoly s „rychlejším pozitivním“ dopadem. Mezi ty bude jistě patřit zvelebování občanské vybavenosti a hledání energetických úspor a šetrnějších a udržitelnějších přístupů k ŽP. Vize kompostárny může být dalším příspěvkem k ekologicky šetrnému způsobu hospodaření.

Pravidelné opravy povrchů místních a účelových komunikací a jejich údržba jsou opakovanou, náročnou a nekončící investicí jdoucí každý rok z rozpočtu obce. Drobnou investicí, která však **výrazně zlepšují život v obci**, jsou **investice do mobiliáře obce**, a to zejména vytváření smysluplných odpočinkových míst v sídle i krajině (doplnění laviček, stolů, popř. altánu). Pro obec však i tento příspěvek k posílení pohody obyvatel znamená také péči o tyto prvky a úpravu a údržbu okolí.

ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA V OBCI

Strategický cíl 1: Vhodným dotvořením občanské a technické vybavenosti zlepšovat kvalitu života v obci

SPECIFICKÉ CÍLE	OPATŘENÍ A AKTIVITY	Časová priorita realizace	Zdroje financování	SP	Potenciální aktéři
1.1 Podpora technické infrastruktury	1.1.1 Posouzení možností nakládání s odpadními vodami, východiska, vize (např. na základě koncepční studie, konzultací s odborníky) dle toho dílčí řešení např:	Průběžně řešeno Výhled, vize	OPŽP, MZe, kraj	1	
	1.1.2 ČOV Černava 1.1.3 ČOV pro Kobelce 1.1.4 Kanalizace, odvádění splaškových vod				
	1.1.5 Řešení kvality vody v obci 1.1.6 Veřejný vodovod Varianty dle odborného posouzení stavu a možností obce a občanů	Aktuální, výhled, vize	OPŽP, NPŽP, MZe, SFŽP, kraj	0	
	1.1.7 Hledání vhodného řešení ke zlepšení pokrytí mobilním signálem – jednání s operátory, individuální řešení 1.1.8 Opatření pro Domov seniorů (posilovač a opakovač signálu)	Aktuální, výhled	Vlastní, spolupráce s operátory	1	 operátoři
	1.2.1 Instalace zdvihací plošiny (výtahu) v domově seniorů	aktuální	MMR	1	
	1.2.2 Rekonstrukce sociálních zařízení v restauraci Pod Kaštany	aktuální	vlastní	0	
	1.2.3 Pokračování v úpravě kulturního sálu (např. osvětlení, ozvučení, podlaha)	výhled	SZP	0	
1.2 Péče a rozvoj občanské vybavenosti	1.2.4 Modernizace bývalé hasičárny (elektroinstalace, strop)	výhled	Kraj	0	

	1.2.5 Oprava střechy na Vesnickém muzeu	aktuální	kraj	1	
	1.2.6 Péče o obecní knihovničky v autobusových zastávkách	průběžně	vlastní		
	1.2.7 Provozování Senior taxi	průběžně	vlastní		
1.3 Bezpečnost v obci	1.3.1 Řešení bezpečnosti občanů při vjezdu do obce od Suché u autobusových zastávek (hledání možných řešení, v jednání, prozatím bez uspokojivého výsledku)	probíhá	SFDI, vlastní	1	 kraj
	1.3.2 Opravy místních komunikací	průběžně	MMR	3	
1.4 Nakládání s odpady	1.4.1 Zastřešení kontejnerového stání u hospody	aktuální	vlastní	0	
	1.4.2 Průběžná obnova třídících nádob	průběžně	vlastní	0	
	1.4.3 Zřízení obecní kompostárny (v případě zájmu, využití místa bývalé deponie česárny vlny)	vize	OPŽP	0	 kraj
1.5 Snížování energetické náročnosti budov	1.5.1 Zpracování Místní energetické koncepce (MEK) a naplňování jednotlivých úsporných energetických opatření	probíhá	MPO - NPO	3	
	1.5.2 Instalace FVE panelů na obecní budovy (dle MEK) Např. na zastřešení nad třídícími nádobami u OÚ (energie pro potřeby OÚ)		OPŽP, MoF	0	
	1.5.3 Změna vytápění Domova seniorů (dle MEK)		OPŽP	0	
	1.5.4 Změna vytápění obecní budovy restaurace a kulturní sál (dle MEK)		OPŽP	0	

Rozvíjení kulturně historických hodnot území a komunitního života

Strategický cíl 2

Obnovou kulturně historických hodnot rozvíjet a zachovávat místní kulturní dědictví a zvyšovat povědomí o jeho významu také pro identifikaci obyvatel k místu, kde žijí. Vytvářet podmínky pro komunitní život

Komunitní život je často spojen s veřejným prostorem. Vzhledem k aktivnímu přístupu k rozvoji společenského života v obci je logické, že obec plánuje i rozvoj vhodných prostor. Investice do zvelebování veřejného prostoru, sportovišť, rozvíjení možností a úprava potenciálně vhodných dalších míst (např. využití bývalého fotbal. hřiště) jsou dokladem, že obec ve svých snahách neusíná. Vlastní kapitolou je **uvědomění si hodnot** (kulturních, historických, přírodních) obce a jejich rozvíjení. Kulturně historické hodnoty jsou důležité jako prostředek identifikace místních obyvatel s místem, domovem, ale také lze obecně tyto hodnoty účinně využít v rámci rozvíjení potenciálu území. Nezbytný je respekt k těmto hodnotám právě při plánovaného vize jak dál? Černava si i přes poměrně

radikální proměnu uchovává známky vysídlení sídla i krajiny. Dosud čitelné znaky se však z pohledu „zvenčí“ zdají být trochu opomenuté. Možná by stálo za to je zviditelnit a nějak toto téma „zařadit“ do povědomí místních i přicházejících. Zbudování Vesnického muzeu je ukázkou, že obec umí uchopit zajímavé téma opravdu s chutí a na profesionální úrovni. Komunitní pec Soptík je pak vrcholný doklad zainteresovaného a cílevědomého úsilí na práci pro veřejnost a veřejný prostor. Rozvíjení společných aktivit se může konat i přes vysazení ovocného sadu (jako společné dílo), originální nápad společného včelína (a společných včel s obecním včelařem?), ale i přes obnovu zaniklých drobných sakrálních památek, alejí, krajinných prvků apod. Citlivost v přístupu k obnově prvků, staveb je více než žádoucí. Proto je dobře, pokud se obec zodpovědně stará o celkový charakter obce i tím, že řeší drobné detaily veřejného prostoru, v daném případě zejména zachováním a použitím tradičního a charakteristického materiálu – kamene. Případné vytvoření naučné stezky by bylo logickým vyústěním snah a prostředkem ke zviditelnění hodnot obce pro místní i potenciální návštěvníky, kteří to jistě ocení (vedle muzea a posezení před restaurací).

ROZVÍJENÍ KULTURNĚ HISTORICKÝCH HODNOT ÚZEMÍ A KOMUNITNÍHO ŽIVOTA

Strategický cíl 2: Obnovou kulturně historických hodnot rozvíjet a zachovávat místní kulturní dědictví a zvyšovat povědomí o jeho významu také pro identifikaci obyvatel k místu, kde žijí. Vytvářet podmínky pro komunitní život.

SPECIFICKÉ CÍLE	OPATŘENÍ A AKTIVITY	Časová priorita realizace dle hlasování	Zdroje Financování	SP	Potenciální aktéři
2.1 Kulturní dědictví (obnova, péče o kulturní hodnoty a jejich zviditelnění)	2.1.1 Obnova a péče o drobné památky (např. zvonice, křížky, studánky, kamenné zidky apod.)	průběžně	MZe, MK, nadace, vlastní		
	2.1.2 Obnova zaniklých drobných památek (předpokládá zmapování zaniklých míst, pátrání v historii obce)	výhled	vlastní, MZe, MK, nadace	0	
	2.1.3 Doplnění informační(ch) tabule(i) o historii a zajímavostech obce (var. umístění: OÚ, restaurace)	Aktuální, výhled	SZP, Kraj, vlastní	0	
	2.1.4 Vytvoření naučné stezky (dle zájmu, volba edukativní náplně, možné doplnění herními prvky, odpočinkové prvky) <i>Součástí okruhu nebo samostatně může být doplnění informačních cedulí k vybraným historickým odkazům v rámci obce (např. u bývalého mlýna, hájovny, školy, místa zaniklých domů s dosud čitelnými pozůstatky...)</i> Lze využít informace již sesbírané a uvedené v muzeu s doplněním o nové (staré mapy, kroniky, pamětníci)	Aktuální, výhled	SZP, kraj, vlastní	0	
2.2 Podpora komunitního života a participace občanů na rozvoji území	2.2.1 Podpora spolkových aktivit	průběžně	vlastní		
	2.2.2 Podpora vydávání obecního zpravodaje Černavan	průběžně	vlastní		

	2.2.3 Podpora fungování Vesnického muzea	průběžně	vlastní		
	2.2.4 Podpora aktivit kolem komunitní pece Soptík	průběžně	vlastní		
	2.2.5 Vytvoření obecního včelína	Výhled, vize	vlastní	0	
	2.2.6 Podpora kulturních a společenských akcí	průběžně	Vlastní + dotace		
2.3 Zvelebování a vytváření prostor k setkávání obyvatel (podpora kulturně společenského a sportovního života)	2.3.1 Modernizace stávajícího sportoviště (úprava povrchu, multifunkční hřiště s případnou úpravou na zimní kluziště)	výhled	NSA, nadace	1	
	2.3.2 Vytvoření kulturně sportovního prostoru v místech bývalého fotbalového hřiště a přilehlých obecních pozemků Variantní a kombinovaná řešení - Posílení možností pro kulturní akce (např. letní kino, pódium, sociální zázemí) - Vhodné dotvoření prostoru pro sportovní aktivity, které nebudou prostor koncepčně omezovat - El. přípojka - Parkoviště (nezpevněný povrch) - Bez kempu (vytvoření místa s možností přespání v karavanu, ve stanu, útulna) - Grilovací místo, altán, odpočinkové prvky	Výhled, vize	SZP, nadace	1	

Strategický cíl 3

Péčí o veřejný a krajinný prostor vytvářet esteticky a funkčně hodnotné místo pro život v obci a zlepšovat vlastnosti krajiny a její obytnost.

Rozvojová oblast III

Krajina a veřejný prostor

Kvalita životního prostředí a krajiny jsou faktory ovlivňující život v obci. Vzhled obce se promítá do estetického vnímání prostoru. Veřejná prostranství (spolu se zelení) jsou místy sousedského setkávání a pořádání nejrůznějších komunitních akcí. Prostorovým

a funkčním uspořádáním zeleně dotváříme prostor pro jeho účely a podtrhujeme jeho funkci. **Investice do revitalizace veřejných prostorů** jsou užitečným a účinným nástrojem vytvářející podmínky pro spokojený život. Mezi místa s možností dotvořit je k odpočinku, by mohl patřit např. i prostor kolem OÚ, kde lze očekávat setkávání obyvatel. Zatravnění prostor kolem by mohla obohatit i výsadba několika ovocných stromů, případně vhodné uskupení stolu s lavičkami a informační tabulí (s mapou) by třeba potěšilo i kolemjedoucí (jedoucí) či obyvatele Domova seniorů a jejich případné návštěvníky. Výsadba ovocných stromů by se nemusela omezovat pouze na vybraný prostor sadu, ale stromy by mohly obohatit i místo kolem rybníku Karčák, kde se nacházejí vhodné obecní pozemky. Současná klimatická nestabilita nás (a obce) nutí přemýšlet, jak jsme připraveni na případné výkyvy počasí. Posilování retence území je jedno z opatření, které by mělo vycházet z aktuálního stavu území a jeho využití. Adaptační studie mohou být pomocným nástrojem, jak stav krajiny a tím i kvalitu života v místě pozitivně ovlivnit. Obnovou a péčí o stávající vodní prvky v území, ochranou vodního toku před vysycháním a znehodnocováním kvality vody apod vytváříme lepší retenční kapacitu území.

Pasportem sídelní zeleně inventarizujeme stav zeleně a koncepčně nastavujeme pravidla následné obnovy. Soustavná péče o sídelní zeleň (obnova a dosadba) klade nekončící nároky na obec jako hospodáře pečujícího o svůj majetek.

OBECNÍ VEŘEJNÉ PROSTORY

Plochy před obecními budovami s obecními pozemky. **Ucelenější prostory s možností dotváření veřejného prostoru** obce se nacházejí před Obecním úřadem Černava, kolem rybníku Karčák a kolem restaurace Pod Kaštany a muzea. V návrzích je třeba vycházet z potřeb a možností nejen obce a jejích obyvatel, ale také místa, jeho funkčních a prostorových parametrů a daností. Vždy je vhodné dívat se na území jako na celek a koncepčně řešit celý prostor obce, sjednocovat a uvážlivě a citlivě dotvářet veřejný prostor na základě skutečných potřeb nikoliv na základě momentálních dotačních příležitostí, které rozvoji obce a obyvatel nepřinesou dlouhodobý efekt.

ROZVAHA PŘED ZADÁNÍM STUDIE, ÚPRAVOU

Centrum obce bez centra

Stav: Prostorové uskupení zahrnuje plochy před a za obecním úřadem, prostor kolem Domova seniorů, hasičárny a rozšířený prostor kolem hlavní průjezdné komunikace III. třídy s odstavnou asfaltovou plochou a bus zastávkou (knihovnička). Souč. situace: automobil. doprava, parkování dle uvážení, nulová možnost posezení (kromě zastávky bus)

Kumulace funkcí: dopravní (v klidu i pohybu), setkávací (OÚ), pobytová (DS), pracovní (hasičárna, OÚ, bus)

Možné limity proměny místa: el. vedení, trafostanice, automobilová doprava, infrastruktura pod zemí?

Může se změnit: plocha parkování (prostorové uspořádání, propustnost povrchu (výhledově v případě nutnosti řešit), vytvoření míst pro posezení, setkávání a výsadbu např. ovocných stromů – velký potenciál kolem OÚ, umístění informační tabule, příp. drobné herní prvky

Co se může zlepšit: pobytová a odpočinková fce prostoru, v případě (ovocných) stromů podpora biodiverzity místa a zvýšení jeho estetických hodnot...

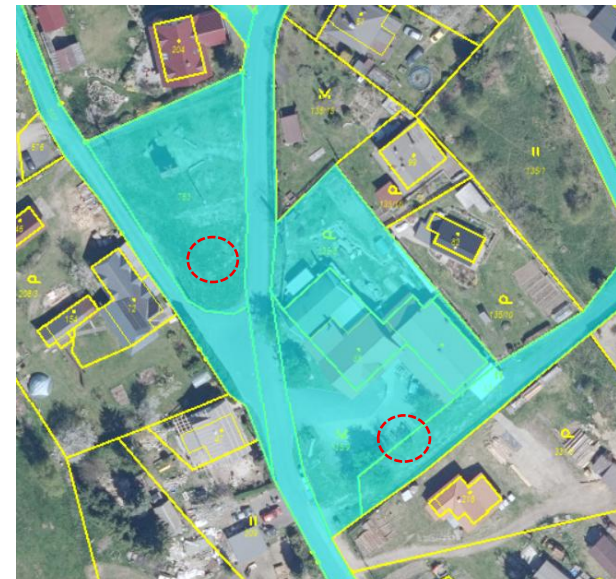
Pobytové místo kolem rybníku Karčák

Stav: Prostor kolem koupacího rybníku Karčák s návazností na další obecní pozemky (evidované katastrem jako trvalý travní porost, orná půda). Potenciální možnosti rozšíření (sousední pozemek TTP ve vlastnictví státu). Přírodní charakter ploch. Využití k rekreaci a odpočinku.

Kumulace funkcí: dopravní (v klidu i pohybu), výrobní (pila Rájec), setkávací, pobytová, odpočinková
Možné limity proměny místa: el. vedení, automobilová doprava, infrastruktura pod zemí?

Může se změnit: úprava prostoru pro zkvalitnění pobyt u vody – výsadby ovocných či jiných stromů přinesou stín, případné umístění altánu, dřevěného mola, drobné herní prvky (např. dřevěné hřiště, šachy, prostor na petanque naproti na louce...)

Co se může zlepšit: pobytová a odpočinková fce, pohoda u vody, estetická hodnota kvetoucích ovocných stromů, ovoce pro hmyz, ptáky i lidi,

Komunitní centrum

Stav: Prostorově a funkčně pestré území v obytné části Rájec zahrnující travnatou plochu se zvoničkou a komunitní pecí Soptík a prostor před vesnickým muzeem a restaurací s posezením pod kaštany. Součástí je dopravní plocha (křížení místních komunikací a parkoviště).

Kumulace funkcí: dopravní (v klidu i pohybu), komunitní, odpočinková, společenská, stravovací

Možné limity proměny místa: el. vedení, automobilová doprava, infrastruktura pod zemí?

Může se změnit: Spíše drobné úpravy vzhledu prostoru před restaurací zkvalitňující podmínky venkovního pobytu. Některé drobné doplňky (stojany na kola, venkovní kohoutek na vodu, herní prvky, info tabule, posezení před muzeem apod.

Co se může zlepšit: Zkvalitnění komunitně vnímaného prostoru obce

KRAJINA A VEŘEJNÝ PROSTOR

Strategický cíl 3: Péči o krajinný prostor zlepšovat funkci krajiny a obytnost prostoru pro místní obyvatele. Konceptním přístupem vytvářet esteticky i funkčně hodnotné místo pro život v obci

SPECIFICKÉ CÍLE	OPATŘENÍ A AKTIVITY	Časová priorita	Zdroje financování	SP	Potenciální aktéři
3.1. Rozvíjení veřejného prostoru	3.1.1 Revitalizace prostorů kolem vybraných obecních budov (může zahrnovat drobné terénní úpravy, výsadbu zeleně, úpravu parkování, umístění odpočinkových prvků...)	Aktuální, výhled	OPŽP, NPŽP, nadace	0	
	3.1.2. Vytipování vhodných míst pro výsadbu ovocných stromů v obci (např. u rybníka Karčák, podél místních komunikací a spojnic v sídle...). Podpora původních ovocných odrůd (posílení biodiverzity území)	Aktuální, výhled	OPŽP, NPŽP, nadace	0	
	3.1.3. Péče o zeleň veřejného prostoru - pravidelné ošetřování dřevin - péče o travnaté plochy	průběžně	vlastní		
	3.1.4. Získání (vykoupení, směna) státních pozemků pro záměr výsadby obecního ovocného sadu	výhled	OPŽP, NPŽP, nadace	2	 stát
	3.1.5. Založení obecního sadu (původní ovocné odrůdy) Lze pojmout jako komunitní aktivitu				
3.2. Posílení prostupnosti krajiny a její odpočinkové funkce	3.2.1. Vytvoření cyklotrasy kolem Vesnického muzea s napojením na okolní značené trasy	Aktuální, výhled	Kraj, vlastní	2	 kraj
	3.2.2. Vytipování míst k posezení a odpočinku v krajině (lavičky, stoly, drobné herní prvky, grilovací místa, dotváření míst výhledů)	výhled	SZP, nadace	0	
	3.2.3. Postupně realizovat prvky lokálního ÚSES (nezbytné jednání s vlastníky, odborná pomoc)	výhled	OPŽP, NPŽP, nadace	0	

	3.2.4. Obnova a doplnění stromořadí podél místních a účelových komunikací (částečně nezbytné jednat s vlastníky)	vize	Nadace, vlastní	0	 kraj
3.3. Voda v krajině, adaptace na klimatické změny	3.3.2. Posouzení stavu vodního režimu Černého potoka (v reakci na sledované výkyvy vodnatosti), případná opatření k odstranění příčin poklesu hladiny (např. obnova prameniště) <i>Možné uvažovat o: Monitoring povrchových a podzemních vod –proces sledování jejich kvality (chemické, biologické) a kvantity (hladiny, průtoky), který je klíčový pro ochranu vodních zdrojů, hodnocení vlivu lidské činnosti (průmysl, zemědělství) a zajištění kvalitní pitné vody, (VÚV TGM, ČHMÚ)</i>	výhled	NPŽP, OPŽP		 povodí
	3.3.3. V případě potřeby a možností území vytváření dalších retenčních opatření v území				
	3.3.1. Péče o studánky, prameny, vodní plochy	průběžné	vlastní		
	3.3.2. Revitalizace rybníka „U Baurů“ (Kobelec)	Aktuální, výhled	OPŽP, MZe	3	
	3.3.3. Revitalizace rybníka „U Štěpána“ (Černava)	výhled	OPŽP, MZe	3	
3.4. Péče o lesní ekosystémy	3.4.2. Údržba obecního lesa	průběžně	vlastní		
3.5. Využití bývalé deponie česárny vlny	3.5.2. Příprava místa pro potenciální záměr využití území bývalé deponie česárny vlny Průzkum ekologické nezávadnosti území bývalé deponie (je možné, že to bude potřebné), sanační studie	vize	NPŽP	0	

Implementační část

Propojenost opatření a aktivit

Strategická část rozvojového dokumentu se skládá z vzájemně hierarchicky propojených částí – dlouhodobé vize, rozvojových oblastí, resp. strategických cílů, a také specifických cílů obsahujících dílčí rozvojové aktivity a opatření. Důležitým prvkem programu rozvoje je pak ale také tzv. synergický efekt, který prostupuje nejen v rámci jednotlivých strategických cílů, ale i mezi nimi.

Strategie Programu rozvoje obce Černava je v souladu s územním plánem obce, jakožto závazným dokumentem a lze konstatovat, že se snaží jednotlivými opatřeními upřesnit obecnou koncepci ÚP. Dále byl rozvoj posuzován i se strategiemi regionální úrovně. Jednak se **Strategií rozvoje Karlovarského kraje 2021-2027** a jednak s ohledem na klimatickou nestabilitu i s **Návrhem koncepce plán rozvodů vodovodů a kanalizací území ČR (PRVKÚ ČR) – SUCHO 2020**, které vypracovalo MZe. Dle výstupů *Výhledové studie potřeb a zdrojů vody v Karlovarském kraji*, kde byla posouzena kapacita zdrojů pro hydrologické podmínky v nezměněném klimatu a pro hydrologické podmínky ovlivněné klimatickou změnou

v dlouhodobém (více než 50 let) a střednědobém (20 let) výhledu jsou jako „**problémové**“ lokality identifikována zejména povodí Teplé, reprezentované vodními nádržemi Stanovice (s významným odběrem vody) a Březová (zajištění minimálních průtoků pod nádrží), a kontrolními profily Teplička a Cihelny (zajištění minimálních průtoků). Vodní nádrže Stanovice a Březová byly identifikovány jako potenciálně „problémové“ ve střednědobém i dlouhodobém výhledu, kontrolní profily Teplička a Cihelny pouze ve střednědobém výhledu. V dlouhodobém i střednědobém výhledu byly jako „problémové“ lokality rovněž identifikovány místa odběrů vody z vodních toků (bez nadlepšování průtoků vodními nádržemi) pro ÚV Plavno (Plavenský potok) a pro ÚV Vysoká Pec (Rudný potok), a kontrolní profil Stará Role na Rolavě (zajištění minimálních průtoků). Z hlediska dlouhodobého výhledu byly – kromě výše uvedených lokalit – identifikovány jako „problémové“ Leopoldovy Hamry (Libocký p.) a Kraslice (Svatava). **Pro méně příznivé scénáře nejsou v dlouhodobém výhledu dostatečně zabezpečeny ani odběry vody z vodní nádrže Tatrovice** a minimální průtoky pod vodní nádrží Skalka a v kontrolních profilech Cheb (Ohře), Svatava (Svatava) a Chaloupky (Rolava). Mezi vytipované obce, které jsou, anebo by mohly být ohroženy suchem, Černava prozatím nepatří. Od zpracování dokumentu (respektive využití dat pro výpočty a posouzení) již však uběhlo zase několik let.

Strategie rozvoje Karlovarského kraje reaguje na výstupy PRVKÚ Sucho 2020 a zařazuje mezi své priority také opatření k eliminaci (či předcházení) následků sucha. „Cílem je zmírnit dopady změny klimatu přizpůsobením se této změně v co největší míře, zachovat dobré životní podmínky, uchovat a případně vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace. Opatření lze realizovat prostřednictvím podpory projektů k bránění nadměrné erozi půdy, projektů zaměřených na hospodaření s povrchovou a podzemní vodou v krajině, posílení schopnosti zadržení vody v krajině a odbornou péčí o zeleň, které povedou ke zmírnění dopadů klimatických změn na území KVK (s. 70). Ze strategie lze zmínit některá příslušná opatření:

Specifický cíl 5.1.2 Adaptace na dopady klimatické změny

Cílem je zmírnit dopady změny klimatu přizpůsobením se této změně v co největší míře, zachovat dobré životní podmínky a uchovat a případně vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace. Cíl bude realizován prostřednictvím stanovení opatření vedoucích k zvládnutí sucha, podpory projektů vedoucích k bránění nadměrné erozi půdy, aktivit na ochranu před povodněmi nebo projektů zaměřených na posílení schopnosti zadržení vody v krajině a odbornou péčí o zeleň.

Opatření 5.1.2.1Zpracování plánů pro zvládnutí sucha pro území ORP

Cílem je návrh opatření k zajištění dostatku vody k pokrytí základních společenských potřeb, minimalizaci negativních dopadů sucha na vodní útvary a minimalizaci

dopadů sucha a nedostatku vody na hospodářskou činnost, a to s konkrétním určením pro území každé obce s rozšířenou působností v KVK. Opatření vychází z připravované „suché novely“ vodního zákona.

Typové aktivity:

- ✓ zpracování plánů pro zvládnutí sucha pro území obcí s rozšířenou působností (ORP)

Ochrana přírody a péče o krajinu je věnován specifický cíl 5.1.5. Mezi opatření aplikovatelná i na území Černavy patří hned dvě:

Opatření 5.1.5.1 Zlepšení přírodních poměrů vodních a na vodu vázaných ekosystémů

Opatření lze shrnout do třech základních okruhů. Prvním z nich je péče o horská rašeliniště a rašelinné smrčiny, které jsou jedním z klíčových prvků přírodovědného a ekologického významu v podhorských a horských oblastech. Řada z nich je v procesu zániku nebo v přímém ohrožení vlivem starých lesnických meliorací, jejichž negativní vliv je napravitelný jen v malé míře, přestože jde o prvky na vrcholu stupnice přirozených opatření, která zabraňují fatálnímu rozpadu přirozeného oběhu vody v přírodě Krušných hor. Druhým okruhem je obnova a tvorba mokřadních tůň. V opatření nejde primárně o jakékoliv zadržení vody, ale o skutečné stávající nebo potenciální hodnoty, kterými jsou návaznost na stávající cenná mokřadní společenstva, revitalizace zanikajících biotopů a zásahy ve prospěch na příslušnou kategorii biotopů vázaných předmětů ochrany maloplošných zvláště chráněných území a evropsky významných lokalit. Třetím okruhem je obnova přirozených koryt

vodních toků. Opatření cílí na ohrožené úseky drobných toků, které jsou zároveň definujícím prvkem nebo alespoň nedílnou součástí podmínek pro zachování předmětů ochrany maloplošných zvláště chráněných území a evropsky významných lokalit. Cílem je nejen samostatně operovat v příslušných lokalitách, ale také ovlivnit správce toků tak, aby byla nutná opatření provedena v co nejefektivnější formě a termínu. několik

Typové aktivity:

- ✓ mapování rašeliništních biotopů
- ✓ **náprava vodního režimu dochovaných nebo potencionálně obnovitelných rašeliništních biotopů**
- ✓ revitalizace zanikajících biotopů
- ✓ **opatření a zásahy ke snížení odtokového potenciálu biotopu**
- ✓ obnova a budování mokřadních tůní a jejich soustav
- ✓ aktivity zaměřené na diferenciaci erozí poškozených vybraných částí toků
- ✓ snížení rychlosti průtoku, obnovení funkce meandrů a celkové zvýšení ekologické hodnoty
- ✓ revitalizace vodních toků

Opatření 5.1.5.2 Obnova antropogenních struktur ve volné krajině

Opatření budou zaměřena na zachování starých ovocných odrůd a formací ovocných dřevin v krajině. Cílem je zachování především krajinářského významu, ale i kulturně

historického, společenského a v nemalé míře i ekologického, a to zejména ve starých doupných stromech nebo torzech, jakož i potenciálu živných rostlin pro řadu významných druhů bezobratlých. Dalším cílem opatření je zachování a obnova krajinných prvků, jakými jsou kamenné snosy a meze. Jedná se o synantropně vzniklé kamenné valy, snosy nebo pozůstatky drobné důlní činnosti. Ty jsou osidlovány reliktními druhy rostlin a živočichů a v zemědělské krajině představují ideální náhradní biotopy pro celou řadu významných organismů. Zároveň jde i o definující krajinné prvky, které velkou měrou přispívají k omezení unifikace člověkem využívaného prostředí. Předmětné prvky jsou ohroženy zejména zarůstáním a následnou ruderalizací, která významně snižuje jejich ekologickou hodnotu.

Typové aktivity:

- ✓ **obnova ovocných sadů, výsadba nových stromů, péče o staré stromy**
- ✓ kácení a výřez náletů, odstranění nežádoucích porostů na kamenných snosech, obnažení a obsekání kamenných snosů, hrázek, zídek a drobných výsypek, redukce nežádoucích porostů v mezních formacích

Energetické úspory jsou dalším aktuálním tématem, ve kterém nalézá Černava shodu s krajským nadstavbovým dokumentem.

Základními cíli oblasti energetických úspor je nižší spotřeba energií v budovách příspěvkových organizací KVK, snížení energetické náročnosti

budov, osvěta a informovanost široké veřejnosti a dotčených subjektů, vč. motivace ke snižování spotřeby energie ve všech sektorech.

Účast v **Místní akční skupině Krušné hory** (MAS) přináší obcím, kromě sdílení společných problému, také možnosti řešit rozvoj koncepčně a ve spolupráci s okolními obcemi. **Strategie SCLLD 2021 vytyčuje směr rozvoje v podobném duchu jako samotná obec Černava. Ve shodě se tak potkávají opatření k ochraně charakteristických znaků krajiny, vodního režimu, ale i zvýšení poznávání hodnot území např. realizací naučných stezek.**

2.1.1. Zvýšení ochrany a péče o chráněná území, krajinné prvky a krajinný ráz

Popis opatření: Opatření reaguje na potřebu zlepšení péče o životní prostředí investicemi do udržení či obnovy ekologické stability krajiny, obnovy krajinných prvků (alejí, remízků, solitérních dřevin, větrolamů), zlepšení ochrany a péče o příměstskou a volnou krajinu, ochranu krajinného rázu a typického vzhledu regionu, zvýšení biodiversity, realizace záchranných programů a šetrné péče o krajinu a další obdobné a související aktivity. Opatření je zaměřeno na řešení i dalších souvisejících neuvedených potřeb vyplývajících z analýzy potřeb.

2.1.2. Zvýšení ochrany a péče o přírodní a vodní zdroje

Popis opatření: Opatření reaguje na potřebu zvýšení ochrany a péče o přírodní a vodní zdroje investicemi do podpory ochrany krajiny, zdrojů pitné vody, zadržování vody v krajině, realizace prvků k zadržování vody včetně dešťové,

dále do obnovy vodních prvků, mokřadů, tůní, potoků a další obdobné a související aktivity. Opatření je zaměřeno na řešení i dalších souvisejících neuvedených potřeb vyplývajících z analýzy potřeb. Cílová skupina tohoto opatření jsou obce, veřejnost, turisté a návštěvníci regionu, vlastníci a provozovatelé infrastruktury CR, zemědělství podnikatelé, včetně lesnických a rybářských organizací a různé další cílové skupiny.

2.1.3. Zvýšení poznávání přírodního bohatství a jeho ochrany

Popis opatření: Opatření reaguje na potřebu zvýšení poznávání přírodního bohatství a jeho ochrany investicemi do prohlubování znalostí o ochraně životního prostředí, realizací naučných stezek, ekocenter, středisek volného času a obdobné infrastruktury v oblasti ochrany životního prostředí a další obdobné a související aktivity. Opatření je zaměřeno na řešení i dalších souvisejících neuvedených potřeb vyplývajících z analýzy potřeb. Cílová skupina opatření jsou veřejnost, turisté a návštěvníci regionu, podnikatelé, NNO, obce, vlastníci a provozovatelé infrastruktury CR, zemědělství podnikatelé, včetně lesnických a rybářských organizací, vlastníci památek, vlastníci dopravní a technické infrastruktury a různé další cílové skupiny.

Předložený Program rozvoje obce Černava respektuje nadřazené strategie a lze konstatovat, že se snaží dát strategickým vizím vlastními navrženými opatřeními konkrétní podobu.

Realizace a evaluace strategie

Program rozvoje obce obsahuje rozvojové aktivity, které budou realizovány v krátkodobém i dlouhodobém časovém horizontu. Dílčí realizace budou probíhat prostřednictvím schválených investičních i neinvestičních záměrů uvedených v rozpočtech na jednotlivé roky. Časový potenciál realizace jednotlivých opatření a aktivit se skládá ze třech kategorií – **aktuální, výhledová a vize**. Při financování jednotlivých opatření a aktivit se počítá se širokou paletou dotačních zdrojů. Předpokládané **externí zdroje na finanční krytí** jednotlivých aktivit jsou popsány v části Vysvětlení karet strategických cílů. Základním finančním pilířem pro naplňování jsou však **vlastní finanční zdroje**. Vyjma každoročně sestavovaného rozpočtu obce patří k důležitým podkladům pro nastavení financování programu rozvoje obce střednědobý výhled rozpočtu (viz tabulka níže).

Vedle velkých investic je nezbytné nezapomínat i na investice menšího rozsahu, jejichž realizace však přináší obyvatelům téměř okamžitý přínos. Jsou to investice do zeleně, mobiliáře obce, čistoty, kulturně společenských akcí apod. Často se jedná o záměry aktuální, financované z velké části z vlastního rozpočtu obce. Obec na rok 2025 schválila rozpočet schodkový o cca 2,3 mil. Kč. Doposud neměla obec problém schodek přirozeně

vyrovnat, protože vždy měla něco našetřeno z minulých let a stále je schopna něco ušetřit. Opatrnost s investicemi však bude potřeba zejména v případě náročných akcí jako je kanalizace, ČOV, vodovod. Realizace takovýchto projektů bude záviset na získání případné dotace nebo jiných prostředků.

Program rozvoje obce je živým dokumentem, je tedy nutné jej pravidelně monitorovat, vyhodnocovat a v případě potřeby doplňovat o nové podněty. Za monitoring a hodnocení průběžného naplňování strategie je odpovědné vedení obce. Vyhodnocení výsledků je veřejně přístupné (např. při veřejném setkání s občany nebo na webu obce). Během průběžného monitoringu sbírá vedení obce informace o realizaci a rozpracovanosti jednotlivých aktivit. Rovněž se nabízí pravidelně sbírat nové podněty od široké veřejnosti a v rámci aktualizace je doplnit do strategického dokumentu. Aktualizace a zpracování vyhodnocení plnění programu rozvoje je vhodné provádět souběžně s vypracováním střednědobého výhledu rozpočtu. Tento proces se opakuje až do konce období, pro které je strategický dokument tvořen.

Ilustrační fotografie, není-li uvedeno jinak, jsou pořízeny zpracovatelem dokumentu Terezií Černochovou. Letecké snímky jsou poskytnuty obcí.

Návrh střednědobého rozpočtového výhledu 2027 - 2029

Obce Černava

V souladu s ustanovením §3 zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech

I. PŘÍJMY

Třída	název	skutečnost k 10/2024	2027	2028	2029
1	Daňové příjmy	5 436 692,94 Kč	6 900 000,00 Kč	7 000 000,00 Kč	7 100 000,00 Kč
2	Nedaňové příjmy	807 910,78 Kč	945 000,00 Kč	950 000,00 Kč	1 000 000,00 Kč
3	Kapitálové příjmy	- Kč	100 000,00 Kč	100 000,00 Kč	100 000,00 Kč
4	Přijaté transfery	1 595 500,00 Kč	450 000,00 Kč	460 000,00 Kč	500 000,00 Kč
	Celkem	7 840 103,72 Kč	8 395 000,00 Kč	8 510 000,00 Kč	8 700 000,00 Kč

II. VÝDAJE

Třída	název	skutečnost k 10/2024	2027	2028	2029
5	Běžné výdaje	6 730 475,37 Kč	6 825 000,00 Kč	7 000 000,00 Kč	7 200 000,00 Kč
6	Kapitálové výdaje	124 817,50 Kč	700 000,00 Kč	750 000,00 Kč	800 000,00 Kč
	celkem	6 855 292,87 Kč	7 525 000,00 Kč	7 750 000,00 Kč	8 000 000,00 Kč

III. FINANCOVÁNÍ

Třída	název		2027	2028	2029
8	Financování	-984 810,85 Kč	-870 000,00 Kč	-760 000,00 Kč	-700 000,00 Kč
	Celkem	-984 810,85 Kč	-870 000,00 Kč	-760 000,00 Kč	-700 000,00 Kč

Střednědobý rozpočtový výhled na rok 2027 - 2029 byl schválen zastupitelstvem dne Usnesením č.

Vyvěšeno:

10.11.2025

Zdroj: web obce

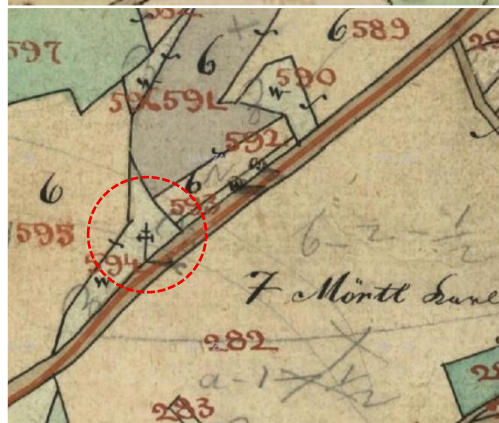
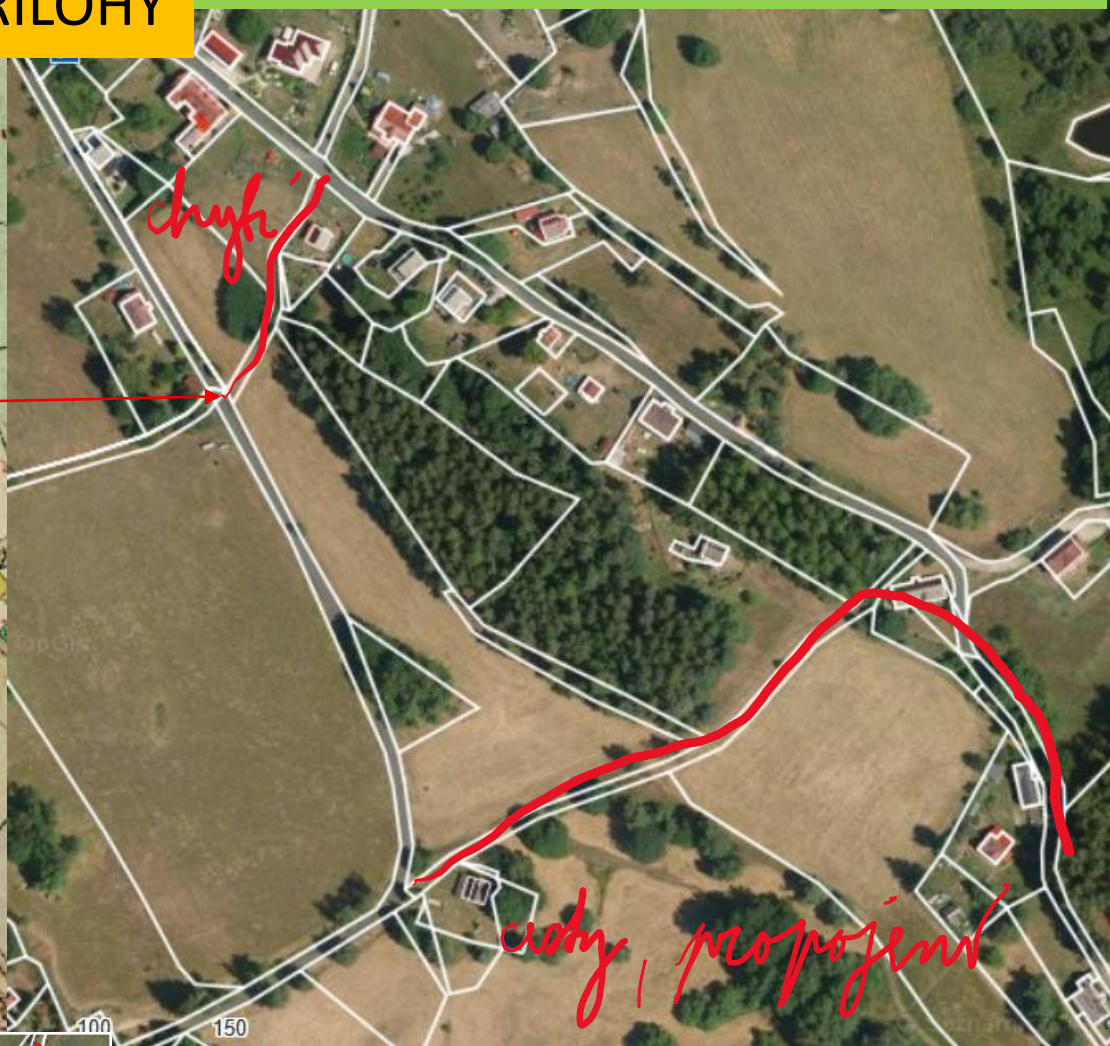
Závěrečná doložka

Program rozvoje obce stanovuje koncepci rozvoje na příslušné období let 2026 až 2035. Po zohlednění východisek analytické části dokumentu byly v rámci plánování rozvoje obce navrženy celkem 3 hlavní strategické cíle, které mají přispět k žádanému rozvoji daných oblastí ve stanoveném časovém horizontu deseti let.

Tento dokument byl v souvislosti s článkem § 84 zákona o obcích č. 128/2000 Sb. řádně projednán a schválen Zastupitelstvem obce Černava, které jej odsouhlasilo dne **4.3. 2026**, zápis č. 33. Tímto dnem nabývá dokument oficiální platnosti. Jakékoliv případné úpravy obsahu, resp. jeho rozšíření či změna, je podmíněna souhlasným stanoviskem jednání zastupitelstva obce.

.....

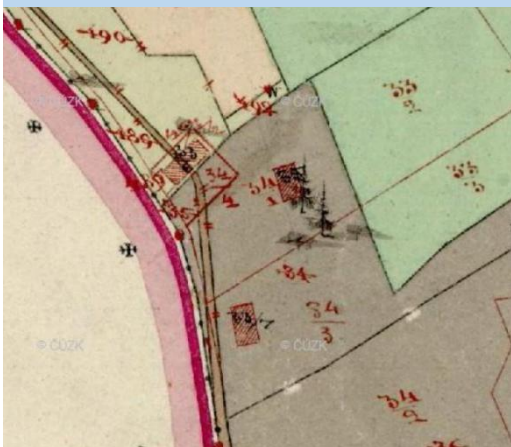
Starostka

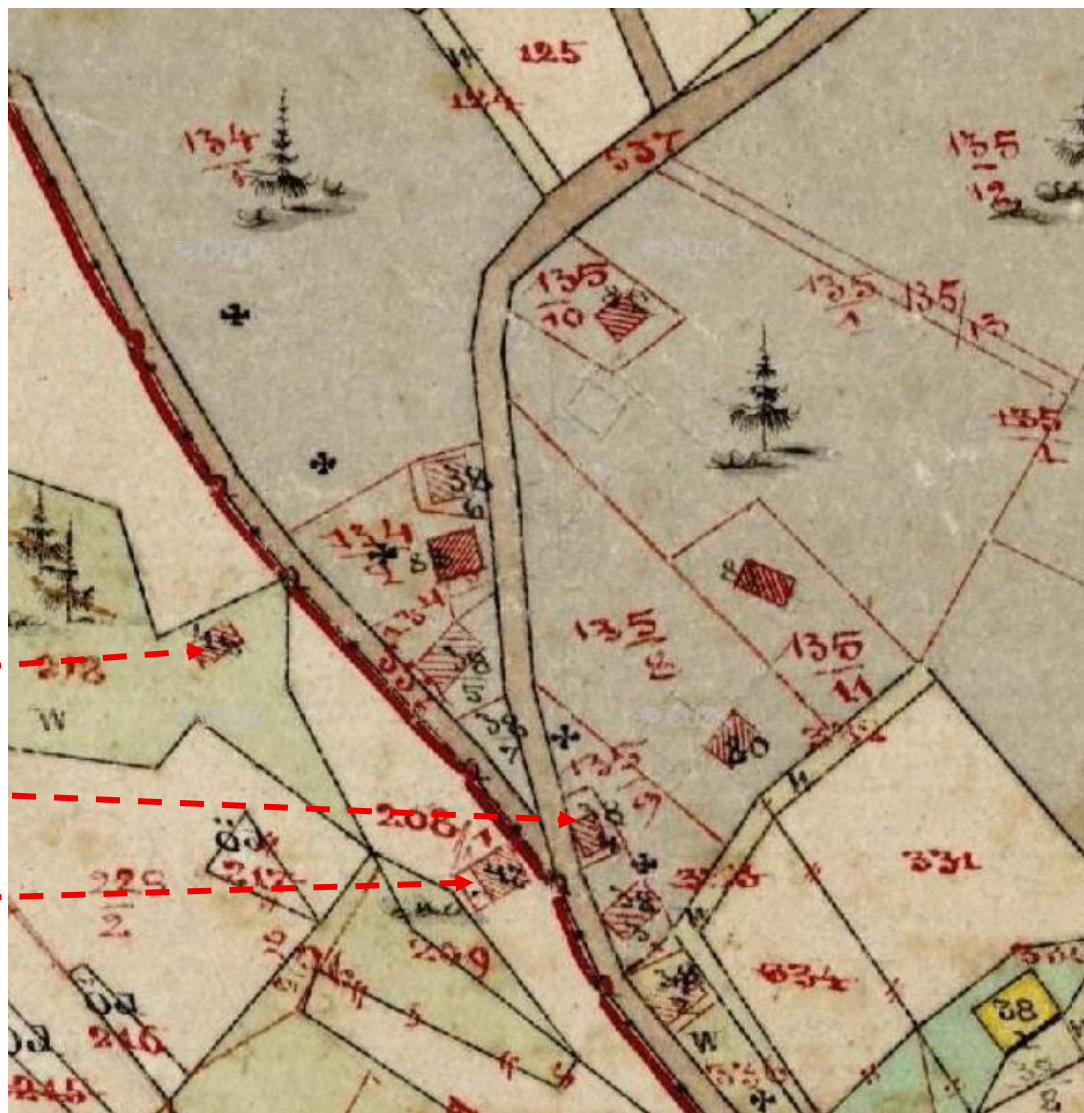

**KAM ZMIZELY, KDE
CHYBÍ?**

Prostor kolem dnešního obecního úřadu se změnami k roku 1875, kam zmizel **kříž** nad obecním úřadem? Fotografie dole poukazují na doklady původního osídlení v JZ části katastru. Na přítomnost domu je všímavý pozorovatel upozorněn starým ovocným stromem a při prohlídce blíže zachovalými základy domu včetně sklepení.

Průchody přes pastviny v Dánsku umožňují volný pohyb krajinou. Návštěvník je pouze někdy upozorněn, jak se má chovat.

Norsko

Dánsko

Příklady z České republiky

Útulna Kozí hřbet

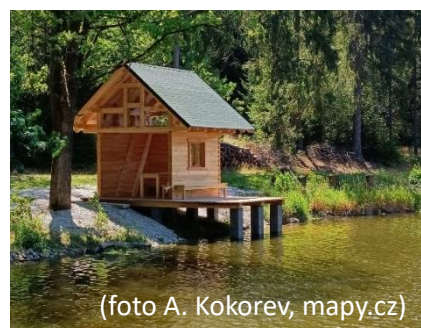
Typ:	přístřešek proti dešti
Místa na přespání:	4
Umístěno na trase:	Via Czechia - Stezka středozeemím
WC:	ne
Nadmořská výška:	304 m
Provozovatel:	Lesy České republiky

(foto J. Starcová, mapy.cz)

Příklady z České republiky

Útulna Strakov, Domažlicko

(foto A. Kokorev, mapy.cz)

Vstup: volný

Nadmořská výška:	480 m
Provozovatel:	Domažlické městské lesy spol. s r.

Útulny, přístřešky, veřejná tábořiště jsou v severských zemích pojímány tak, aby podporovaly a podněcovaly pobyt rodin i jednotlivců ve volné přírodě. Setkáním s přírodou a poznání její ryzí podoby se získává respekt a úcta k přírodnímu a kulturnímu bohatství (síla prožitku). Zejména v horách je pak příležitost k přespání vnímána jako samozřejmost i z důvodu nevyzpytatelnosti počasí. Také v naší zemi se v poslední době přístup k pobytu, alespoň v některých částech, začal trochu měnit. Nezbytný je respekt, ohleduplnost a zejména zodpovědnost táborníka, aby mohl být tento model bez obav použit i jinde.

Dánsko

Stanování
dovoleno

mapy.cz)

Typ: přístřešek proti dešti
Místa na přespání: 4
Umístěno na trase: **Via Czechia - Severní stezka**
WC: ne
Nadmořská výška: 888 m
Provozovatel: **Lesy České republiky**

mapy.cz)

mapy.cz)

ÚTULNY V OKOLÍ ČERNAVY